

Mendelova univerzita v Brně
Agronomická fakulta
Ústav aplikované a krajinné ekologie

**Ekozemědělství a ekologicky šetrné ubytování
v regionu Vysočina**

Diplomová práce

Vedoucí práce:

JUDr. Mgr. Jaroslav Knotek, Ph.D.

Vypracovala:

Bc. Šárka Smejkalová

BRNO 2016

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem práci Ekozemědělství a ekologicky šetrné ubytování v regionu Vysočina vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:

.....

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji svému vedoucímu diplomové práce JUDr. Mgr. Jaroslavu Knotkovi, Ph.D., za odborné vedení práce a cenné rady. Dále děkuji své rodině za podporu a trpělivost, kterou mi věnovali během celého studia na vysoké škole. Děkuji také přátelům, kolegům a příteli, kteří mě psychicky podporovali a inspirovali mě k dokončení této práce. Děkuji také majitelům ekologických farem a hotelů, se kterými jsem byla v kontaktu.

ABSTRAKT

Téma diplomové práce je Ekozemědělství a ekologicky šetrné ubytování v regionu Vysočina. V úvodu je zmíněna charakteristika ekologického zemědělství a současný stav v České republice. Popsány jsou také biopotraviny, kontrolní orgány a právní úprava. V následující kapitole je rozebráno ekologické zemědělství v Kraji Vysočina a popsány stávající ekologické subjekty v tomto kraji. Další část se zabývá ekologicky šetrným ubytováním, historií, ekoznačením a požadavky k získání certifikace. Na závěr teoretické části je zanalyzováno ekologicky šetrné ubytování v Kraji Vysočina.

Praktická část je věnována zpracování dotazníkového šetření a následnému statistickému vyhodnocení. Výstupem práce je zjištění vztahu návštěvníků k nabídce produktů ekologického zemědělství a ekologicky šetrnému ubytování v Kraji Vysočina.

Klíčová slova: ekologické zemědělství, Kraj Vysočina, biopotraviny, ekologicky šetrné ubytování, ekohotely, ekoznačení, dotazníkové šetření

ABSTRACT

The topic of this diploma thesis is Eco-agriculture and eco-friendly accommodation in the Vysočina region. In the introduction is mentioned the characteristics of organic farming and the current situation in the Czech Republic as well as organic food, control authorities and the legislation. The next chapter focuses on organic farming in the Vysočina region and description of the environmental organizations in this region too. Another part deals with environmentally friendly accommodation, history, eco-labeling and certification requirements. The last section of the theoretical part analyzes environmentally friendly accommodation in the Vysočina region.

The practical part is devoted to questionnaire processing and following statistical evaluation. The outcome of this thesis is about detection of visitor's stance to organic products offer and environmentally friendly accommodation in the Vysočina region.

Key words: organic farming, the Vysočina region, organic food, environmentally friendly accommodation, eco hotels, ecolabelling, questionnaire survey

Obsah

1	ÚVOD.....	6
2	CÍL PRÁCE.....	7
3	LITERÁRNÍ PŘEHLED.....	8
3.1	Ekologické zemědělství	8
3.1.1	Principy ekologického zemědělství.....	9
3.1.2	Cíle ekologického zemědělství	9
3.1.3	Vývoj ekologického zemědělství	10
3.1.4	Současný stav ekologického zemědělství v ČR	13
3.2	Bioprodukty a biopotraviny	14
3.2.1	Aktuální stav na trhu biopotravin v ČR	16
3.3	Právní úprava ekologického zemědělství.....	18
3.3.1	Kontrolní orgány	19
3.4	Státní podpora ekologického zemědělství.....	21
4	EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ V KRAJI VYSOČINA	22
4.1	Charakteristika Kraje Vysočina	22
4.2	Vývoj ekologického zemědělství v Kraji Vysočina	23
4.3	Přehled ekologických subjektů v Kraji Vysočina	24
4.4	Výroba biopotravin v Kraji Vysočina.....	25
4.5	Charakteristika vybraných ekologických zemědělců v Kraji Vysočina.....	29
4.5.1	Okres Žďár nad Sázavou.....	29
4.5.2	Okres Jihlava.....	30
4.5.3	Okres Třebíč.....	31
4.5.4	Okres Havlíčkův Brod.....	32
4.5.5	Okres Pelhřimov	32
5	EKOLOGICKY ŠETRNÉ UBYTOVÁNÍ	34
5.1	Environmentálně šetrný cestovní ruch a ubytování	34
5.2	Historie ekologicky šetrných ubytovacích zařízení	35
5.3	Ekoznačení.....	36
5.3.1	Požadavky k získání ekoznačky.....	38
5.3.2	Výhody ekoznačení.....	40
5.3.3	Nevýhody ekoznačení	40
5.4	Ekologicky šetrné ubytování v Kraji Vysočina.....	42
5.5	Budoucnost ekohotelů.....	48

6	METODIKA	49
6.1	Sběr dat	49
6.2	Identifikace proměnných.....	49
6.3	Struktura dotazovaného vzorku.....	50
6.4	Analýza dat	54
7	VÝSLEDKY	55
7.1	Percepce veřejné podpory	55
7.2	Identifikace faktorů percepce veřejné podpory	55
7.3	Míra přijatelnosti využití nabídky šetrného ubytování	59
7.4	Míra přijatelnosti využití strukturované nabídky šetrného stravování	66
7.5	Srovnání zahraničních a domácích respondentů	69
8	DISKUSE	76
9	ZÁVĚR	82
10	SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ	84
11	SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK A OBRÁZKŮ	91
12	PŘÍLOHY	93

1 ÚVOD

V současné době se stále více řeší otázky související s ochranou životního prostředí. Téměř všechny odvětví lidské činnosti s ním přicházejí do styku, a tak dochází k intenzivnímu využívání krajiny. Je proto nezbytné dodržovat určité zásady a normy, které umožní využívání životního prostředí, aby nedocházelo k jeho dalšímu poškozování a aby byl zajištěn udržitelný rozvoj pro další generace.

Trendem moderní doby je žít zdravě a v souladu s přírodou. Stále častěji jsou preferovány biopotraviny před konvenčními potravinami, dovolené v přírodě, bydlení na venkově a návrat k tradičním řemeslům. Úzce s tím souvisí také vzestup a obliba ekologického zemědělství. Ekologické zemědělství se stalo moderní formou hospodaření s půdou bez využití chemických prostředků, které mají negativní dopad na životní prostředí, zdraví zvířat i lidí. Ekologické zemědělství je jedno z nejvíce rozvíjejících odvětví na evropském trhu a je považováno za velmi perspektivní obor. Během posledních pár let si našlo své místo jak v agrárním sektoru Kraje Vysočina, tak celkově v České republice, přestože nedosahuje takových produkčních výsledků jako zemědělství konvenční.

Stále častěji jsme svědky uplatňování zájmu o ochranu životního prostředí v nejrůznějších oblastech včetně zmíněného zemědělství. Není tomu jinak ani v oblasti cestovního ruchu. Přírodní zajímavosti a životní prostředí velmi ovlivňují návštěvnost daného území. Je potvrzeno, že podniky cestovního ruchu mohou svým působením výrazně poškodit životnímu prostředí ve svém okolí. (Křížek, Neufus, 2011) Jelikož množství takových podniků je obrovské, lze říci, že jde o negativní vliv hotelnictví na životní prostředí v celosvětovém měřítku. Proto by se ubytovací zařízení měla zaměřit na ochranu životního prostředí. Pozitivní zprávou je, že tento sektor postupně zvyšuje svůj zájem o životní prostředí. Ekologicky šetrné ubytování jako nový trend v oblasti hotelových služeb, získává čím dál více na významu. Vzhledem k výše zmíněným skutečnostem můžeme ekologicky šetrné ubytování právem považovat za perspektivní směr rozvoje odvětví ve 21. století.

2 CÍL PRÁCE

Cílem diplomové práce je definovat ekologické zemědělství a ekologicky šetrné ubytování v regionu Vysočina, který je v této diplomové práci vymezen územím Kraje Vysočina. Úkolem teoretické části je zobecnit údaje o ekologickém zemědělství jako celku, vystihnout hlavní principy, cíle, vývojové trendy a současnou situaci. Dále identifikovat stávající ekologicky hospodařící subjekty v Kraji Vysočina avybrané subjekty pak dále blíže charakterizovat. Zaměřím se také na problematiku environmentálně šetrného cestovního ruchu a ekohotelů. Provedu charakteristiku ekologické certifikace zejména jako možného marketingového nástroje, popíši historii ekologicky šetrných ubytovacích zařízení a identifikuji ekologicky šetrné ubytovací zařízení v Kraji Vysočina. Dále se pokusím popsat možný budoucí vývojový směr ekologicky šetrného ubytování.

Hlavním cílem je zjištění vztahu návštěvníků Kraje Vysočina k nabídce produktů ekologického zemědělství a ekologicky šetrného ubytování pomocí dotazníkového šetření provedeného v měsících červen až září roku 2015. Díky dotazníku provedu také průzkum spotřebitelské informovanosti návštěvníků Kraje Vysočina o ekologicky šetrném ubytování. Důležitým cílem bylo statisticky zpracovat výsledky dotazníkového šetření a vyhodnotit je podle stanovených kritérií. Vyhodnocení se také týkalo ochoty respondentů akceptovat prvky ekologicky šetrného ubytování při stejné ceně, jako má standardní nabídka hotelu či restaurace.

3 LITERÁRNÍ PŘEHLED

3.1 Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství má dlouholetou tradici a historii. O alternativách způsobů hospodaření začali lidé uvažovat už na začátku 20. století, kdy se poprvé přišlo na negativní dopady chemické a technické intenzifikace zemědělství. (Kotěra, Valeška, 2010) Ekologické zemědělství je zvláštní druh hospodaření, který dbá na životní prostředí a jeho jednotlivé složky stanovením omezení či zákazů používání látek a postupů, které zatěžují životní prostředí nebo zvyšují rizika kontaminace potravního řetězce, a který dbá na potřeby hospodářských zvířat v souladu s požadavky zvláštních právních předpisů. (Šarapatka, 2003)

V současné době nabývá ekologické zemědělství čím dál většího významu a v posledních letech se stalo nedílnou součástí agrární politiky našeho státu. Lidé, využívající nových technologií a moderních zařízení, si začali uvědomovat, že pokud nebudou více chránit přírodu, bude to mít výrazný negativní dopad. Proto se klade důraz na ekologii a stále více se hovoří o ekologickém zemědělství, které je šetrnější k životnímu prostředí. Takový způsob zemědělství umožňuje produkovat vysoce kvalitní potraviny a dbát na pohodu zvířat, tzv. welfare. Podle definice uvedené na oficiálních stránkách Ministerstva zemědělství ČR, je ekologické zemědělství moderní forma hospodaření, která nepoužívá chemické vstupy s nepříznivými dopady na životní prostředí, zdraví lidí a zdraví hospodářských zvířat. (EAGRI, 2015)

Ekologické zemědělství je definováno zákonem č. 242/2000 Sb. Jako: „*zvláštní druh zemědělského hospodaření, který dbá na životní prostředí a jeho jednotlivé složky stanovením omezení či zákazů používání látek a postupů, které zatěžují, znečišťují nebo zamořují životní prostředí nebo zvyšují rizika kontaminace potravního řetězce, a který zvýšeně dbá na vnější životní projevy a chování a na pohodu chovaných hospodářských zvířat.*“ (EAGRI, 2015) Výše uvedený zákon upravuje podmínky hospodaření, bioprodukty a biopotraviny a také kontrolu a dozor nad dodržováním povinností s ekologickým zemědělstvím spojených. Přesně popisuje pojmy ekofarma, bioprodukt, ekologický podnikatel a ekologický chovatel včel. (EAGRI, 2015)

3.1.1 Principy ekologického zemědělství

- udržení a zlepšení úrodnosti půdy, zdraví rostlin, zvířat, lidí a planety
- práce v co nejvíce uzavřeném systému a koloběhu látek, recyklace a efektivní využívání místních zdrojů s minimalizací ztrát
- produkce potravin a krmiv o vysoké nutriční hodnotě bez cizorodých látek
- vyvarování se všech forem znečištění pocházejících ze zemědělského podniku
- minimalizace používání neobnovitelných zdrojů a fosilní energie
- vytvoření optimálních podmínek hospodářským zvířatům, které odpovídají jejich potřebám
- uchování přírodních ekosystémů v krajině, ochrana přírody a její diverzity
- udržení osídlení venkova a zachování tradičního rázu zemědělské kulturní krajiny
- zajištění kvality života, potravinové nezávislosti a snížení chudoby současným i budoucím generacím
- vytvoření možnosti ekonomického a sociálního rozvoje zemědělcům a jejich rodinám (Bio-info, 2016)

3.1.2 Cíle ekologického zemědělství

Hlavním cílem ekologického zemědělství je produkce kvalitních potravin a produktů s vysokou nutriční hodnotou, a také udržení koloběhu živin mezi půdou, zvířetem a člověkem a tím podpoření ekologické rovnováhy. Ekologické zemědělství by mělo spojovat tradice, inovace, vědecký výzkum a podporovat spravedlivé vztahy a dobrou kvalitu života všech zúčastněných. (Moudrý a kol., 1995)

Ekologické zemědělství klade důraz na ochranu životního prostředí, spoluvytváření harmonické kulturní krajiny a úsporu energie z neobnovitelných zdrojů. Mezi další cíle patří také péče o pestrost života a vytváření slušných podmínek pro člověka a zvířata chovaná v ekologickém zemědělství. Ekologické zemědělství je možností a nadějí pro zlepšení problémů, s nimiž se potýká konvenční zemědělství (tj. eroze půdy, utužení půd těžkými stroji, úbytek počtu druhů půdních mikroorganismů, snížení biodiverzity, kontaminace půdy a vody, vznik nebezpečných odpadů). (Petr, Dlouhý, 1992)

3.1.3 Vývoj ekologického zemědělství

Ekologické zemědělství se v Evropě začalo objevovat po první světové válce. V roce 1972 vznikla mezinárodní federace IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements – Mezinárodní federace sdružení za organické zemědělství) se sídlem v Německu. Zakládajících členských organizací bylo 5, v roce 1975 už 50. V současné době sdružuje na 800 organizací ekozemědělců ze 120 zemí světa. (IFOAM, 2015) Mezinárodní federace IFOAM měla velký podíl na oficiálním uznání ekologického zemědělství v Evropě. Stalo se tak v roce 1991 přijetím nařízení Rady EHS č. 2092/91 o ekologickém zemědělství a označování zemědělských produktů a potravin. První zákonná norma určovala závazné mechanismy pro kontrolu, označování a certifikaci, ale také možnost pro ekozemědělce používat označení „eko“ a „bio“ pro své produkty.

V posledních letech se ekologické zemědělství rozšířilo díky podpůrným programům Evropské unie a také stoupající poptávce spotřebitelů po biopotravínách. Rozvoj je znatelný i z hlediska poradenství, zpracování produkce, marketingu a hlavně výzkumu.

První zmínky o ekologickém zemědělství v České republice pocházejí z roku 1985 – 1987 jako články z odborných časopisů. Reakce byly většinou negativní nebo vůbec žádné. Až po zveřejnění článků o špatném zdravotním stavu české populace ve srovnání s populací západní Evropy, se lidé začali zajímat o zdravou výživu. Vznikaly různé spolky za zdravou stravu a hlavně za „nechemizované potraviny“. Jelikož na trhu takové potraviny lidé nenašli, spolky propagovaly také způsoby jak si vypěstovat např. zeleninu bez chemie doma. Byl to první impuls, aby se v té době začalo mluvit o ekologickém zemědělství. Bohužel nemohli zemědělci reagovat tak rychle jako v demokratických zemích, protože komunistický režim u nás nepřipouštěl žádnou kritiku, tudíž ani kritiku tehdejšího stavu životního prostředí a kvality potravin. Základy systému ekologického zemědělství položili sami zemědělci ještě před revolucí v roce 1989, kdy bylo vyhlášeno přechodné období na ekologické zemědělství (období, v průběhu kterého probíhá přeměna zemědělského hospodaření na ekologické zemědělství) v podnicích ZD Dubicko, Nové Losiny v Jeseníkách a ve Starém Hrozenkově v Bílých Karpatech. Poslední jmenovaný podnik funguje dodnes a je tak nejstarším eko statkem v České republice. Po změně politického režimu se v lednu 1990 konala mezinárodní konference ve Velké Bystřici u Olomouce s odbornou asistencí IFOAM, která se stala významným

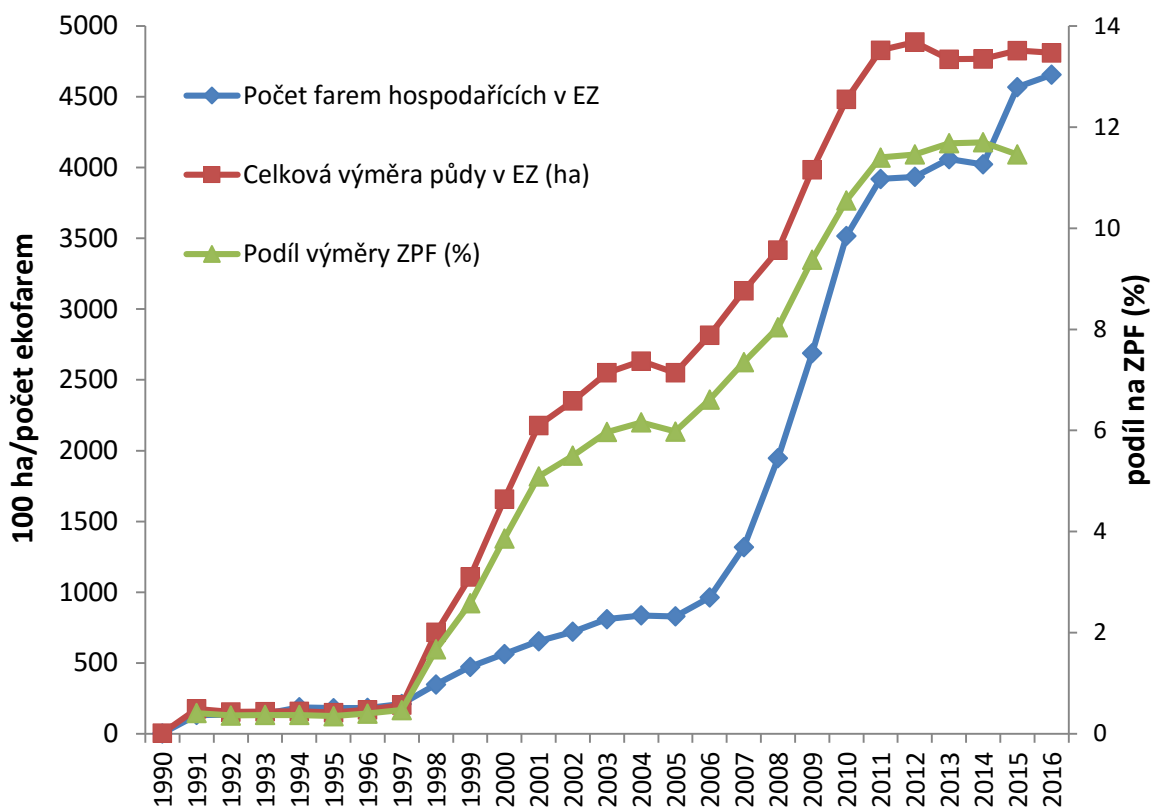
milníkem pro vznik ekologického zemědělství v našem státě. Ve stejném roce vzniklo 5 svazů ekologických zemědělců – Libera Praha, Biowa Chrudim, Naturvita Třebíč, Altervin Velké Bílovice a také PRO-BIO Šumperk, který jako nejstarší a největší svaz působí dodnes. Prvotní expanze souvisela hlavně s dotační politikou Ministerstva zemědělství, která byla v roce 1992 přerušena a znovu zavedena až v roce 1998. S pozastavením dotací se snížil i počet ekologicky zaměřených zemědělců, což dokazuje následující tabulka, kde lze pozorovat v letech 1992 - 1997 určitou stagnaci, která rokem 1998 končí a nastává rychlý vzestup počtu ekofare. (Šarapatka, 2003)

Tabulka 1: Vývoj výměry zemědělské půdy v ekologickém zemědělství v ČR

	Počet farem hospodařících v EZ	Celková výměra půdy v EZ (ha)	Podíl výměry ZPF (%)
1990	3	480	-
1991	132	17 507	0,41
1992	135	15 371	0,36
1993	141	15 667	0,37
1994	187	15 818	0,37
1995	181	14 982	0,35
1996	182	17 022	0,40
1997	211	20 239	0,47
1998	348	71 621	1,67
1999	473	110 756	2,58
2000	563	165 699	3,86
2001	654	217 869	5,09
2002	721	235 136	5,50
2003	810	254 995	5,97
2004	836	263 299	6,16
2005	829	254 982	5,98
2006	963	281 535	6,61
2007	1318	312 890	7,35
2008	1 946	341 632	8,04
2009	2 689	398 407	9,38
2010	3 517	448 202	10,55
2011	3 920	482 927	11,40
2012	3 934	488 658	11,46
2013	4 060	476 473	11,68
2014	4 023	476 821	11,70
2015	4 569	482 726	11,46
2016*	4 656	481 181	-

Zdroj: EAGRI, 2016 (*k 16. 3. 2016)

Graf 1: Vývoj výměry zemědělské půdy v ekologickém zemědělství v ČR

Zdroj: EAGRI, 2016 (*k 16. 3. 2016)

Ovšem obnovení příspěvků znamenalo pro zemědělce přísnější kontroly, které zajišťuje dodnes nezávislá kontrolní organizace KEZ o.p.s. Jedná se o první českou akreditovanou kontrolní a certifikační organizaci, která zajišťuje odbornou nezávislou kontrolu a certifikaci v systému ekologického zemědělství. (KEZ, 2015)

Další důležitý mezník nastal schválením zákona o ekologickém zemědělství v roce 2000, který přinesl nová pravidla a omezení. Upravil také osvědčování bioproduktů a biopotravin, jejich označování a prodej, dovoz, vývoz i výkon kontroly. V roce 2001 se konal první ročník Evropské letní akademie ekologického zemědělství v České republice a v roce 2003 vydal stát Akční plán rozvoje ekologického zemědělství v ČR na dalších 10 let. (Šarapatka, 2003)

Po vstupu ČR do EU v roce 2005 ekologicky hospodařilo celkem 829 zemědělců, což byl nepatrný pokles oproti předešlému roku. Ovšem v následujících letech (zejména díky dotační politice) počet prudce rostl.

Ekologické zemědělství v České republice má za sebou 20 let výrazného rozvoje a za tu dobu jeho vývoj velmi pokročil. Jak sjednocením evropské legislativy pro ekologické zemědělství a biopotraviny (nařízení Rady 834/2007 a nařízení Komise 889/2008), tak vznikem národní legislativy (zákon č. 242/2000 Sb., a vyhláška MZe č. 16/2006 Sb.) a také nástroji podpory rozvoje (platby na plochu zařazenou do ekologického zemědělství, bodové zvýhodnění při hodnocení investičních projektů atd.). (MZe, 2015)

3.1.4 Současný stav ekologického zemědělství v ČR

K 31. 12. 2015 statistický úřad zaznamenal 4569 ekozemědělců hospodařících na ploše celkem 482 726 ha. Již několik let počet ekofarmářů stagnuje, od roku 2011 se pohybuje okolo čísla 4 000. Je to hlavně díky absenci vyplácení dotace pro nové začínající ekozemědělce. Situace se však mění, od roku 2015 můžou znovu ekologičtí zemědělci o dotaci žádat. Lze to vyčíst i z předchozí tabulky, kdy k 16. 3. 2016 počet ekologicky hospodařících subjektů vzrostl na 4 656. (EAGRI, 2016)

Co se týče ploch v ekologickém zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy v Evropě, tak Česká republika patří mezi státy s největším podílem. Převažují stále trvalé travní porosty. Avšak výměra orné půdy v ekologickém zemědělství se v posledních letech neustále zvyšuje. V roce 2015 činila 59047,06 ha, což je přibližně 12 % celkové výměry zemědělského půdního fondu. V současné době je více než 40 % trvalých travních porostů v ekologickém zemědělství a téměř 2 % orné půdy. Vyrůstají také ekologické plochy vinic, sadů a chmelnic, kterých je přes 10 %. (EAGRI, 2016)

V současné době již není prvotní snahou co nejvyšší počet ekologicky hospodařících subjektů a největší plocha ekologicky obhospodařované půdy. Podpůrné stimuly jsou nastaveny tak dobře, že i v budoucích letech budou způsobovat nárůst v oblasti ekologického zemědělství. Proto je potřeba věnovat největší pozornost kvalitě již vybudovaného systému. (EAGRI, 2015) Další důležitou prioritou se stává rozvoj domácího trhu s biopotravinami.

3.2 Bioprodukty a biopotraviny

Bioproduktem se rozumí surovina rostlinného nebo živočišného původu získaná v ekologickém zemědělství a určena k výrobě biopotravin. Bioprodukt je přímý zemědělský produkt z ekologického zemědělství, kterým může být zelenina, ovoce, obiloviny, olejnin, syrové mléko, vejce, zvířata v kusech atd. (Moudrý, 1997) Produkce takových potravin slouží zejména k tomu, aby přispívala ke zdravé krajině a poskytovala kvalitní potraviny. (Kotěra, Valeška, 2010)

Biopotravina je produkt vyprodukovaný ekologickým zemědělstvím v souladu s požadavky zákona č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství, nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a nařízení Komise (ES) č. 889/2008 (Přílohy k nařízení Komise (ES) 889/2008). (MZe, 2015) Z toho vyplývá, že biopotravina je potravina vyrobená za podmínek uvedených v zákoně o ekologickém zemědělství, splňující požadavky na jakost a zdravotní nezávadnost stanovené zvláštními předpisy, na něž bylo vydáno osvědčení o biopotravině. (EAGRI, 2015)

Bioprodukt, který je dále určen k výrobě biopotravin, by měl být označen slovem „bio“ a identifikačním kódem kontrolního orgánu. (Červenka, Kovářová, 2005)

Značení biopotravin je dáno jak národní, tak i evropskou právní úpravou. Biopotraviny, které se vyrobí u nás, musí být označené jak národní značkou, tak i evropským logem. (Moudrý, 1997)

Evropská právní úprava označování biopotravin je definována v nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů. Grafickou podobu níže uvedeného loga, podmínky pro jeho užívání, tvar číselného kódu kontrolního subjektu (v ČR CZ-BIO-001, CZ-BIO-002, CZ-BIO-003, CZ-BIO-004) stanovuje nařízení Komise (EU) č. 271/2010, kterým se mění nařízení (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007, pokud jde o logo Evropské unie pro ekologickou produkci. Logo v podobě dvanácti hvězd ve tvaru listu na zeleném pozadí začala EU užívat od roku 2010. Povinné je jak používat evropské logo, tak i označovat na obalu místo, kde byly zemědělské suroviny (z nichž se produkt skládá) vyprodukovány. Biopotraviny dovezené do EU ze třetích zemí logo používat nemusí. (EAGRI, 2015)

Obrázek 1: Evropské logo pro biopotraviny (EAGRI, 2015)

Co se týče národního značení, tak to je upraveno v zákoně č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. Podle tohoto zákona musí mít každá potravina, která je označena jako BIO nebo jako produkt ekologického zemědělství, na obalu kód kontrolní organizace a také grafický znak. Celostátní ochranná známka pro biopotraviny, kterou je tzv. biozebra nesoucí označení bio a produkt ekologického zemědělství, se u nás používá jako grafický znak BIO již od roku 1993. (Červenka, Kovářová, 2005) Znak udílí kontrolní organizace pověřené Ministerstvem zemědělství - KEZ, o. p. s., ABCERT AG, Biokont CZ, s. r. o. a BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol. s r. o. Znak dostane pouze ten výrobce, jehož výrobek splnil podmínky stanovené legislativou, prošel přísnou kontrolou jedné z uvedených organizací a obdržel „certifikát o původu biopotraviny“. (EAGRI, 2015)

Obrázek 2: Národní grafický znak pro biopotraviny (EAGRI, 2015)

3.2.1 Aktuální stav na trhu biopotravin v ČR

V současné době spotřebitelé vědí, co biopotraviny jsou a mají jasnou představu o pozitivních přínosech jejich konzumace. Konzumací biopotravin chrání nejen své zdraví, ale také životní prostředí. Hlavní výhodou je prokazatelná zdravotní nezávadnost a vysoká nutriční kvalita. Od klasických potravin se liší zejména tím, že neobsahují konzervanty, chemii, stabilizátory a umělá barviva. Je prokázáno, že zelenina z ekologického hospodářství má až o 50 % nižší obsah dusičnanů a o více než 90 % nižší obsah pesticidů ve srovnání s konvenční zeleninou. (EAGRI, 2015) (Moudrý, 1997)

V České republice je sortiment biopotravin velký a patří sem hlavně mléko a mléčné výrobky (sýry, tvaroh, jogurty atd.), čaje, koření, pečivo, mouka, těstoviny, dětská výživa (značka Hipp), maso (kuřecí, vepřové, hovězí), ovoce, zelenina apod. Mezi neoblíbenější biopotraviny spotřebitelů patří mléko a mléčné výrobky, ovoce a zelenina. Některé biopotraviny na českém trhu spotřebitelé nenajdou, jedná se například o oleje, které musí být dováženy ze zahraničí. (EAGRI, 2015) V roce 2013 byly do České republiky dovezeny biopotraviny za 800 milionů Kč (hodnota skoro poloviny maloobchodního obrátu biopotravin v ČR). Kromě oleje se jednalo o dětské výživy, kávu, čaje, koření, cukr a čokoládu. Biopotraviny se ale také vyváží, podle Situační a výhledové zprávy Ministerstva zemědělství šlo v roce 2013 o čtvrtinu produkce (biopotraviny za 774 milionů Kč). Nejvíce ČR vyváží do Německa a Rakouska. (Finanční noviny, 2016)

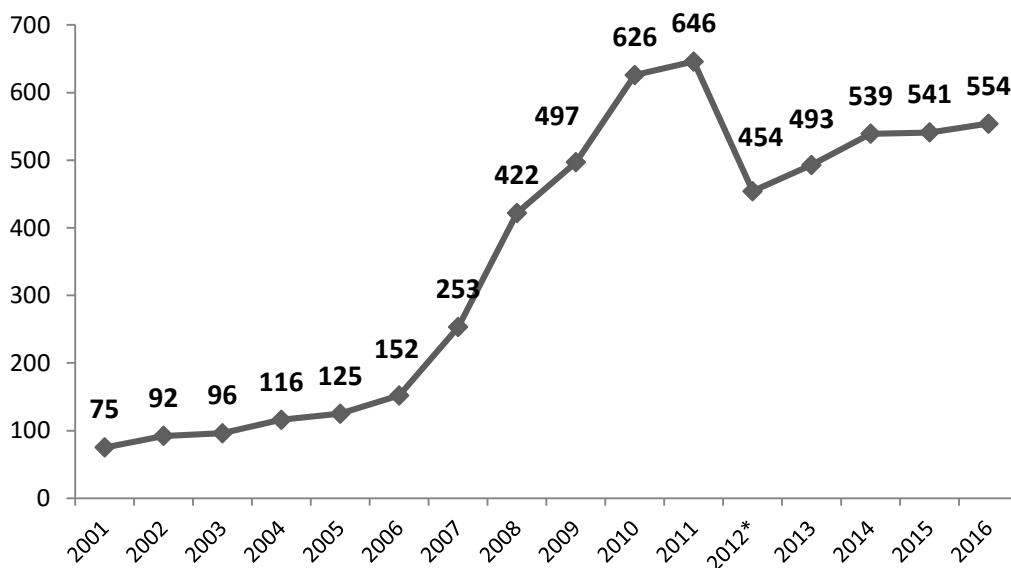
V roce 2015 přibylo v České republice 7,3 % výrobců biopotravin, celkově jich na konci loňského roku bylo 541 (s výrobou skončilo 41 firem, naopak začalo 78). Začátkem března 2016 se číslo vyšplhalo až na 554 výrobců biopotravin, z toho 40 % jsou farmáři. (EAGRI, 2016)

Rozvoj domácího trhu s biopotravinami se stal důležitou prioritou státu. Trh vykazuje pozitivní meziroční růst 5 %. Obliba biopotravin a přímého prodeje z ekofarem (trend farmářských trhů, systém biobedýnek, farmářské prodejny ve větších městech) stoupá. V současné době každá dvacátá ekofarma prodává své produkty „ze dvora“. V posledních letech se zvýšila povědomost o významu produktů z ekologického zemědělství a také propagace. Ministerstvo zemědělství se aktivně zapojuje do propagace biopotravin svými projekty Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství, Farmářské slavnosti nebo Poznej svého farmáře. (Ekozemědělství, 2016) Zvýšení souvisí také s prodejem biopotravin

v sítích supermarketů, což je pozitivní z hlediska snadné dostupnosti biopotravin pro širokou veřejnost. Navzdory mírnému růstu však zůstává podíl bioproduktů na celkovém trhu s potravinami v České republice velmi nízký. (EAGRI, 2016)

Podpora spotřeby domácích biopotravin je podle ministra zemědělství Mariana Jurečka jedním z hlavních úkolů Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství do roku 2020. Vládou schválený plán počítá s 3% podílem biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů do roku 2020. Takového čísla ale měla Česká republika dosáhnout na konci minulého roku podle plánu schváleného v roce 2010. (Finanční noviny, 2016) Ve skutečnosti podíl v minulém roce byl pouze 0,7 %. Průměrný spotřebitel nevynechá ze svého rozpočtu více jak 200 Kč za biopotraviny ročně. Podle slov ministra k rozvoji ekologického zemědělství a výroby biopotravin přispěje pokračující dotační státní podpora a hlavně také zvýhodnění pro výrobce biopotravin v rámci nového Programu rozvoje venkova v letech 2014 - 2020. (Ekozemědělství, 2015)

Graf 2: Počet výrobců biopotravin od roku 2001 do 16. 3. 2016

*Zdroj: EAGRI, 2016 (*výrazný pokles výrobců biopotravin v roce 2012 byl způsoben společností Billa, která ukončila prodej dopékaného biopečiva ze zmražených polotovarů)*

Podle statistického šetření Ing. Hrabalové spotřebitelé biopotraviny nakupují hlavně proto, že jsou zdravější a chutnější. Naopak důvodem prozatím nízkého zájmu spotřebitelů o biopotraviny může být jak jejich cena, tak širší sortimentu. Další důvody souvisí také s důvěrou, kdy spotřebitelé nevidí rozdíl mezi bio a nebio a myslí si, že jde jen o reklamní triky prodejců. Dále se jedná o skutečnost, že biopotraviny zatím nejsou povinně zařazovány v určitém poměru do školních jídelen, jak je to běžné v jiných zemích Evropské unie. (Hrabalová, 2015)

3.3 Právní úprava ekologického zemědělství

Ekologické zemědělství a s ním spojená produkce biopotravin podléhá pravidlům, která určuje legislativa našeho státu a Evropské unie. Ekologicky hospodařící zemědělci v ČR se musí řídit zákonem č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ekologickém zemědělství). V rámci evropské právní úpravy jde především o nařízení Rady (ES) 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a nařízení Komise (ES) 889/2008. (Agronavigator, 2015) Dodržování právních předpisů ekologického zemědělství je garantováno státem a každý ekologicky hospodařící zemědělec a výrobce biopotravin se jimi musí řídit. Také musí být registrován na Ministerstvu zemědělství, čímž podléhá pravidelným kontrolám státem pověřených kontrolních organizací.

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon se zabývá pouze oblastmi, které nejsou upraveny Evropskou unií pro ekologické zemědělství. Nejobsáhlejší část zákona popisuje jak obecná ustanovení, náležitosti registrace, zrušení či zániku osob podnikajících v ekologickém zemědělství, tak výrobu biopotravin, jejich označování a náležitosti, které musí být uvedeny na jejich obalu. Upravuje také kontrolní systém ekologického zemědělství využívající kontrolní organizace.

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství

Vyhláška upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis EU další podmínky hospodaření v ekologickém zemědělství. Uvádí konkrétní hospodářská zvířata, která je možné v ekologickém hospodářství chovat a také upravuje chov králíků. Dále obsahuje vzor žádosti o registraci a grafický znak, kterým se označí bioprodukt, biopotravina a ostatní bioprodukt.

Nařízení Rady (ES) 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení (EHS) č. 2092/91

Nařízení Rady obsahuje celkem sedm hlav a ustanovuje zásady a cíle ekologické produkce, její pravidla, kontroly, označování a obchod s třetími zeměmi. Udává také základ pro udržitelný rozvoj ekologické produkce při zajištění účinného fungování vnitřního trhu a korektní hospodářské soutěže.

Nařízení Komise (ES) č. 1235/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007, pokud jde o opatření pro dovoz ekologických produktů ze třetích zemí

Nařízení stanovuje podrobná pravidla pro dovoz vyhovujících produktů a dovoz produktů poskytujících rovnocenné záruky, jak je stanoveno v článcích 32 a 33 nařízení (ES) č. 834/2007. (MZe, 2015)

3.3.1 Kontrolní orgány

Dozor nad dodržováním zákona o ekologickém zemědělství vykonává Ministerstvo zemědělství. Za účelem kontroly uzavírá Ministerstvo zemědělství smlouvu s právnickou osobou, kterou pověří prováděním kontroly a současně ji opravňuje k vydávání osvědčení o původu bioproduktů nebo osvědčení o biopotravině. (Hrabalová a kol, 2007) Právnická osoba musí úspěšně absolvovat akreditační proces ČIA (Český institut pro akreditaci), poté se stane kontrolním subjektem pro ekologické zemědělství podle platné legislativy. Takovými oprávněnými právnickými osobami jsou v České republice KEZ, o. p. s., ABCERT AG, Biokont CZ, s. r. o., BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol.

s. r. o., a také státní kontrolní orgán ÚKZÚZ. (EAGRI, 2015) Každý rok jsou tito ekologičtí zemědělci podrobena kontrole, která rozhoduje o prodloužení certifikace. Kontrolní organizace mohou producenty kontrolovat i namátkově. (Valeška, Kotěra, 2010)

ÚKZÚZ (Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský)

Součástí kontroly, které ústav provádí od roku 2010, může být i dohled nad plněním podmínek pro vyplácení dotací v agroenvironmentálně - klimatických opatřeních pro SZIF. Hlavním předmětem kontroly je dokumentace, rostlinná a živočišná produkce, identifikace a označování produktů ekologického zemědělství. (EAGRI, 2010)

KEZ, o. p. s.

Organizace se 11. 10. 2001 stala první českou akreditovanou kontrolní a certifikační organizací zajišťující nezávislou kontrolu a certifikaci v systému ekologického zemědělství. V současnosti jsou jediná česká certifikační organizace s mezinárodně platnou akreditací v oblasti přírodní kosmetiky a biokosmetiky. (KEZ, 2013)

ABCERT AG

Společnost ABCERT vznikla v Německu a zaměřuje se na kontrolu ekologického hospodaření a bioprodukce. V roce 2006 je pobočka i v ČR, kde společnost získala akreditaci a své služby nabízí i českým zákazníkům. (Abcert, 2015)

Biokont CZ, s. r. o.

Česká kontrolní organizace byla založena v roce 2005 a zajišťuje kontrolní činnost na celém území České i Slovenské republiky. (Biokont, 2009)

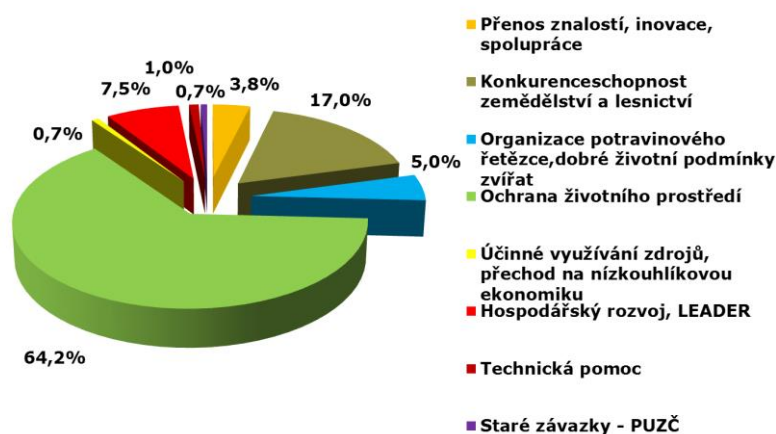
Bureau Veritas Czech Republic, spol. s r. o.

Mezinárodní korporace, která poskytuje komplexní služby v oblastech kvality, bezpečnosti, ochrany zdraví při práci a životního prostředí, se certifikací a kontrolou produktů ekologického zemědělství zabývá od roku 2013. V České republice je organizace známá jako partner soutěže Česká biopotravina roku. (Bureau Veritas, 2013)

3.4 Státní podpora ekologického zemědělství

Zemědělství v současném světě je téměř všude podporováno státem. Dotace je nositelem strategických opatření ke zmenšení negativních dopadů socioekonomického prostředí na přírodu v konkrétních oblastech a rozvoje indikátorů hodnocení trvale udržitelného rozvoje. Dotace na podporu ekologického zemědělství se vyplácí jednak na pokrytí nákladů, které vznikly při přechodu na ekologické hospodaření, ale také jako platba zemědělci za službu navíc, kterou odvádí ekologickým hospodařením, čímž šetří životní prostředí. Stát investuje hlavně do ekologických farem a zpracovávání bioproduktů, zemědělce podporuje prostřednictvím sazby na plochu obhospodařovanou ekologicky. (Kopta a kol., 2009)

Po vstupu do EU mají u nás zemědělci možnost využívat evropské dotační programy, které jsou doplněny českými dotačními programy. Dotace na ekologické zemědělství vyplácí Státní zemědělský intervenční fond. Ekologické zemědělství je v České republice podporováno Programem rozvoje venkova na období 2014 - 2020 schváleným Evropskou komisí. Díky Programu rozvoje venkova mohou dostat zemědělci v příštích letech až 97 miliard Kč (63 miliard z EU a 34 miliard ze státního rozpočtu). Zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství (hlavně prostřednictvím agroenvironmentálně – klimatických opatření) se stalo hlavním cílem programu. Dalšími cíli podpory jsou investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství a krajinná infrastruktura. (SZIF, 2014)

Obrázek 3: Předpokládané alokace finančních prostředků do jednotlivých oblastí (SZIF, 2014)

4 EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ V KRAJI VYSOČINA

4.1 Charakteristika Kraje Vysočina

Kraj Vysočina leží v srdci České republiky a rozkládá se na podstatné části Českomoravské vrchoviny, vyvýšené zvlněné krajiny mezi Čechy a Moravou. Na severu kraje ve Žďárských vrších a na jihozápadě v Jihlavských vrších dosahuje nadmořské výšky přes 800 m n. m. Rozloha kraje je 6 795 km². Vysočina je charakteristická malými vesničkami okolo menších měst se třemi až deseti tisíci obyvateli. Celkový počet obyvatel v kraji je 509 475 lidí. Uspořádání považuje mnoho lidí za pozitivní, jelikož umožňuje propojit venkovské bydlení a dostupnost městského centra. Krajským městem je Jihlava s více než padesáti tisíci obyvateli. Nejstarší horní město českých zemí patřilo ve středověku k nejbohatším díky těžbě stříbra. Vysočinu protíná hlavní dopravní spojnice České republiky dálnice D1.

V Kraji Vysočina turisté najdou velké množství památek. Historické centrum Telče, Židovské město a bazilika sv. Prokopa v Třebíči a poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou jsou zapsány ve světovém kulturním seznamu dědictví UNESCO. Vysočina se může chlubit i přírodním bohatstvím jako jsou CHKO Žďárské vrchy, Železné hory nebo národní přírodní rezervace Mohelenská hadcová step, Velký Špičák a mnohými přírodními rezervacemi. (Kraj Vysočina, 2008)

Výhodou Vysočiny je zachovalé čisté životní prostředí. Zemědělství zde představuje tradiční odvětví, které má v kraji silné postavení. Podíl zaměstnaných v primárním sektoru je nejvyšší v rámci krajů a dvojnásobný ve srovnání s českým průměrem. Zemědělská půda tvoří asi 60 % rozlohy kraje a většina spadá do bramborářské výrobní oblasti. Podmínky jsou tady sice podprůměrné, ale pro některé komodity a činnosti jsou optimální (olejnin, brambory, pastevní chov skotu). Sklizeň brambor představuje více než třetinu produkce brambor v České republice. Velká část osevních ploch je zasázena také obilovinami, hlavně ječmenem a pšenicí, a jednu třetinu zaujímají pícniny (vojtěška, krmná kukuřice, jetel). Osevní plochy se zvyšují u řepky a máku, naopak plocha lnu klesá. Ohledně hospodářských zvířat, hlavní částí výroby je chov skotu, tady Vysočina dominuje v produkci mléka. (Business info, 2011)

4.2 Vývoj ekologického zemědělství v Kraji Vysočina

Vývoj ekologického zemědělství na Vysočině se nijak nelišil od ostatních částí České republiky. V roce 2000 zde nebyl registrovaný jediný ekologicky hospodařící subjekt, (což ovšem neznamená, že některé zemědělské podniky nehospodařily organickým způsobem). Až Biofarma DoRa, s. r. o. (nyní Kozí Farma Dvůr Ratibořice) se jako první v roce zaregistrovala, získala platnou certifikaci a rokem 2001 tak započala rostoucí tendence počtu ekofarem na Vysočině. Mnoho konvenčních podniků postupně přešlo na ekologické hospodaření a v roce 2010 se počet ekologických subjektů vyšplhal až na číslo 230. V kraji se během roku více než zdvojnásobila rozloha ekologicky obdělávané půdy a ekozemědělství na Vysočině rostlo mnohem rychleji, než byl průměr v celé ČR. Konvenčně hospodařící zemědělce na změnu způsobu hospodaření lákaly hlavně dotace a také čím dál větší obliba biopotravin. O dva roky později se počet ustálil a dá se říci, že až do roku 2014 stagnoval. Minulým rokem však ekologičtí zemědělci mohou opět žádat o dotace pro nově začínající ekozemědělce, takže počet ekofarem v roce 2015 zase o něco stoupl a stoupá dál. K 20. 3. 2016 dosáhl jejich počet 301. Nejvíce ekologických subjektů se nachází v okrese Žďár nad Sázavou, který s počtem 83 zaujímá 28 % z Kraje Vysočina. S malým počtem ekologických subjektů se potýká okres Třebíč s 37 subjekty a pouze 12 % z celého kraje. Přesto všechno patří Kraj Vysočina bohužel ke krajům ČR, kde je ekologicky obhospodařované půdy méně a Vysočina zůstává i nadále na 10. místě ze 14 krajů s 19 480,57 ha ekologicky obhospodařované půdy. (EAGRI, 2016)

Co se týče výměry půdy v ekologickém zemědělství v Kraji Vysočina, tak se do roku 2014 výrazně zvýšila. Zvyšující trend opadl v roce 2015, kdy se výměra půdy ekologického zemědělství začala snižovat. Přesto, že se počet ekologických subjektů zvyšuje, výměra jejich půdy klesá a tím klesá i celková výměra půdy.

Tabulka 2: Výměra půdy v ekologickém zemědělství v Kraji Vysočina od 1. 1. 2011 do 16. 3. 2016

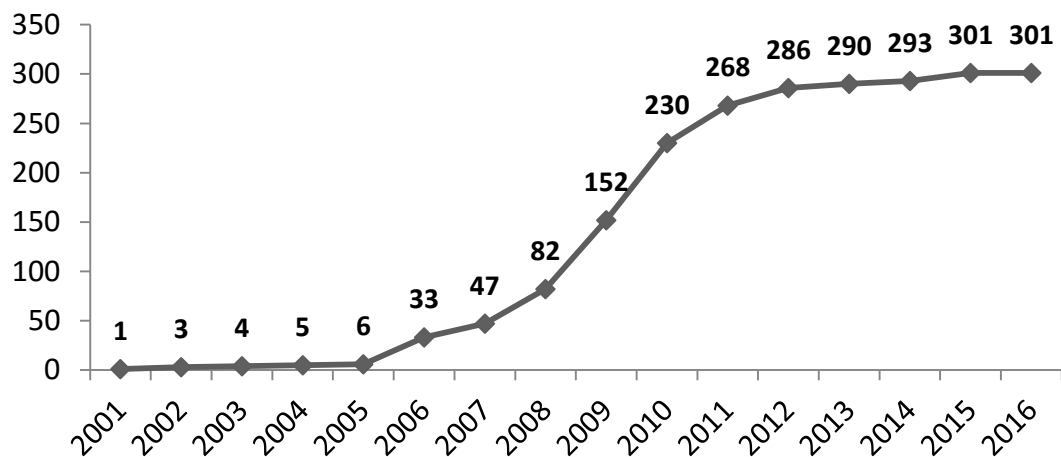
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ha	11 617,66	17 581,28	20 115,94	20 471,28	19 677,65	19 480,57

Zdroj: EAGRI, 2016

4.3 Přehled ekologických subjektů v Kraji Vysočina

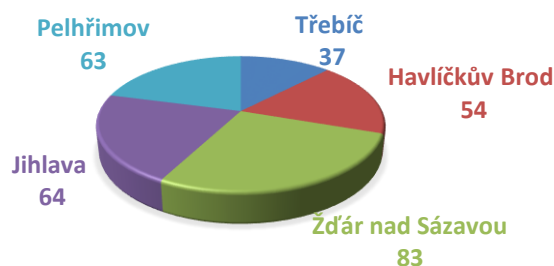
V Kraji Vysočina se k 16. 3. 2016 nachází 372 ekologicky hospodařících subjektů. Platný certifikát, který uděluje kontrolní organizace, má pouze 301 subjektů. To znamená, že daný subjekt pro své produkty nebo činnosti splnil podmínky ekologického zemědělství. Certifikát „bio“ je zemědělcům udělen po ukončení přechodného období. Od té doby mohou své konkrétní produkty uvedené v certifikátu označovat slovy „eko“ nebo „bio“ („ekologický“ nebo „biologický“) v souladu s předpisy Evropské unie a zákonem o ekologickém zemědělství. Výrobky nazvané „produkty z přechodného období“ jsou produkty z druhého roku přechodného období s platným certifikátem. (EAGRI, 2016)

Graf 3: Počet ekologických subjektů hospodařících v Kraji Vysočina s platnou certifikací od 1. 1. 2001 do 20. 3. 2016

Zdroj: EAGRI, 2016

Graf 4: Počet ekologických subjektů hospodařících podle okresů v roce 2016

Zdroj: EAGRI, 2016

Subjekty se dále řadí podle činností, které uvedly v žádosti o registraci nebo později ohlásily své kontrolní organizaci. Činnosti se vzájemně nevylučují a jeden subjekt může vykonávat více činností. V Kraji Vysočina se nachází následující ekologické subjekty s platným certifikátem:

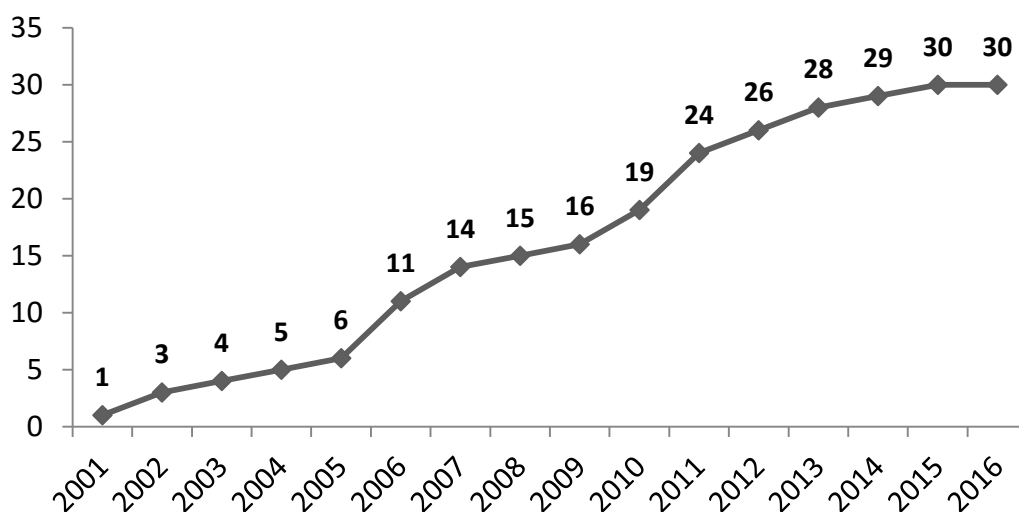
- 269 ekologických zemědělců
- 30 výrobců biopotravin
- 19 distributorů – obchodníků
- 1 dovozce z třetích zemí
- 2 vývozci do třetích zemí
- 7 výrobců nebo dodavatelů ekologických krmiv
- 5 výrobců nebo dodavatelů ekologického rozmnožovacího materiálu
- 2 ekologičtí sběrači volně rostoucích rostlin

(EAGRI, 2016)

4.4 Výroba biopotravin v Kraji Vysočina

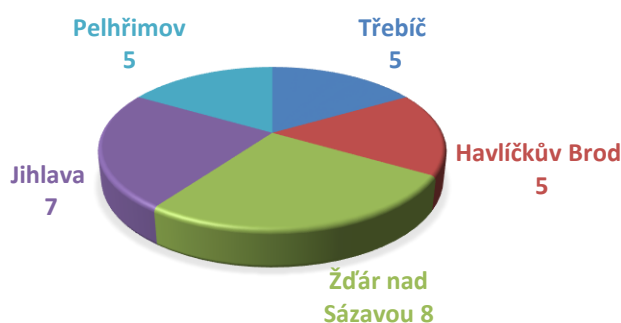
V Kraji Vysočina se začátkem roku 2016 nachází 30 výrobců biopotravin s platnou certifikací. Nejvíce výrobců biopotravin je v okrese Žďár nad Sázavou. (EAGRI, 2016)

Graf 5: Počet výrobců biopotravin v Kraji Vysočina od 1. 1. 2001 do 20. 3. 2016

Zdroj: EAGRI, 2016

Graf 6: Počet výrobců biopotravín podle okresů v roce 2016

Zdroj: EAGRI, 2016

AGRO - Měřín, obchodní společnost, s. r. o.

Společnost se nachází v obci Měřín v okrese Žďár nad Sázavou. AGROMĚŘÍN produkující kvalitní tuzemské potraviny je tvořena mateřskou společností AGRO – Měřín, a. s. založenou v roce 1993. Obhospodařuje celkem 20 tis. ha zemědělské půdy, z toho necelý 1 tis. ha orné půdy převedla do ekologického režimu. V současné době hospodaří ekologicky na 4 certifikovaných farmách v rámci své dceřiné společnosti Ústav pro strukturální politiku v zemědělství, a. s. na rozloze 2 445 ha zemědělské půdy. Orná půda tvoří 887 ha, na které se pěstují krmné plodiny a tykev olejná v bio kvalitě. Kromě rostlinné produkce chovají 500 ks červenostrakatého skotu a 100 ks holštýnského, u masného dobytka tvoří základní stádo 320 ks krav plemene Charolais. Hlavní činností je produkce ekologického mléka s roční dodávkou 3 miliony litrů syrového kravského mléka. Produkují také obiloviny v bio kvalitě, jak pro krmné, tak potravinářské účely.

Společnost provozuje prodejny RYNEK, kterých je v ČR již 17. Cílem prodejního konceptu RYNEK je rozšířit prodejny do měst po celé České republice. Základní sortiment tvoří čerstvé vepřové, hovězí a kuřecí maso, uzeniny a masné výrobky, mléčné výrobky (sýry), vejce, výrobky z brambor, zeleniny a ovoce. Hovězí maso, mléko a mléčné výrobky (sýry) jsou nabízeny v bio kvalitě. (AGRO Měřín, 2016)

Obrázek 4: Logo prodejny RYNEK (AGRO Měřín, 2016)

LACRUM Velké Meziříčí, s. r. o.

Mlékárna LACRUM Velké Meziříčí je typickým regionálním zpracovatelem syrového kravského mléka, které pochází z Kraje Vysočina. Její provoz byl zahájen v roce 1939 a už první roky fungování ukázaly, že umístění provozovny a výběr produktů byly volbou správnou. Produkty je možné nalézt ve vybraných obchodních sítích, ale také ve výše zmíněných prodejnách RYNEK (patřící do skupiny AGROMĚŘÍN). O kvalitě produktů svědčí i řada ocenění, např. máslo se stalo Mlékárenským výrobkem roku 2015 a Novinkou roku 2015, smetanový zákys vyhrál soutěž Česká chuťovka roku 2015. V bio kvalitě mlékárna vyrábí máslo, sýr eidam (30 %, 40 %), sýr pernístejn a sýr gouda. (LACRUM VM, 2016)

POEX Velké Meziříčí, a. s.

Firma byla založena v r. 1993 a sídlí ve Velkém Meziříčí v okrese Žďár nad Sázavou. Zabývá se hlavně výrobou extrudovaných snacksů a cereálních výrobků, balením suchých plodů a dražováním. Společnost dodává do velkých obchodních řetězců i do maloobchodního prodeje, ale také spolupracuje s významnými výrobci potravin v ČR. V bio kvalitě vyrábí křehké plátky (kukuřičný, žitný, vícezrnný), sušené ovoce (meruňky, rozinky, švestky), ovoce v čokoládě (meruňky, rozinky, švestky), lískové ořechy, mandle, kešu, vlašské ořechy (jmenované ořechy také v čokoládě), slunečnicová semínka loupaná, cereálie v čokoládě a instantní rýžovou kaši. (POEX, 2010) (EAGRI, 2016)

Amylon, a. s.

Společnost sídlí v Ronově nad Sázavou, což je asi 18 km východně od Havlíčkova Brodu. Založení firmy spadá až do roku 1912. Ryze český potravinářský a škrobárenský výrobce nabízí svým zákazníkům pudinky, kukuřičný škrob, vanilkový a skořicový cukr, kypřicí prášek, směs na panna cotti, bramborovou směs, těsta na palačinky, na bramborové placky, na kakaové řezy, na pizzu a na knedlíky v bio kvalitě, ale také zahrnuje výrobu pšeničného škrobu, lepku, škrobového sirupu v bio kvalitě. (Amylon, 2016)

Hempoint, s. r. o.

Společnost je producentem konopných bylinných produktů a potravin se sídlem v okrese Jihlava. Spolupracují s vybranými farmami, kde probíhá výroba a vývoj konopí, např. Biofarma Sasov, kde od r. 2010 pěstují konopí a od r. 2015 sídlí. Kromě produkce konopí pořádají kurzy, semináře zaměřené na historii a vlastnosti konopí. V bio kvalitě prodávají konopný olej za studena lisovaný, konopný čaj, loupaná konopná semínka, konopný protein/mouku, konopí sušené tříděné (list a květ) nebo kaneládu (pomazánka). (Hempoint, 2016)

Okresy Třebíč a Pelhřimov jsou z hlediska výroby biopotravin nejslabší. Ačkoliv je v každém okresu 5 certifikovaných výrobců biopotravin, po zkontaktování výrobce bylo zjištěno, že výrobky certifikované sice mají, ale v sortimentu už je bohužel nenabízí.

Rodinný pivovar BERNARD, a. s. má certifikované následující produkty - Bernard BIO ležák, Bernard organic lager (alc. 4,7 % vol) a Bernard organic lager (alc. 5 % vol). (Rodinný pivovar Bernard, a. s., 2016) Podle slov tiskového mluvčího Mgr. Zdeňka Mikuláška certifikaci vlastní, ale zatím není dostatečný zájem na trhu. Je to obdobné jako u dia piva, které pro malý zájem také nedělají, i když prý čas od času se někdo zajímá.

Dále jedna z největších a nejznámějších výrobců mražených krému v České republice sídlící v Třebíči - TIPAFROST, a.s., nabízela svým spotřebitelům mražený tvarohový krém Pavučinka v bio kvalitě. (Tipafrost, a. s., 2009) (EAGRI, 2016) Na svůj výrobek má platnou certifikaci, ale podle vyjádření výrobního ředitele Miroslava Krupicy mražený krém v sortimentu nemají a ani neplánují výrobu obnovit. Výrobek vyráběli do privátní značky zákazníka, který ukončil distribuci a velmi omezil činnost na trhu.

Jak je vidět, tak předčasné ukončení certifikace dělá některým podnikům problém a raději ho nechávají samovolně „dojít“ do konce platnosti (zřejmě i pro jistotu, kdyby byl o výrobky nenadálý zájem), čímž ale matou nás zákazníci. Proto je vždy lepší se ujistit u konkrétního výrobce, zda je produkt opravdu součástí nabízeného sortimentu.

4.5 Charakteristika vybraných ekologických zemědělců v Kraji Vysočina

4.5.1 Okres Žďár nad Sázavou

Agroekofarma Kadeřávek

Farma rodiny Kadeřávkových se rozkládá na okraji obce Věcov v CHKO Žďárské vrchy, asi 10 km severně od Nového Města na Moravě. Do Věcova přišli manželé Kadeřávkovi z Prahy na usedlost rodičů paní Kadeřávkové. Farma byla obnovena v roce 1991, s agroturistikou začali o rok později. (Penzion Kadeřávek, 2012)

Ekofarma se zaměřuje na pastevní chov ovcí (plemena Merinolandschaf a Suffolk). Ovce jsou zpracovávány a prodávány v bio kvalitě. Na ekologické obilí mají odbyt velký, k prodeji nabízí ječmen ozimý. Dále také seno a senáž v bio kvalitě. Na ekologický způsob hospodaření přešli v roce 1997 a rozhodli se tak vzhledem k tomu, že už dříve hospodařili téměř ekologicky. Podle slov Ing. Kadeřávka hlavním důvodem byly a jsou dotace na ekologické zemědělství. Konkurenci prý nepocítují a zatím nemají. „*Ekologii bude vždy dělat málo lidí, protože zemědělci jsou lid svobodný a nechtějí být kontrolování. Mnozí si to bez chemie neumí představit,*“ řekl letos v březnu při návštěvě ekofarmy Ing. Kadeřávek. Výnosy mají oproti konvenčnímu zemědělství poloviční (cca 30 q/ha), ale už jsou prý bráni aspoň trochu vážně. V současné době vlastní 200 ks ovcí a 96 ha půdy. Součástí farmy je i Chalupa U potoka, která slouží k ubytování s kapacitou až 26 míst. (Penzion Kadeřávek a Chalupa U Potoka, 2012)

K prodeji nabízí kromě jehněčího a skopového masa také jehňata k chovu, ovčí kůže, surové ovčí rouno. Ze sladkého prodávají makové, povidlové nebo tvarohové buchty, marcipán, med a medovinu. V letní sezóně prodávají ovčí a kozí sýry. (Agroekofarma Kadeřávek, 2012)

Pro příští roky zvolili cestu rozorání luk, protože rostlinná produkce je pro ně daleko jednodušší než živočišná. Pro získání dotací je potřeba zatížení min. 0,3 VDJ/ha trvalého travního porostu, což by pro farmu byla změna z 0,2 na 0,3 VDJ/ha. To by znamenalo zvýšit chov na 300 ks ovcí a na to už nemají sílu z důvodu příliš velké pracovní síly při odchovu jehňat. Proto se v budoucnu chystají zaměřit na rostlinnou produkci. (Agroekofarma Kadeřávek, 2016)

Rodinná ekofarma Husák

Ekofarma pana Radmila Husáka leží nedaleko obce Sněžné, v Javorku. Historie farmy sahá až do roku 1777, od roku 1931 vlastní farmu rodina Husákových. V roce 2000 začali hospodařit soukromě a v roce 2009 už požádali o certifikaci na ekologické zemědělství. V současné době Husákovi hospodaří na 88 ha půdy a chovají 60 kusů masného plemena skotu Charolais a Blonde de Aquitaine. Farma pořádá v rámci akce Poznej svého farmáře každý rok Den otevřených dveří s bohatým programem. Ekofarma nabízí k prodeji kvalitní hovězí biomaso z mladých kusů. (Rodinná ekofarma Husák, 2015)

4.5.2 Okres Jihlava

Biofarma Sasov

Biofarma Sasov byla založena v roce 1991 místo areálu Školního statku Střední odborné školy v Jihlavě a o 8 let později, v roce 1999, začal pan Josef Sklenář hospodařit ekologicky. Pan Sklenář hospodaří na 483 ha zemědělské půdy, na které každým rokem pěstuje 20 různých plodin (luskovino obilné směsky, pohanka, brambory, česnek, lupina, sója, řepka, technické konopí, světlice barvířská). Dále pak chová prasata, skot masného plemene a koně. Základní stádo skotu tvoří 150 kusů různých masných plemen (Charollais a jeho křížence s býky Piemontese, Gasconne a Aberdeen Angus). Chov prasat čítá 70 kusů prasnic a koní mají celkem 10 kusů plemene českého teplokrevníka. Pohoda zvířat je pro něj a jeho rodinu prioritou a tak na začátku roku 2010 zprovoznili vlastní bio jatka v rámci snížení stresů. Kvalitu dokládají i mnohá ocenění, jako například Česká biopotravina roku (2010 – Kančí biolovečák, 2014 – Bio Konopné sádlo, 2015 – Bio Dršťková polévka), Regionální potravina Kraje Vysočina (2013 - Bio sasovská klobása) nebo značka Vysočina regionální produkt, kterou získaly maso a masné výrobky. Zákazníci si mohou vybrat z široké škály bioproduktů a biopotravin, např. bio brambory, česnek, pohanka, vepřové maso, hovězí maso nebo masné výrobky z vlastní faremní výroby (kančí biolovečák, vysočina, klobásy, polévky, paštiky, sádlo a škvarky a další). Uvnitř areálu farmy se nachází také malá bioplynová stanice na zpracování slamnatého hnoje, senáže a zbytků krmiv. Získaná energie se využívá po celé farmě. Biofarma se podílí také na výzkumu a studiu, spolupracuje se školami (Střední zemědělská škola Jihlava, Mendelova univerzita v Brně) i na různých projektech a

vzdělávacích programech. Jako cíl do budoucích let si biofarma klade zlepšení obytnosti, zvelebení farmy, údržbu budovy, cest a celkový pořádek. (Biofarma Sasov, 2009)

Chadimův mlýn

Farma se nachází necelých 30 km od Jihlavy v obci Horní Dubenky a rod Chadimů je na farmě vytvořené ze starého mlýna už od roku 1644. Dnes rodinná farma ekologicky hospodaří na 51 ha luk a pastvin a chová stádo masného skotu Aberdeen Angus. Skot je celoročně venku na pastvě. Dále chovají slepice a kozy. Kromě prodeje sena, živých telat a bio hovězího masa (pouze v době porážky), farma také nabízí prohlídku ekofarmy, prohlídku mlynářského muzea a ubytování v prostorách bývalého mlýna s kapacitou 11 míst nebo ubytování v kempu s vlastním sociálním zařízením. (Chadimův mlýn, 2009)

4.5.3 Okres Třebíč

Kozí farma Dvůr Ratibořice

Kozí farma o velikosti 171 ha se nachází asi 10 km od města Třebíč v malé vesnici Ratibořice a je zaměřena na ekologický chov koz. Farmu převzal v roce 1992 Pavel Dobrovolný a od roku 2001 začal hospodařit ekologicky. V současné době farma chová asi 590 kusů koz plemene bílá krátkosrstá. Kozí mléko je zpracováváno přímo na farmě v mlékárně, kde je vyráběn široký sortiment bio výrobků jako např. sýry, jogurty, pomazánkové sýry, syrovátkové nápoje a jiné. Vlastní značkou je označení DoRa, kterou spotřebitelé znají také jako „modrobílé výrobky“. Výrobky DoRa získaly řadu ocenění, která jen potvrzuje kvalitu na vysoké úrovni. Farma se kromě kozích výrobků zaměřuje také na agroturistiku. Součástí farmy je i rostlinná výroba, bio chov ovcí plemene Suffolk (40 kusů) a pěstování levandule lékařské, ze které vyrábějí biokosmetické produkty. (Kozí mléko, 2016)

František Vaněk

Farma se nachází 13 km severně od Třebíče v malé vesnici Hynkov a patří mezi nejstarší ekologické hospodářství na Třebíčsku. Pan František Vaněk hospodaří už víc jak 10 let. V současné době vlastní majitel 24 ha půdy, z toho 7 ha je orná půda na pěstování obilovin, luskovin (hrách) a brambory. Zbývajících 17 ha jsou trvalé travní porosty

na pastvu skotu. Ze zvířat pan Vaněk chová masný skot plemene Charolais (10 kusů) a kozy. Zákazníci si ze dvora mohou koupit jatečná kůzlata, telátka, kozí mléko, hrách, oves nahý, ječmen jarní, brambory, seno a senáž. (EAGRI, 2016)

4.5.4 Okres Havlíčkův Brod

Petr Endrle

Majitel farmy Petr Endrle ekologicky hospodaří na 337 ha, z toho je 110 ha orná půda a 227 ha trvalých travních porostů. Farma se nachází v obci Vadín, 10 km od Havlíčkova Brodu. Chová se zde masný skot a pěstují obiloviny (pšenice jarní, pšenice ozimá, pšenice špalda, oves), luskoviny, brambory, hořčici, kmín a len. Klientem pana Endrleho je čekkovický Sonnentor známý po celé České republice. (EAGRI, 2016)

Farma Kozí dvorek

Rodinná farma Dvorských sídlí v obci Olešenka nedaleko Přibyslavy a zaměřuje se na chov koz a ovcí a pěstování zeleniny. Majitelé si po roce 1989 koupili farmu s 15 ha polí a postupně svoje hospodářství rozšiřovali. V současné době má farma 21 ha trvalých travních porostů, orné půdy necelý 1 ha. Starají se o 100 českých hnědých krátkosrstých koz, 5 kozlů a 30 ovcí plemene Suffolk. Ekologicky začali hospodařit v roce 2004 a k prodeji nabízí syrové kozí mléko, syrovátku, kozí sýry, brambory, cibuli, česnek, mrkev nebo dýni. Podle pana Dvorského kozí bioprodukty nakupují nejvíce matky s dětmi, u nichž vítězí sladké tvarohové krémy. Velkou skupinu zákazníků tvoří také ti, kteří kozí bioprodukty kupují ze zdravotních důvodů, ti nakupují hlavně čerstvé sýry, tvaroh nebo mléko. Více než 40 % produktů prodávají přímo ze dvora, 20 % jde na odbyt prostřednictvím farmářských trhů a 40 % odkupuje velkoobchod Country Life. Zaměstnance nemají, všechny pracovní činnosti zvládá rodina sama. (Kozí dvorek, 2016)

4.5.5 Okres Pelhřimov

Biofarma Marek

Zemědělec Petr Marek je soukromě hospodařící ekologický zemědělec na více než 200 ha zemědělské půdy, z toho na 56 ha ekologicky hospodaří. Podnikat začal v roce 1998, kdy založil farmu v obci Častonín zaměřenou na chov masného skotu, zejména

Gasconne a Blonde de Aquitaine. Ekologickým zemědělcem se stal v roce 2010. Ačkoliv ví, že ekologické zemědělství je náročnější než konvenční, rozhodl se právě pro tento typ hospodaření, protože je to prý správné pro přírodu a lidi. „*Složitější je také rostlinná výroba, kde je nutno vhodně střídat plodiny a uplatňovat další zásady, které se v konvenčním zemědělství dají dohnat chemií,*“ zdůraznil pan Marek. Jako konkurenci nevidí okolní ekologické zemědělce, s těmi má vztahy dobré. Spíše se obává velkých subjektů s bioplynovou stanicí. Produkty se mu daří prodávat, o bio hovězí maso je velký zájem. Kraj Vysočina je podle Petra Marka pro ekologické zemědělství velmi vhodné místo pro živočišnou výrobu. Budoucnost při současných podmínkách pro ekologické zemědělce vidí pozitivně. Uvítal by jen zrušení dotací pro bioplynové stanice. „*Pěstovat kukuřici a dát ji do bioplynky není umění,*“ zmínil pan Marek. (Petr Marek, 2013)

Šrůtkova ekologická farma

Farma pana RNDr. Miroslava Šrůtky, Ph.D., leží v obci Benešov u Kamenice nad Lipou a byla založena v roce 1992. Od samého počátku se na farmě hospodaří ekologicky. Nejprve pan Šrůtek začínal na 40 ha s 10 dojnými krávami. V současné době výměra činí 223 ha (100 ha orné půdy a 123 ha trvalých travních porostů). Farma je zaměřena na produkci vysoce kvalitního kravského mléka, to znamená chov 40 kusů mléčného skotu plemene Holštýn, Ayrshire a českého červenostrakatého. Od roku 2013 jde biomléko prostřednictvím družstva České biomléko do Německa. Jako předsedu družstva ho mrzí, že kvalitní české biomléko skončí na německém trhu, ale nechce ho znehodnocovat jako součást konvenční produkce. Obden pan Šrůtek pošle k „sousedům“ 55 tisíc litrů biomléka. „*Pevně však věřím, že se nám do budoucna podaří vybudovat z družstva České biomléko plnohodnotnou odbytovou organizaci, která si vytvoří i vlastní zpracovatelské kapacity a bude uvádět produkci svých členů na tuzemský trh. To bych si opravdu moc přál,*“ vysvětluje Miroslav Šrůtek. (AZS, 2014)

Pan Šrůtek pořádá na své farmě exkurze a návštěvy pro větší skupiny nebo školy a je zapojený do projektu Ekozemědělci přírodě. (Nakupujte lokálně, 2015) Jako certifikovaný výrobce biopotravin prodává bio hovězí maso. (EAGRI, 2016)

5 EKOLOGICKY ŠETRNÉ UBYTOVÁNÍ

5.1 Environmentálně šetrný cestovní ruch a ubytování

V současné době je cestovní ruch jedním z největších odvětví na světě a životní prostředí začíná přebírat centrální úlohu v jeho rozvoji a stává se jeho nedílnou součástí. Cestovní ruch má moc životní prostředí zlepšovat, poskytovat prostředky na ochranu přírodních, kulturních i historických památek, nastavit omezení pro trvale udržitelné využití oblasti a ochranu přírodních zajímavostí. Takové uznání a přijetí důležitosti dosažení trvale udržitelného rozvoje turismu dalo vzniknout myšlence environmentálně šetrného cestovního ruchu a ekoturistiky. (Goeldner, Ritchie, 2014) Environmentálně šetrný cestovní ruch znamená takový cestovní ruch, který je životaschopný, ale minimalizuje své dopady na životní prostředí a je přínosem jak pro domácí, tak pro turisty a posléze i budoucí generace. (Horner, Swarbrooke, 2003)

Myšlenka šetrného cestovního ruchu, šetrného cestování a ekoturistiky obnáší zájem všech návštěvníků vyhnout se poškozování prostředí, která navštěvují a chránit je. Ekoturistika je druh trvale udržitelného cestovního ruchu, který nabízí zážitky, jež turistům umožňují objevovat přírodní oblasti a zároveň ochraňovat integritu životního prostředí. Kromě toho podporuje respekt a pokoru vůči životnímu prostředí, vytváří socioekonomický přínos pro komunity a respektuje místní kultury, tradice a hodnoty. V současnosti čím dál více sílí nutnost, aby destinace a společnosti zabývající se cestovním ruchem zařadily životní prostředí mezi své priority a chránily ho, co nejvíce to jen půjde. (Goeldner, Ritchie, 2014)

Pojem ekologicky šetrného ubytování se objevil poměrně nedávno s narůstajícím trendem ochrany životního prostředí. Jedná se o ekohotely nebo „zelené“ hotely (pojmenování je více), které dodržují kritéria kladená na hotely nesoucí ekoznačku popsána níže. (Sustainable Business Associates, 2016) Týkají se hlavně úspory energie, snižování účtů za vodu, snížení produkce odpadu, využití obnovitelných zdrojů energie, výběr dodavatelů beroucí ohled na životní prostředí a použití ekologicky šetrných výrobků označených ekoznačkou. (Green Hotels Association, 2016)

5.2 Historie ekologicky šetrných ubytovacích zařízení

Se zvyšujícím se zájmem o ochranu životního prostředí na začátku 90. let 20. století začaly vznikat první ekohotely. Mezinárodní debaty týkající se environmentálního stavu Země v té době podpořily ochranu životního prostředí. Nejdůležitějšími byly Montrealský protokol (1991) na ochranu ozónové vrstvy, Summit Země pořádaný v Rio de Janeiru (1992) nebo Kyótský protokol (1997) o globálním oteplování. Reakce na výsledky mezinárodních konferencí na sebe nenechaly dlouho čekat, a tak byly v USA sepsány první dokumenty týkající se standardizace přístupů v tzv. „green hotel managementu“. Šlo například o dokument Best Practises Survey nebo Green Hotel Initiative. (MMR, 2007)

U nás v roce 1996 vydala Národní federace hotelů a restaurací (nyní Asociace hotelů a restaurací) veřejně přístupný metodický materiál a každým rokem vyhlášovala hotel s nejlepším green managementem. Prvním hotelem v České republice, který získal ekoznačku ČR i EU, se stal v roce 2006 Hotel Adalbert, který si obě ekoznačky udržel dodnes. (MMR, 2007) V roce 2009 již bylo v ČR deset ekologicky šetrných ubytovacích zařízení, ovšem po zpřísnění požadavků na ekocertifikaci (jak v EU, tak v ČR) jich v roce 2010 zbylo pouze pět. Ostatní provozovatelé neměli o prodloužení licence k používání ekoznačky zájem z důvodů finanční náročnosti nebo složitější administrativy. Někteří se domnívali, že jim ekoznačení v konkurenčním boji nijak nepomáhá, a tak dál provozují hotel v ekologickém režimu, avšak bez certifikace. Zčásti mají pravdu, protože Češi na ekoznačení moc nedají, ekoznačky zohledňují hlavně turisté ze zahraničí. „*Stále dbáme na to, aby byl provoz hotelu ekologický, certifikaci už ale nemáme, nejsme schopni vyhovět novým požadavkům, jako je stanovená maximální propustnost tepla zdi či využití energií z obnovitelných zdrojů,*“ reagovala generální ředitelka Mamaison Residence Belgická Praha Eva Šibřinová. Dalšími hotely, které opustily ekoznačení byly Sporthotel Zátoň v jižních Čechách, Penzion Jelen ve Vranově nad Dyjí, Hotel Irida v Plzni a první ekokemp u nás – Autokemp Oáza u Jindřichova Hradce. (CENIA, 2010) V roce 2011 získal ekoznačku Hotel Jurys Inn Praha a je zatím posledním certifikovaným ekologicky šetrným ubytováním u nás. (CENIA, 2012)

5.3 Ekoznačení

V rámci rozlišení ubytovacích zařízení se zavedla platná certifikace, která má informovat turisty, jaký hotel splňuje požadavky ekologického hotelu. Samozřejmě již existuje označování výrobků a služeb, které jsou v průběhu celého životního cyklu šetrnější nejen k životnímu prostředí, ale i ke zdraví spotřebitele. Jedná se o ekoznačky, jejichž udělování zprostředkovává agentura CENIA. Jsou to Ekologicky šetrný výrobek/služba a Ekoznačka EU. Vztah mezi českou ekoznačkou Ekologicky šetrný výrobek/služba a mezinárodní Ekoznačkou EU (dříve The Flower) je úzký, ale programy udělování jsou dva nezávislé systémy, které mohou bez problémů existovat vedle sebe. Ekologicky šetrný výrobek/služba má správu v České republice a zaměřuje se výhradně na český trh, zatímco Ekoznačka EU funguje na úrovni Evropské unie. Nutno říci, že se Česká republika snaží kritéria obou programů sjednocovat a ekoznačka Ekologicky šetrný výrobek/služba by měla mít stejně přísná pravidla pro udělení jako Ekoznačka EU. (CENIA, 2010)

V rámci ubytovacích zařízení se jedná o Ekologicky šetrnou službu nebo Ekoznačku EU. Takovým logem se mohou pochlubit poskytovatelé služeb, kteří jednájí v souladu se zásadami snižování negativního dopadu na životní prostředí, samozřejmě s ohledem na zdraví svých zákazníků. Ekologicky šetrnou službou se může stát hotel, penzion, horská chata, kemp nebo také škola, obchod a kancelářská provozovna. Největší úspěch však zaznamenala mezi provozovateli ubytovacích zařízení. (CENIA, 2008)

Ekoznačení je uděleno nezávislou stranou na základě důkladně a dlouhodobě ověřovaných faktů. Tato ochranná známka byla vytvořena za účelem ocenění ubytovacích zařízení a také jako ztraktivnění a kritérium kvality pro turisty, kteří se zajímají o životní prostředí, respektují ho a chrání. Zájemci z řad poskytovatelů turistických ubytovacích služeb mohou získat obě loga najednou. Aby ovšem ubytování ekoznačku dostalo, musí splnit přísné požadavky, které se týkají například úspor vody a energie. Ekoznačka je garantována Evropskou komisí a Ministerstvem životního prostředí. (CENIA, 2008)

Obrázek 5: Oficiální značení ekologicky šetrného ubytování (Zdroj: CENIA, 2008)

V současné době drží Ekoznačku EU 391 hotelů a 75 kempů v Evropské unii. Nejvíce ekologických ubytovacích zařízení se nachází v Itálii s počtem 190 ekologických hotelů a 26 ekologických kempů. Po Itálii následuje Francie se 190 ekologickými hotely a 24 ekologickými kempy. (Ecolabel, 2016) V České republice mají turisté k dispozici 5 ekologicky šetrných ubytování. Z toho 3 drží Ekoznačku EU, 1 s ekoznačkou ČR Ekologicky šetrné služby a 1 drží loga obě. (CENIA, 2016)

Tabulka 3: Přehled ekologicky šetrného ubytování v České republice

Název ekohotelu	Umístění	Rok získání ekoznačky	Typ certifikace	Zajímavost
Hotel Adalbert	Praha	2006	Ekologicky šetrná služba, Ekoznačka EU	<i>první certifikovaný a zároveň jediný hotel, který má českou i evropskou certifikaci</i>
Hotel Adria	Praha	2008	Ekoznačka EU	<i>hotel přímo na Václavském náměstí nabízí jídlo v krápníkové restauraci</i>
Plaza Alta Hotel	Praha	2009	Ekoznačka EU	<i>na střeše nádrž na odchyt dešťové vody, ta je pak využívána v zámeckém parku</i>
Hotel Jurys Inn	Praha	2011	Ekoznačka EU	<i>poslední certifikovaný hotel v ČR s 214 pokoji</i>
Centrum Veronica	Hostětín	2007	Ekologicky šetrná služba	<i>penzion provozovaný v rámci centra Veronica Hostětín (vzdělávací a informační středisko)</i>

Zdroj: CENIA, 2016

5.3.1 Požadavky k získání ekoznačky

Zatouží-li hotel v České republice s ekologickým provozem po certifikátu zaručujícím pomocí kritérií určitou úroveň šetrného přístupu k přírodě, musí splnit přísné požadavky, které se týkají zejména omezování spotřeby vody a energie, „ekologicky šetrnějšího“ úklidu, energie z obnovitelných zdrojů, omezování produkce a třídění odpadů. (CENIA, 2008)

Čeho se týkají požadavky k udělení ekoznačky Ekologicky šetrná služba, je podrobněji shrnuto v následující tabulce. Kompletní technická směrnice Ministerstva životního prostředí je uvedena v příloze 3.

Tabulka 4: Povinné požadavky k udělení ekoznačky

Energie	Elektrická energie z obnovitelných zdrojů (min. 50 %), uhlí a oleje, energetická účinnost a výroba tepla, klimatizace, energetická účinnost budov, izolace oken, vypínání topení nebo klimatizace, zhasínání světel, energetická účinnost žárovek, venkovní topidla
Voda	Průtok vody z kohoutků a ze sprch (max. 9 l/min), odpadkové koše na toaletách, splachování pisoárů, výměna ručníků a ložního prádla, správné zneškodňování odpadních vod
Detergenty a dezinfekční prostředky	Dezinfekční prostředky
Odpad	Třídění odpadu prováděné hosty, třídění odpadu, výrobky na jedno použití, balení potravin podávaných k snídani
Jiné služby	Zákaz kouření ve společných prostorech, veřejná doprava
Obecný systém řízení	Údržba a opravy kotlů a klimatizačních systémů, environmentální politika a program, školení personálu, informování hostů, údaje o spotřebě energie a vody, sběr dalších údajů, informace uváděné ve spojení s ekoznačkou

Zdroj: MŽP, 2013

Co se týče energie, tak alespoň 50 % elektrické energie musí pocházet z obnovitelných zdrojů. Jako zdroj energie se nesmí používat těžké oleje s obsahem síry vyšším než 0,1 % a uhlí. Okna musí mít odpovídající stupeň tepelné izolace a nesmí se otevírat, pokud je zapnuté topení. Systémy vytápění musí být opatřeny automatickým

vypínáním při otevření oken. K vytápění venkovních prostor (koutky pro kuřáky, venkovní stravovací prostory) musí hotel využívat pouze přístroje napájené energií z obnovitelných zdrojů.

Průtok vody nesmí překročit 9 litrů za minutu. Všechny pisoáry musí být vybaveny automatickým nebo ručním splachováním. Hosté jsou informováni o třídění odpadu, jak a kde ho mohou třídit. V ubytovacím zařízení nesmí být použity výrobky na jedno použití. Ve společných prostorech musí být zakázáno kouřit a hostům je doporučeno cestovat městskou hromadnou dopravou.

Ministerstvo životního prostředí na svých stránkách dále uvádí volitelná kritéria, z kterých si hotel musí část vybrat a dodržovat je. Jde například o dálkové vytápění, tepelné čerpadlo, energeticky účinné chladničky, trouby a myčky nádobí, využívání dešťové vody, zakrytí bazénu, odstraňování náledí, kompostování, jízdní kola nebo místní potravinářské výrobky. (MŽP, 2013)

Co se týče Ekoznačky EU, jsou kritéria téměř stejná. Každé 4 roky jsou požadavky upravovány v úzké spolupráci s Evropskou komisí, aby odrážely technické inovace (vývoj materiálů, výrobních procesů nebo snižování emisí a změny na trhu). Tímto je zaručena aktualizace a nejvyšší kvalita vlivu na životní prostředí. (Evropa, 2016)

V roce 2010 se kritéria obou značek zpřísnila a sjednotila do jedné sady. Jestliže hotel dodrží požadavky Evropské unie, splňuje taky kritéria pro Českou republiku a má možnost získat obě značky. Pokud ale pravidla poruší, certifikace jsou mu odebrány obě. (Enviweb, 2011)

Ovšem ani po splnění nutných požadavků není certifikace zadarmo. Kromě splnění výše uvedených kritérií musí hotel navíc za ekoznačku platit (za každou zvlášť). Registrační poplatek Ekologicky šetrné služby činí 10 000 Kč jednorázově, roční poplatek je 5 000 Kč. Mikropodniky, malé a střední podniky, stávající držitelé ekoznačky a držitelé certifikací EMAS, ISO 14001 mají nárok na 50 % slevu jak na registrační poplatek, tak na roční poplatky. V případě evropské ekoznačky je to 9 000 Kč a roční poplatek činí 0,15 % ročního obrátu (minimálně však 15 000 Kč, maximálně 750 000 Kč). (Nazeleno, 2013)

Přesto jsou částky minimální ve srovnání s finančními investicemi, které provozovatel musí vložit do hotelu, aby splňoval nutné požadavky. Je to jeden z důvodů, proč některé

hotely vedou provoz ekologicky, ale certifikaci nevlastní. Po zpřísnění certifikace mnoho hotelů od certifikace ustoupilo právě z finančních důvodů. Z původních 12 ubytovacích zařízení zůstaly v roce 2010 pouze 4 hotely. (Enviweb, 2011)

5.3.2 Výhody ekoznačení

Mezi výhody certifikace patří:

- + eko – efektivita (snížení negativního dopadu turistiky na životní prostředí)
- + marketingový nástroj - možnost používání ekoznačky při propagaci zařízení
- + zlepšuje image a vztahy s veřejností
- + snižuje provozní náklady
- + zařazení do oficiální databáze a katalogů vydávaných a vedených Evropskou komisí či Ministerstvem životního prostředí
- + konkurenční výhoda
- + dobrý pocit z ekologického přístupu
- + hostům přináší garanci služeb na vysoké úrovni, nekuřácké prostory, minimum škodlivých látek v interiéru, příjemné prostředí, nabídku místních výrobků
- + na první pohled ekoznačka znamená kvalitu a environmentální péče
- + zvyšuje povědomí o ochraně životního prostředí nejen hostům, ale i personálu
- + přispívá k udržitelnosti destinace a podporuje v ní „zelené“ aktivity

5.3.3 Nevýhody ekoznačení

K nevýhodám certifikace patří:

- náročné zavádění opatření do provozu hotelu
- nulové odborné poradenství, nedostatek informací
- nutnost najít ekologicky smýšlející personál a naučit hosty chovat se ekologicky
- finanční náročnost počátečních investic
- pomalejší návratnost investic

Důležitou výhodou vedle ekologické efektivity je beze sporu využití ekoznačky jako marketingového nástroje. Možnost využití ekoznačky při propagaci umožňuje hotelu být o krok vpřed před konkurencí. V současné době marketing cestovního ruchu ovlivňuje raketový nástup internetu a mobilních médií, který poskytl nové marketingové nástroje. Sociální sítě, média a obchodování prostřednictvím internetu dnes ovlivňují to, jakým způsobem činí turisté svá cestovní rozhodnutí. Internet nabízí webové stránky s cestovními produkty a službami (např. TripAdvisor), které umožňují předávat nejen cestovní zkušenosti ostatním turistům. Ač si to někteří stále nechtějí přiznat, vliv internetu je obrovský a ovlivňuje všechny složky 4P marketingu (produkt, prostor, propagace a prodejní cena). Existuje řada nástrojů, které by dnes „zelené“ hotely měly mít v marketingovém plánu, aby se o jejich záměru dozvědělo co nejvíce lidí a přilákaly je. Jde zejména o aktualizované webové stránky, profily na Facebooku nebo MySpace, blogy, tweety, živá propojení na chat, uživatelská hodnocení a recenze atd. Jádrem dobrého marketignu je dnes marketingová koncepce nebo zaměření na zákazníka. To znamená, že je potřeba zjistit, co zákazníci chtějí (například prostřednictvím výzkumu, dotazníku) a posléze nabízet produkty, které jejich potřeby uspokojí a zároveň podniku přinesou zisk. Environmentálně šetrná ubytování by díky dotazníkům nebo výzkumu věděla, na které „zelené“ zákazníky se zaměřit a kam mají směřovat svůj marketing. Jakmile takové hosty dokáží získat, je pak důležité si je samozřejmě udržet. Programy, zvláštní aktivity týkající se environmentální problematiky, akce nebo jiné druhy programů zvyšující nejen zájem, ale také útratu turistů jsou pro hotely další možností jak se zviditelnit. Například nabídka víkendových pobytových balíčků založených na zvyšování informovanosti o otázkách životního prostředí nebo pobyty, při kterých se hosté mohou zúčastnit práce na místních projektech šetřící životní prostředí. Nejen zde je důležitá spolupráce s ostatními místními subjekty zaměřenými na ochranu životního prostředí. Přesto nejdůležitější je kvalita služeb. Zatímco nespokojený host řekne o své zkušenosti dalším deseti lidem, tak spokojený pouze dvěma. Kvalita služeb je důležitým prvkem marketingového mixu i získání konkurenční výhody v cestovním ruchu. Výborná kvalita služeb hotelu vede ke spokojenosti zákazníků, což je předpokladem jejich návratnosti a může být i zdrojem ústní reklamy, která patří mezi ty nejúčinnější. (Goeldnes, Ritchie, 2014)

Důležitou roli v ochraně zachování životního prostředí sehrává důležitou roli zodpovědný přístup jak vedoucích pracovníků, tak všech pracovníků hotelu. Důležité je, aby se sladily ekonomické a ekologické zájmy a aby se ekologické principy staly součástí podnikatelského plánu. Zmíněná vysoká kvalita služeb by měla zároveň splňovat všechny požadavky na ochranu životního prostředí. K dosažení cíle by měl být vytvořen odpovídající plán, který bude obsahovat konkrétní opatření v oblasti odpadkového hospodářství, úspore energií a tréninku zaměstnanců. Obecně jde o opatření, jako jsou dosažení spolehlivosti v praxi používaných ekologických opatření v celém provozu, přizpůsobení se zákonným opatřením vydaným k ochraně životního prostředí, minimalizace spotřeby energie, vody a materiálů, minimalizace odpadů, jejich redukování a recyklace, redukce znečištění. Kromě těchto opatření je také důležité informovat své zákazníky, dodavatele a smluvní partnery o úsilí k ochraně životního prostředí a snažit se je vést k účasti. A nejen s nimi, ale také s ostatními partnery působící v cestovním ruchu. Samozřejmostí musí být pravidelné sledování a zaznamenávání dopadu realizovaných opatření a srovnání výkonů s plány a cíli. (Křížek, Neufus, 2011)

Zájem o ochranu životního prostředí u hotelových hostů stále roste, i když nepatrně. Jakmile hotel prokáže péči o životní prostředí stejně jako o pohodlí hosta, získá tím značný respekt nejen u hotelových hostů, protože ti o tomto úsilí budou vykládat dál. Zelená cesta hotelu je tedy nejen marketingový nástroj, ale také forma image, která v budoucnu bude nabírat na síle konkurenční výhody, jelikož bude vypovídat o vyspělé organizaci ubytovacího zařízení. (Křížek, Neufus, 2011)

5.4 Ekologicky šetrné ubytování v Kraji Vysočina

Ekologicky šetrné ubytování v Kraji Vysočina není stejně jako v ostatních krajích moc rozvinuté, a proto zde návštěvníci nenajdou bohužel ani jeden certifikovaný ekologický hotel. Dobrou zprávou ale je, že mnoho hotelů dbá na některé ekologicky šetrné postupy i bez oficiální certifikace.

V této kapitole bude zidentifikována ekologická úroveň hotelů, penzionů a jiných ubytovacích zařízení, které certifikaci sice nevládní, ale snaží se chránit životní prostředí a šetrně řídit hotelový provoz. Bohužel dozvědět se více o ekologických postupech

konkrétních ubytovacích zařízení nebylo snadné. Na webových stránkách se o ekologických postupech hotely nezmiňují, což je velká škoda. Prostřednictvím serverů, které se zaměřují na přehled hotelů (www.trivago.cz, www.booking.cz) jsem zkontaktovala 200 hotelů, penzionů a jiných ubytovacích zařízení v Kraji Vysočina. Zpětná vazba byla bohužel až na několik výjimek nulová. Přesto se pár majitelů nebo manažerů našlo, kteří si našli čas a odpověděli na moje otázky. Všechny je níže uvádím.

Penzion Klokočí

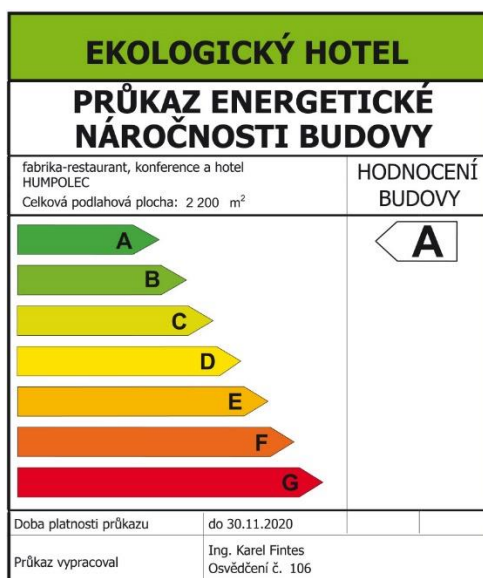
Penzion se nachází v obci Kadov u Sněžného a byl dokončen v roce 2007. Kapacita penzionu je 12 lůžek s možností přistýlky. (Penzion Klokočí, 2016) Podle slov majitele Martina Leskoura dodržují základní ekologické postupy dle zdravého rozumu. Hosty nabádají k třídění odpadu, topí (z části) dřevem z vlastního lesa a snaží se vařit z místních surovin. Kromě řečených základních postupů vlastní čistírnu odpadních vod. Na zahrádce mají kromě vlastních surovin (zelenina, bylinky) také kompost. Jelikož jde o opravdu malý penzion, certifikaci nemají a ani o ni nestojí. Penzion se nachází v centrální části chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy, proto mají sami zájem chovat se šetrně k přírodě a životnímu prostředí a certifikaci k tomu nepotřebují. (Martin Leskour, 2016)

Hotel Antoň

Poloha hotelu je v těsné blízkosti historického jádra města Telč přímo vedle zámeckého parku. Prostory stylového hotelu vznikly rekonstrukcí historického objektu lihovaru. V současné době hotel nabízí 92 lůžek s možností přistýlky. (Hotel Antoň, 2015) Certifikaci nevlastní a na „zelenou EU“ mají velmi vyhraněný názor. Podle slov ředitele Zdeňka Antoně, čím více certifikací, tím větší potíže a byrokratická šikana. Takže nic takového nemají a doufají, že ani mít nebudou. To ovšem neznamená, že by se nechovali šetrně k přírodě. Samozřejmě se chovají hospodárně a šetrně k životnímu prostředí, proto důsledně třídí odpad (sklo, kov, papír, plast, bio i směsný) a to i na všech svých odbytových střediscích. Pan Antoň také zmínil výměnu ručníků, kterou nedělají dříve jak jednou za tři dny, pokud je hosté nehodí na zem nebo do vany jako znamení, že je chtějí vyměnit. Nicméně takové opatření na snížení spotřeby chemických prostředků má v současné době většina hotelů. (Zdeněk Antoň, 2016)

Fabrika hotel

Čtyřhvězdičkový hotel s kapacitou 50 lůžek a zároveň konferenční centrum má strategickou polohu uprostřed republiky u dálnice D1 v Humpolci. Za dobu svého působení získal hotel řadu ocenění, např. Stavba roku 2012, Nejlepší investice roku 2012, Nejlepší hotel roku 2013 (v kategorii čtyřhvězdičkových hotelů) a Nejlepší hotel roku 2014 (v kategorii kongres). Jako hotel nemají oficiální certifikaci ekologického hotelu, ale za ekologický jej lze pokládat. Vlastním eko programem (promyšlené kombinaci několika zdrojů energie) se stávají ojedinělým energetickým komplexem, který byl vypracován jako energeticky téměř soběstačný. Eko program hotelu je zaměřen na vytápění, které je realizováno pomocí tepelných čerpadel, které získávají energii země z pěti 150 metrů hlubokých podzemních vrtů.

Obrázek 6: Štítek ekologického hotelu (Zdroj: Simona Sedláčková)

Chlazení interiérů pracuje na bázi absorpce a pomocným zdrojem tepla a chladu je kogenerační jednotka. Na střeše hotelu se nachází fotovoltaické panely na výrobu elektrické energie. Aby žádná energie neutekla pryč, tak je celý objekt osazen rekuperátory pro úpravu a kontrolu kvality vnitřního vzduchu a zařízením pro odběr tepla z odpadní užitkové vody. Tyto alternativní zdroje energií hrají ve Fabrika hotelu zásadní roli a díky nim a celému eko programu šetří životní prostředí. Ve srovnání s podobnými objekty hotel spotřebovává minimum elektrické energie a zemního plynu. Výsledkem je

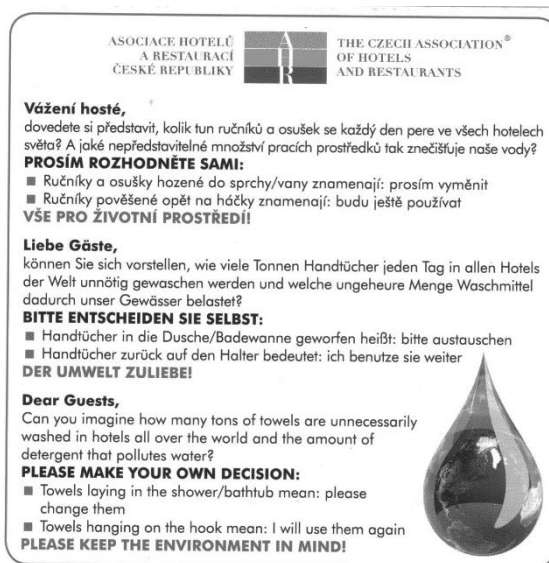
minimální ekologická zátěž objektu pro přírodu Kraje Vysočina. (Fabrika hotel, 2016) Podle slov Ing. Simony Sedláčkové, specialistky marketingu Fabrika hotelu, se hotel snaží také snižovat využívání chemických prostředků při praní tím, že mají hosté na pokojích uvedeno, že pokud chtějí šetřit přírodu a nechtějí každý den měnit ručníky a osušky, ať je nedávají na zem. Do prádelny se automaticky posílají ručníky, které jsou na podlaze. Ing. Simona Sedláčková také zmínila, že ve vířivce nepoužívají k udržení čisté vody chlór, ale bezchlórovou dezinfekci, která je nejen k přírodě, ale i k lidské pokožce mnohem šetrnější. Fabrika hotel je typickým příkladem jak koncept ekologického hotelu může přinést prestiž a nalákat více hostů. (Sedláčková, 2016)

Hotel Mánes

Provoz hotelu Mánes byl zahájen již v červenci roku 1949, ale po více než půl století byla potřeba jeho rekonstrukce, která byla ukončena v září roku 2008 s následným obnovením provozu. Hotel s kapacitou 76 lůžek se nachází v CHKO Žďárské vrchy v malém městečku Svatka. (Hotel Mánes, 2016) Na otázku, zda se hotel chová ekologicky, manažerka hotelu Pavlína Kovářová odpovídá, že ekologickou certifikaci nemají, ale přesto se ekologicky chovat snaží. Hotel používá užitkovou vodu z vlastního zdroje (zachycuje dešťovou vodu), a tím šetří spotřebu vody v celém hotelu. Vytápění pokojů je regulováno přes vzdálený přístup a lze nastavit konkrétní teplotu v každém pokoji dle obsazenosti nebo dle přání každého z hostů. Elektřinu šetří prostřednictvím kartového systému v každém pokoji, který po odchodu hostů z pokoje a vytažením karty, slouží jako klíč a nemůže se tedy stát, že by zůstal v pokoji zapnutý jakýkoliv spotřebič, neboť se automaticky vypne přívod elektřiny v celém pokoji. Tento systém má zavedený většina hotelů i díky bezpečnosti. Dále použitý olej se v hotelu nevytlívá do odpadu, ale předává se k dalšímu zpracování. Zbytky jídel taky nevyhazují, ale dodávají je místnímu statku (včetně skořápek od vajec). Samozřejmostí pro hotel je třídění odpadu. Hotel také používá úsporné žárovky a ekologicky šetrné čisticí prostředky od české firmy Missiva, která vyrábí ekologické čisticí a úklidové výrobky. Kromě toho firma Missiva založila Club 21 – Projekt srdce pro ochranu přírody, jehož je hotel součástí. Projekt srdce předává myšlenku, jak změnit přístup k přírodě a jak změnit přístup k životu. (Pavlína Kovářová, 2016)

Motel Velký Rybník

Motel s kapacitou 19 lůžek leží 4 km od dálnice D1 u silnice mezi Pelhřimovem a Humpolcem. (Motel Velký Rybník, 2016) Majitel hotelu Jan Kos odpovídá, že žádnou certifikaci nemají, pouze upozorňují ubytované hosty na uvážené zacházení s osuškami (viz obrázek). Dále také důkladně třídí odpad na papír, sklo a plasty. Další ekologická opatření ale v budoucnu zatím neplánují. (Jan Kos, 2016)

Obrázek 7: Cedulka v hotelu (Zdroj: Jan Kos)

Jelínkova vila

V hotelu ve Velkém Meziříčí, který má výbornou polohu díky blízkosti dálnice D1, se návštěvníci mohou nejen ubytovat, ale i najíst v restauraci ve stylu starého mlýna s tradičním rukodělným pivovarem. Hotel s kapacitou 50 lůžek určitě není typickým příkladem ekologického hotelu, ale snaží se šetřit životní prostředí co nejvíce. (Jelínkova vila, 2016) K vytápění používají tepelné čerpadlo a ručníky mění ne každý den, ale až když je potřeba je prát. Bohužel jak zmiňuje vedoucí provozu Bohdan Vítek, většina hostů se ubytovává maximálně na dvě noci a to velké šetření praní a tím používání menšího množství pracích prostředků neumožňuje. (Bohdan Vítek, 2016)

Jak je vidět, ekologicky šetrné ubytování v Kraji Vysočina není tak rozšířené jak se v roce 2009 očekávalo. Předpokládaný prudký rozvoj se opravdu nekonal. Ovšem to neznamená, že se hotely, penziony a jiná ubytovací zařízení nesnaží chovat ekologicky. Většina hotelů, které byly zkontaktovány, třídí odpad a současně upozorňují hosty na výměnu prádla, prostřednictvím které oni sami mohou šetřit životní prostředí. Na obrázku z předchozí stránky je vidět ukázka cedulky, která se vyskytuje většinou v koupelně pokoje. Nabádá hosty k ponechání osušek na více než jeden den. Nicméně taková opatření mají všechny hotely, které jsou v AHR (Asociace hotelů a restaurací v ČR). Větší hotely se snaží šetřit elektřinu prostřednictvím kartového systému (klíče), který po odchodu hostů vypne veškerá elektronická zařízení v pokoji. Vytápění je už ve většině hotelů také regulováno v každém pokoji zvlášť.

Co se týče stravování, jsou restaurace zčásti ovlivněné moderním stylem kuchyně, kdy se čím dál víc snaží vařit z čerstvých a lokálních surovin. A tento trend určitě ještě v budoucnu nabere na síle. Zakládají vlastní zahrádky, kde pěstují ovoce, zeleninu, bylinky, zakládají komposty a plní také estetickou funkci hotelu. Spolupráce s místními farmáři je dnes už běžnou záležitostí. Ustupuje se od tradičního rámce velkých dodavatelů a restaurace si vybírají menší lokální dodavatele.

Řada známých šéfkuchařů po celém světě se shoduje na tom, že největším trendem v následujících deseti letech bude udržitelnost, a to jak ve vaření, tak v celé gastronomii. Restaurace se budou snažit být ekologické, vařit z ekologických produktů a používat recyklované a přírodní materiály v interiéru. Většina restaurací v uvedených hotelech se o to opravdu snaží. Například Jelínkova vila ve Velkém Meziříčí má vlastní chov ryb, který strážníkům v restauraci zaručí, že ryby dostanou na talíř vždy čerstvé. Restaurace se v posledních letech snaží zpracovávat suroviny bez zbytku podle známého přístupu root-to-leaf neboli od kořínku po lísteček a nose-to-tail neboli od čumáku po ocásek. Znamená to, že se ze surovin zpracuje opravdu všechno, a tím se minimalizuje odpad a šetří životní prostředí. Zpracovává se opravdu všechno, i to co bylo donedávna považováno za zbytky nebo rovnou za odpad. Trend reaguje na celosvětovou snahu zmírnit plýtvání jídlem. (Jídlo a radost, 2016)

Nutno říci, že se ekologická úroveň hotelů na Vysočině liší hotel od hotelu a hlavně také od velikosti. Velký počet hotelů odpověděl na otázku, zda neplánují v budoucnu

certifikaci, že si to nemohou dovolit, a to jak z finančních, tak i časových důvodů. Proces zavedení je pro ně moc složitý, náklady na zavedení a údržbu příliš vysoké. Jelikož tematika není v České republice moc rozvinutá, chybí i odborné poradenství. Přijetí konceptu environmentálně šetrného ubytování je stále bráno s rozpaky (hlavně v malých penzionech) vzhledem k přesvědčení hotelových manažerů, že jen relativně málo hostů požadují takový typ ubytování. Obávají se také, že by se jim vynaložené úsilí do ekologické certifikace nevrátilo.

5.5 Budoucnost ekohotelů

Předpokládaný rozvoj se bohužel v roce 2009 v České republice nekonal, přesto však obliba hotelů s ekologicky šetrnějším přístupem stoupá, i když velmi pomalým tempem. Čeští turisté se stále dívají více na cenu a dávají přednost levnějšímu ubytování před ulehčením životnímu prostředí. V zahraničí je obliba ekohotelů výrazně vyšší (Itálie, Francie), hlavně díky rozvinutější tradici ekologických výrobků a potravin. S tím souvisí i vyšší počet ekologicky šetrných zařízení v zahraničí. Přesto si v porovnání s jinými evropskými státy Česká republika nevede špatně. Samozřejmě se nemůžeme vyrovnat velmocem jako je Itálie nebo Francie, ale v poměru obyvatel a ekologicky šetrných hotelů si nevedeme vůbec špatně. Mezi země s tradičně kladným přístupem k ochraně životního prostředí patří hlavně Itálie, Francie, Rakousko, Německo, Nizozemí a skandinávské země. Podobný vývoj v oblasti ubytovacích služeb, i když pomalejším tempem, se dá předpokládat i v rámci České republiky, kde je patrný postupně narůstající zájem o ochranu životního prostředí. V současnosti mají poskytovatelé ubytovacích zařízení dobré znalosti o energii, významu a možnostech úspor energií a celkově o ochraně životního prostředí, proto se dá očekávat, že toho budou chtít co nejvíce využít. Podle názoru agentury CENIA bude i přes všechny obtížnosti spojené s pořízením certifikace, segment ekologicky šetrných ubytovacích zařízení v budoucnu růst. Silící boj o „zelené zákazníky“ a hledání úsporných opatření jsou určitě hnacími silami pro budoucí ekologické hotely. (CENIA, 2016) Ochrana životního prostředí není jen krátkodobou vyhlídkou, ale jedná se o běh na dlouhou trať.

6 METODIKA

6.1 Sběr dat

Dotazníky, jejímž cílem bylo poznání zájmu návštěvníků Kraje Vysočina o ohleduplné způsoby trávení dovolené, byly rozdávány respondentům v turistických oblastech, okresních městech i zanechávány na recepcích hotelů. Údaje z dotazníku byly shromažďovány v letním období (červen až září) roku 2015. Cílem bylo získat 200 vyplněných dotazníků. Neúplně vyplněné dotazníky byly vyřazeny.

6.2 Identifikace proměnných

Dotazník se skládal ze sedmi částí a byl sestaven tak, aby se dal dělat jako řízený rozhovor nebo mohl být ponechán na recepci hotelu a respondenti tak mohli odpovídat na otázky sami. První část zjišťovala vnímání veřejné finanční podpory environmentálně šetrného cestovního ruchu z veřejných zdrojů pomocí 10 párů adjektiv (důležité – nedůležité, zajímavé – nudné, podstatné – nepodstatné, vzrušující – nezáživné, hodně znamenající – nic neznamenající, přitažlivé – nepřitažlivé, fascinující – obyčejné, hodnotné – bezcenné, uchvacující – nezajímavé, potřebné – nepotřebné). Respondenti podle míry angažovanosti vyplňovali 7 bodovou stupnici, kde bod 1 značil negativní vnímání (nedůležité) a bod 7 pozitivní (důležité). Míra zapojení respondenta byla vypočtena součtem všech 10 vyplněných položek. Čím větší číslo, tím lepší vztah k veřejné finanční podpoře environmentálně šetrného cestovního ruchu.

Další část se týkala environmentálně šetrného ubytování a ekologického zemědělství. Respondent odpovídal, zda pro něj platí uvedená tvrzení a kroužkoval odpovědi 1 až 5, kde bod 1 znamenal „určitě ne“, 2 „spíše ne“, 3 „nedokážu rozhodnout“, 4 „spíše ano“ a 5 „určitě ano“. Následující část byla založena na stejném principu odpovědí, ale týkala se tvrzení o každodenním životě respondenta, např. zda šetří vodu nebo nakupuje biopotraviny. Otázky zkoumaly orientaci návštěvníků na ekologii a ochranu životního prostředí.

Počet navštívených hotelů, penzionů nebo jiných ubytovacích zařízení (v posledních 2 letech) byl zjišťován krátkou větou, kdy měl respondent vyplnit počet hotelů a také kolik z nich bylo zjevně orientováno na šetrné postupy.

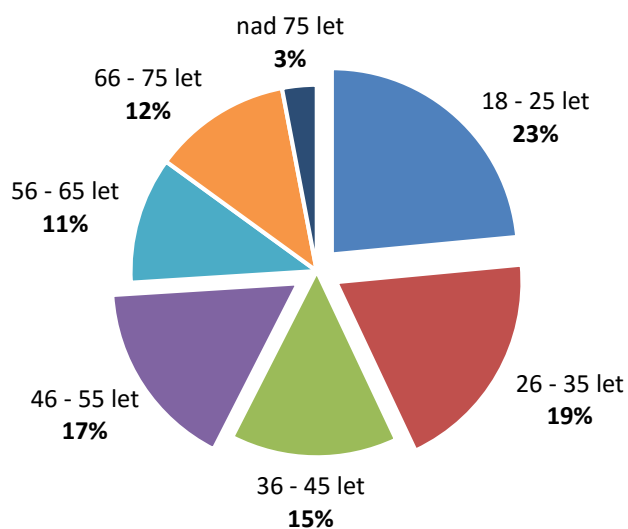
Obsáhlejší část dotazníku zkoumala ochotu akceptovat uvedené prvky ekologicky šetrného ubytování (které přímo i nepřímo přispívají k ochraně životního prostředí) při stejné ceně, jako má standardní nabídka hotelu či restaurace. Jednalo se například o nedesignovou recepci nebo výrazně omezenou výměnu ložního prádla a vybavení koupelny. Respondenti kroužkovali odpovědi stejným stylem jako v druhé a třetí části body 1 až 5. Další část se lišila tím, zda by návštěvník volil i při zvýšené ceně ubytování a stravování (cca o 25 %), hotel nebo restauraci orientovanou na šetrné postupy. To znamená, že by návštěvník zaplatil více např. za hotel recyklující odpadní vody s využitím třeba v bazénech nebo za hotel nabízející stravování v BIO kvalitě.

Závěrečná část se skládala z analýzy profilu respondentů. V této části návštěvníci vyplňovali svoje pohlaví, věk, výdaje na osobu během dovolené a délku aktuální dovolené. Věk a výdaje na osobu během dovolené byly rozděleny do skupin o různých úrovních. Věk respondenti vybírali ze 7 skupin (18 – 25; 26 – 35; 36 – 45; 46 – 55; 56 – 65; 66 – 75; nad 75 let) a výdaje na osobu během dovolené z 6 (do 1 000 Kč; 1 000 – 2 000 Kč, 2 000 – 5 000 Kč, 5 000 – 10 000 Kč, 10 000 – 15 000 Kč, nad 15 000 Kč). Dotazník je přiložen v Příloze 1 a 2. (Navrátil a kol., 2015)

6.3 Struktura dotazovaného vzorku

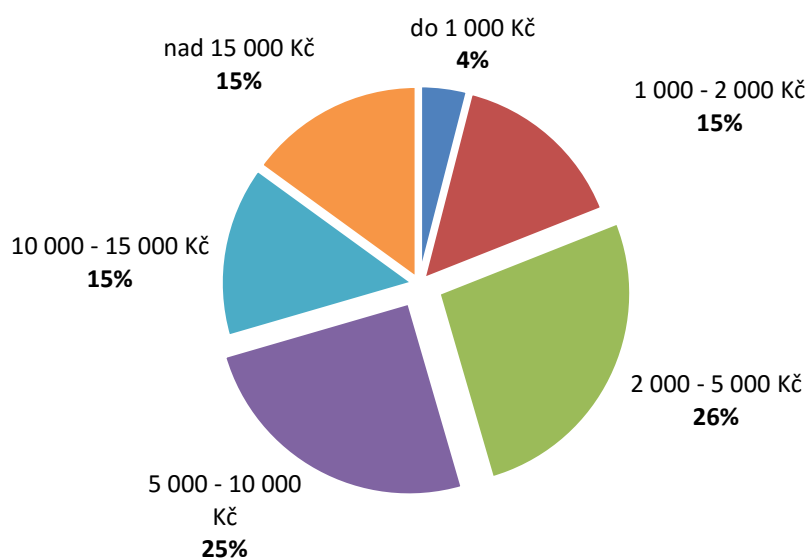
Přestože jsou otázky zjišťovací, které nám dávají informace o struktuře respondentů, uvedeny až na konci dotazníku, je vhodné je uvést na začátku. Dotazování se zúčastnila obě pohlaví zastoupena přibližně stejným dílem (muži 51 %, ženy 49 %). Zastoupení zahraničních turistů bylo 16 %. Dotazníkového šetření se zúčastnili muži a ženy nejvíce ve věku 18 – 25 let (23 %), 26 – 35 let (19 %), 46 – 55 let (17 %) a 36 – 45 let (15 %). Skupiny 56 – 65 let a 66 – 75 let měly kolem 11 % a nejméně zastoupená byla skupina nad 75 let, a to pouhými 3 %. Důvodem byla vedle menšího zastoupení této věkové kategorie rovněž i neznalost problematiky u části starších lidí a tudíž s tím spojená neochota vyplňovat dotazník.

Graf 7: Věk respondentů

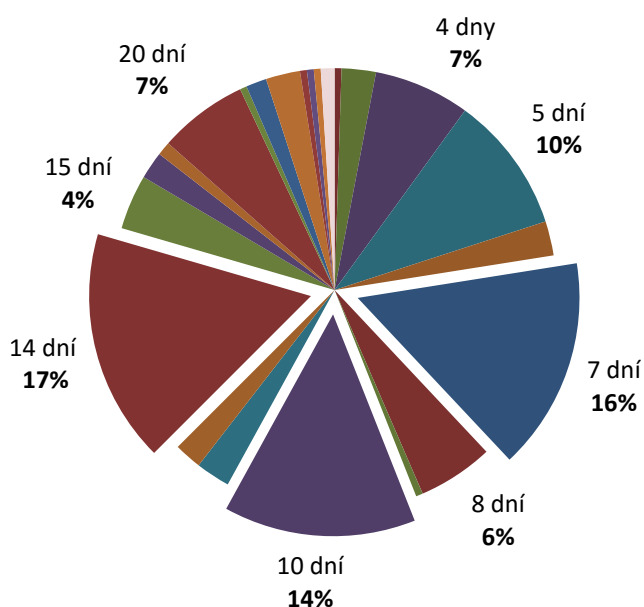
Dále měli respondenti označit, jaké mají výdaje na osobu během dovolené. Nejvíce se výdaje pohybují průměrně kolem 5 000 Kč na osobu. Položky 2 000 – 5 000 Kč a 5 000 a 10 000 Kč byly zastoupeny skoro stejným dílem respondentů a to kolem 25 %. Částky 1 000 – 2 000 Kč, 10 000 – 15 000 Kč a nad 15 000 Kč vyplnilo stejné procento respondentů (15 %). Pouhé 4 % dotazovaných utratí na dovolené méně než 1 000 Kč.

Graf 8: Výdaje na osobu během dovolené

Na závěr respondenti vyplňovali délku aktuální dovolené, kterou vyplnili podle očekávání. Nejčastější odpovědí bylo 14 dní (17 %). Lidé si v posledních letech zvykli na delší dovolenou. Když už někam vyrazí za odpočinkem, chtějí tam strávit co nejvíce času a užít si, proto si vezmou 2 týdny dovolené. Týden stráví na dovolené 16 % respondentů a 10 dní 14 %. Mezi méně častými odpovědi bylo 4, 5, 8, 15 a 20 dní. Objevily se ale také odpovědi jako 32, 40 nebo 365 dní. Poslední ze jmenovaných vyplnili dva sedmdesátiletí důchodci, kteří prý mají už dovolenou pořád.

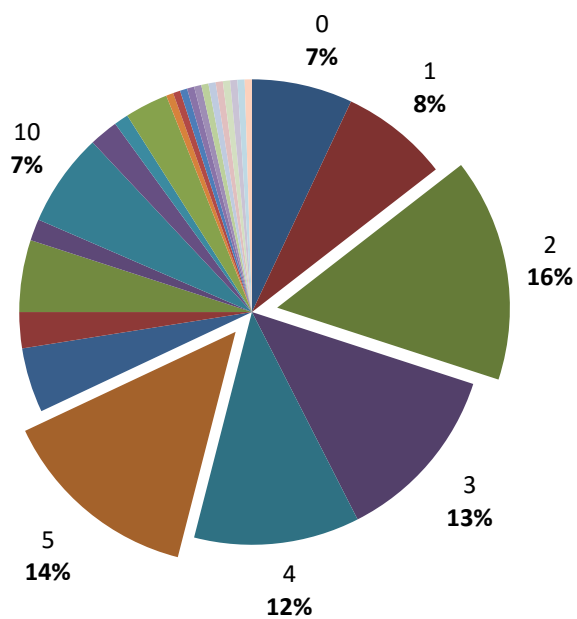
Graf 9: Délka aktuální dovolené

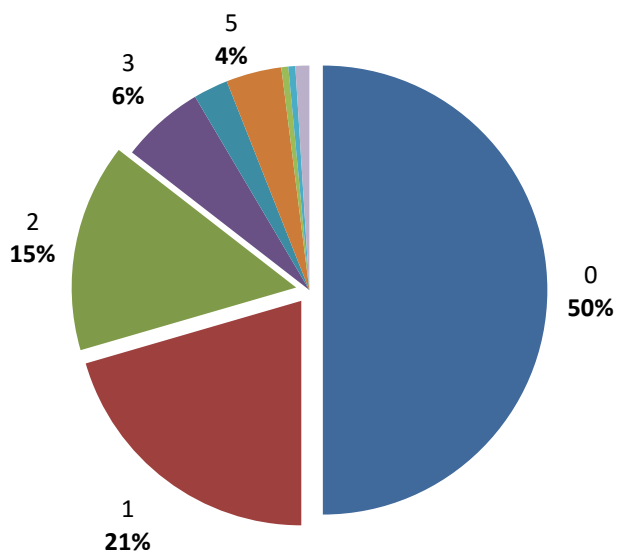
V případě počtu navštívených hotelů, penzionů a jiných ubytovacích zařízení byla nejčastější odpověď 2 hotely, které v posledních dvou letech navštívilo 16 % dotazovaných. Celkem 5 hotelů navštívilo 14 % respondentů. Počet 3 a 4 navštívených hotelů se pohyboval kolem 13 %. Do ani jednoho hotelu se v posledních letech nedostalo 7 % dotazovaných. Kolem 7 % se také pohyboval počet 1 a 10 navštívených hotelů.

Respondenti také doplňovali větu, kolik z počtu navštívených hotelů bylo zjevně orientováno na šetrné postupy. Přesně polovina respondentů nenavštívila nikdy v životě takový typ hotelu. Jeden ekologicky šetrný hotel navštívilo 21 % dotázaných, 2 hotely 15 %. Malý počet souvisí s všeobecnou neznalostí pojmu environmentálně šetrný hotel.

Graf 10: Počet navštívených hotelů v posledních dvou letech

Graf 11: Počet navštívených ekologicky šetrných hotelů v posledních dvou letech

6.4 Analýza dat

K analýze dat byl použit statistický program STATISTICA 12. Pomocí programu STATISTICA a údajů z vyplněných dotazníků (přepsaných do tabulky v excelu) byly korelací a regresní analýzou vygenerovány níže uvedené tabulky a zjištěny závislosti proměnných.

Metody regresní analýzy jsou používány v situacích, kdy je potřeba znát závislost určité kvantitativní proměnné na jedné nebo více dalších kvantitativních proměnných. Dopředu je známa nezávislá (vysvětlující) a závislá (vysvětlovaná). Existuje jak jednoduchá, tak vícenásobná regrese. (StatSoft, 2016)

Slovo korelace značí míru stupně asociace dvou proměnných a v obecném slova smyslu jde o zachycení intenzity závislosti mezi dvěma náhodnými veličinami. Míra závislosti byla vyjádřena pomocí Spearmanova korelačního koeficientu a Pearsonova korelačního koeficientu. (StatSoft, 2016)

Metodou testování hypotéz neboli sérií t-testů byly zjištěny rozdíly mezi domácími a zahraničními respondenty. (StatSoft, 2016)

7 VÝSLEDKY

7.1 Percepce veřejné podpory

V úvodu dotazníku bylo hodnoceno vnímání veřejné podpory environmentálně šetrného cestovního ruchu financované z veřejných zdrojů, např. z poplatků za nedodržování stanovených environmentálních limitů. Součtem vyplněných 10 hodnot byla vypočtena míra vnímání. Nejmenší možný počet byl 10 a největší 70. Pouze 10 % dotazovaných vyjádřilo kladný vztah, tzn. hodnota celkem byla větší jak 50. Naopak jen 4,5 % respondentů mělo hodnotu menší jak 20. Většina odpovídala méně radikálně, takže přes 80 % dotazovaných mělo hodnotu ve středních číslech, tzn. 21 – 49.

Tabulka 5: Percepce veřejné podpory

Hodnota	Pohlaví	Věk	Výdaje na osobu během dovolené	Délka aktuální dovolené
12	žena	18-25 let	2 000 – 5 000 Kč	7 dní
12	muž	66-75 let	nad 15 000 Kč	14 dní
63	muž	18-25 let	do 1 000 Kč	14 dní
63	muž	46-55 let	2 000 – 5 000 Kč	15 dní

Z tabulky lze vyčíst, že kladný vztah mají spíše muži, kteří se spokojí s levnější dovolenou kolem 2 týdnů. Negativně je vnímána veřejná finanční podpora od mladé ženy a staršího muže. Nejde tedy přesně říci, že by pohlaví, věk, výdaje na osobu během dovolené a délka aktuální dovolené nějakým způsobem ovlivňovaly vnímání veřejné finanční podpory.

7.2 Identifikace faktorů percepce veřejné podpory

V částech H2 a H3 je rozebrána znalost a preference environmentálně šetrného ubytování a také zájem o ekologické zemědělství a o výrobky z ekofaremu. Další tvrzení se týkala každodenního života dotazovaného. Ze všech zakroužkovaných odpovědí byl vypočítán průměr pro obě části zvlášť.

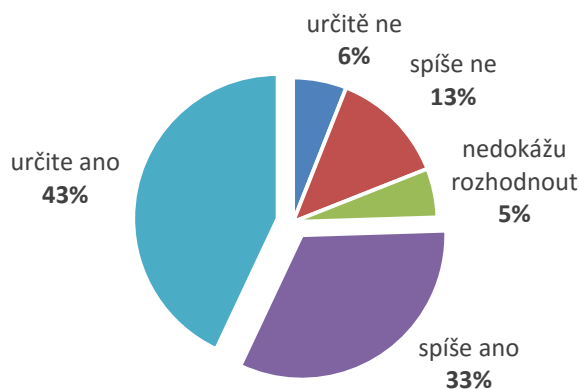
Tabulka 6: Průměrné hodnoty části H2

H2.1	H2.2	H2.3	H2.4	H2.5	H2.6	H2.7	H2.8	H2.9	H2.10
2,72	2,48	2,41	2,67	4,12	3,31	2,82	3,24	2,67	3,94

Nejmenší průměrnou hodnotu 2,41 mělo tvrzení: Většina lidí, kteří jsou pro mě důležití, chtějí, abych volil/a nabídku environmentálně šetrného ubytování a stravování během dovolené. Respondenti na ni odpovídali hodnotou 2 (spíše ne) a 3 (nedokážu rozhodnout), to znamená, že neví nebo si myslí, že lidé, kteří jsou pro ně důležití, nechtějí, aby volili nabídku environmentálně šetrného ubytování a stravování během jejich dovolené. Což je celkem logický výsledek, jelikož o dovolené si většinou rozhoduje každý sám a ani blízcí lidé nám neříkají, kam máme jet, a jaký typ dovolené máme vybrat.

Nejvyšší průměrnou hodnotu 4,12 (spíše ano) mělo tvrzení: Jestli využiji nabídky environmentálně šetrného ubytování a stravování během dovolené, je zcela na mém rozhodnutí. 65 % dotazovaných vyplnilo „spíše ano“ a „určitě ano“. Výsledek jistě souvisí s nejmenší průměrnou hodnotou, protože v této době závisí výběr dovolené, ubytování a stravování zcela na každém z nás. Průměrné hodnoty poukázaly také na spíše neznalost pojmu environmentálně šetrného ubytování. Stejně tak jako na skutečnost, že respondenti nejspíše ani nevědí, kde nabídku environmentálně šetrného ubytování hledat, protože nejsou přesvědčení, že kdyby tuto nabídku chtěli během dovolené využít, tak mohou. Souvisí s tím i to, že nevědí, jestli mají prostředky, čas a příležitost nabídku během dovolené využít. Naopak zájem během dovolené navštívit ekofarmu a ochutnat, popř. koupit regionální jejich produkty či místní speciality respondenti mají. O aktivním podílení na chodu farmy už takový zájem bohužel nemají.

Graf 12: H2.10 Rád/a ochutnám, popř. koupím, regionální produkt z ekofarmy

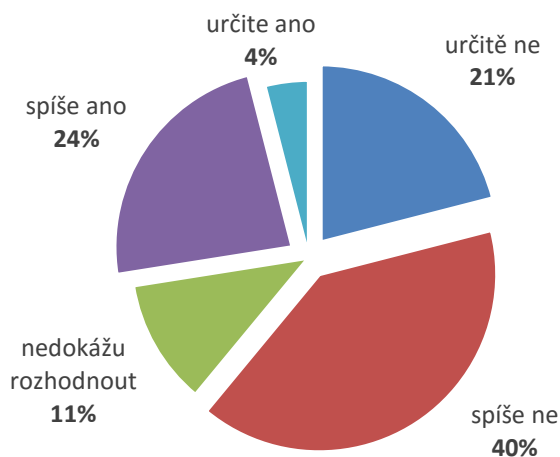

Tabulka 7: Průměrné hodnoty části H3

H3.1	H3.2	H3.3	H3.4	H3.5	H3.6	H3.7	H3.8	H3.9	H3.10	H3.11
3,35	3,29	2,49	3,63	3,57	2,51	2,93	2,96	2,98	3,35	2,76

Z části H3 vyplynulo, že respondenti moc nenakupují biopotraviny a ani neupřednostňují oblečení vyrobené z organické bavlny (bio bavlny). Biopotraviny nakupuje pouze 20 % respondentů, kteří odpověděli „spíše ano“, žádná z odpovědí nebyla „určitě ano“. Naopak se snaží šetřit energii vypnutím světel a taky recyklují odpad. Více než polovina dotazovaných šetří vodu. Ochotu zaplatit více za potraviny a nápoje na přírodní bázi, bez umělých barviv a konzervačních látek projevilo 43 % účastníků dotazování. Zda dávají přednost kosmetickým produktům na přírodní bázi přesně vyhodnotit podle výsledků nelze, odpovědi ano/ne/nedokážu rozhodnout byly zastoupeny rovnoměrně. Odpověď „ne“ a „nedokážu rozhodnout“ může být ovlivněna neznalostí kosmetických značek, které vyrábějí produkty na přírodní bázi. Jednoznačný výsledek nelze říci ani u tvrzení, jestli je pro ně při koupi důležitá ochrana životního prostředí. 38 % respondentů myslí při nakupování na ochranu životního prostředí a podle toho se také při koupi rozhoduje, 24 % se nedokáže rozhodnout a zbývajících 38 % na ochranu životního prostředí při koupi nebere ohled. Odpovědi byly vyrovnané. Ovšem více než polovina dotazovaných je ochotna zaplatit více za ekologicky šetrné produkty, 15 % nedokáže rozhodnout a 31 % neprojevilo ochotu zaplatit více za ekologicky šetrné produkty.

Graf 13: H3.3 Nakupují biopotraviny

Tabulka 8: Výsledky regrese se závislou proměnnou (součet H1.x)

	b
H2.1	1,17226
H2.2	1,17166
H2.3	0,01292
H2.4	1,32672
H2.5	-1,24789
H2.6	-0,73335
H2.7	0,96120
H2.8	1,10522
H2.9	1,12704
H2.10	1,76209

V programu STATISTICA 12 pomocí mnohonásobné lineární regrese, kde závislou proměnnou hodnotou byl součet z H1.1 – H2.10 (H1.x) a jako nezávislé proměnné byly všechny položky H2.1 – H2.10, byla vygenerována výše uvedená tabulka. Hodnota b je beta v regresní rovnici, která určuje závislost. Variabilita závislé proměnné je z 36 % vysvětlená statistickým modelem.

Z tabulky lze vyčíst, že pokud „b“ svítí červeně, znamená to, že hodnota je závislá. Pokud „b“ je kladné, tak s rostoucím H2.x roste suma (z H1.x) a znamená to, že čím větší podpora z H1.x, tím větší podpora H2.x. Pokud je „b“ záporné, tak s rostoucím H2.x klesá suma z H1.x. Suma H1.x je závislá u pěti hodnot, takže míra podpory environmentálně šetrného ubytování je závislá na míře souhlasu s tvrzením H2.1, H2.4, H2.5, H2.9 a H2.10. Další parametry jsou nezávislé. Lze tudíž tvrdit, že čím více znají respondenti pojem environmentálně šetrného ubytování, tím více podporují veřejnou finanční podporu environmentálně šetrného cestovního ruchu. Znají problematiku, takže ví, na co přesně a kam by veřejné finance měly mířit. Čím více by lidé, jejichž názoru si respondenti cení, preferovali environmentálně šetrné ubytování a stravování během dovolené, tím větší by byla podpora environmentálně šetrného cestovního ruchu z veřejných financí. Souvisí to nejspíš s obavami, co by asi řekli zmínění lidé o respondentech, kdyby nesouhlasili s podporou dané problematiky. Čím větší je zájem respondentů o aktivní podíl na farmě a ochutnávky, popř. koupě produktů z ekofarmy, tím větší je pak i podpora financování environmentálně šetrného cestovního ruchu z veřejných zdrojů. Naopak čím víc je na rozhodnutí respondenta, zda během dovolené využije nabídky

environmentálně šetrného ubytování, tím méně souhlasí s podporou problematiky veřejnými financemi. Vzhledem k neznalosti pojmu environmentálně šetrného cestovního ruchu, je tento výsledek očekávaný.

Tabulka 9: Výsledky regrese se závislou proměnnou (součet H1.x)

	b
H3.1	1,39911
H3.2	2,94110
H3.3	0,64479
H3.4	-0,95694
H3.5	0,44764
H3.6	0,49050
H3.7	0,18141
H3.8	1,03151
H3.9	0,20479
H3.10	0,99023
H3.11	0,19992

Variabilita závislé proměnné je z 20 % vysvětlená statistickým modelem. Výsledky prokazují, že míra podpory environmentálně šetrného ubytování (H1) je závislá na míře tvrzení (H3.1, H3.2). Lze tvrdit, že čím více respondenti v každodenním životě upřednostňují potraviny a nápoje na přírodní bázi, bez umělých barviv a konzervačních látek a čím víc jsou ochotni vydat větší množství peněz za tyto potraviny a nápoje, tím více podporují myšlenku financovat environmentálně šetrný cestovní ruch veřejnými prostředky. Lze tvrdit, že čím více je jejich chování v každodenním životě environmentálně zaměřené, tím více se respondentům zamlouvá podpora environmentálně šetrného cestovního ruchu veřejnými prostředky.

7.3 Míra přijatelnosti využití nabídky šetrného ubytování

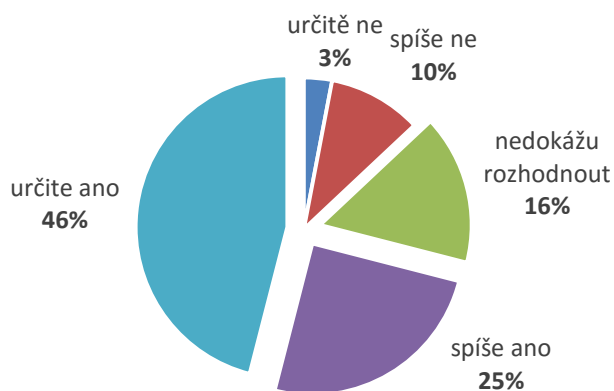
V následující části byla zkoumána ochota akceptovat různé prvky (které přímo i nepřímo přispívají k ochraně životního prostředí) při stejné ceně, jako má standardní nabídka hotelu či restaurace.

Tabulka č. 10: Průměrné hodnoty části H5

H5.1	H5.2	H5.3	H5.4	H5.5	H5.6	H5.7	H5.8	H5.9	
3,65	3,90	3,87	3,09	3,68	3,54	3,82	3,93	4,01	
H5.10	H5.11	H5.12	H5.13	H5.14	H5.15	H5.16	H5.17	H5.18	H5.19
3,13	2,67	2,74	3,42	3,59	3,43	2,83	2,55	2,91	3,00

Největší průměrnou hodnotu mělo tvrzení H5.9: Při stejné ceně, jako má standardní nabídka hotelu či restaurace, jsou respondenti ochotni akceptovat v pokojích a na chodbách instalované úsporné zdroje světla (např. LED). Dále jsou také ochotni akceptovat nedesignovou recepci, absenci prvků jako jsou například fontány nebo televize v hale, absenci vany v koupelně pokoje, instalované úsporné splachovače WC a automatické vypínače světel (např. pohybové) v pokojích a na chodbách. Výsledky jsou očekávané, protože bez těchto věcí se za normálních okolností obejde většina lidí. Nedesignová recepce a absence prvků jako je např. fontána nevádí, protože na recepci je návštěvník minimální čas z dovolené. Turisté obdivují spíše památky než design recepce, respektive hotelu. Instalované úsporné splachovače WC a absence vany jsou také prvky, které návštěvník nějak více nepocítí, pokud si nezakládá na každodenní hodinové koupeli.

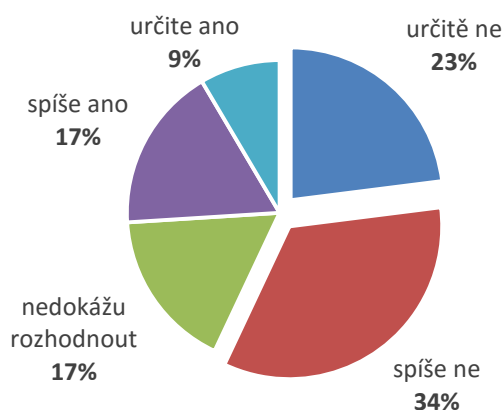
Graf 14: Ochota akceptovat instalované úsporné zdroje světla (např. LED)

Co ovšem nejsou ochotni akceptovat je nabídka pokrmů nenáročných na energetickou spotřebu, tzn. syrové potraviny (H5.17). Uvedené tvrzení je logické, když si návštěvník zaplatí stravu, očekává minimálně jeden teplý pokrm za den. Není ochoten se vzdát teplého jídla při stejné ceně, jako má standardní nabídka hotelu či restaurace, i kdyby tím

alespoň trochu přispěl k lepšímu životnímu prostředí. Respondenti také nejsou ochotni akceptovat výrazně omezenou výměnu ložního prádla a vybavení koupelny, což se dá pochopit z hygienického hlediska. Čeho se ale také nechtějí vzdát, je vytápění nebo klimatizace na pokojích při přetížení elektrické sítě. Kvůli ochraně životního prostředí návštěvníci nechtějí mrznout v pokoji na dovolené na horách nebo se pařit v horkých letních dnech na pokoji bez klimatizace. Také nejsou ochotni akceptovat kluzký povrch u vstupu do hotelu (na sněh se nepoužije sůl), souvisí to jistě s obavami o jejich bezpečnost.

Graf 15: Ochota akceptovat nabídku pouze pokrmů nenáročných na energetickou spotřebu

Vazba na segmentační kritéria byla studována pomocí korelace. V programu STATISTICA 12 se pomocí Pearsonova korelačního koeficientu korelovala každá H5.x (H5.1 – 5.19) se sumou z H1.x (H1.1 – 1.10), s hodnotami počtu navštívených hotelů a počtu navštívených „zelených“ hotelů (H4a a H4b), s hodnotami délky aktuální dovolené H7.4 a také se středními hodnotami intervalů věku (H7.2) a výdajů na osobu během dovolené (H7.3). Pomocí Spearmanova pořadového korelačního koeficientu se udělalo to samé, ale pro pohlaví (H7.1).

Tabulka 11: Korelace se sumou H1.x

H5.1	0,123649	H5.11	0,168116
H5.2	0,208407	H5.12	0,219807
H5.3	0,202174	H5.13	0,148464
H5.4	0,108471	H5.14	0,141337
H5.5	0,153798	H5.15	0,125979
H5.6	0,112964	H5.16	0,188666
H5.7	0,108082	H5.17	0,145710
H5.8	0,187128	H5.18	0,217250
H5.9	0,089310	H5.19	0,172736
H5.10	0,172280		

Variabilita závislé proměnné je z 36 % vysvětlená statistickým modelem. Pearsonovým korelačním koeficientem byla vygenerována výše uvedená tabulka, kde hodnoty, které svítí červeně, jsou závislé na sumě H1.x. Čím více jsou respondenti ochotni akceptovat při stejné ceně jako má standardní nabídka hotelu či restaurace ukazatele H5.2, H5.3, H5.5, H5.8, H5.10-14, H5.16-19, tím více souhlasí s finanční veřejnou podporou environmentálně šetrného cestovního ruchu. To znamená, že lidé, kteří tíhnou k environmentálně šetrnému cestovnímu ruchu, jsou ochotni akceptovat menší vstupní halu, absenci prvků hotelu a vany v pokoji, výrazně omezenou výměnu ložního prádla, omezené vytápění či klimatizace, travnaté a záhonové plochy před hotelem za cenu vzdálenějšího parkování, odstraňování sněhu ze vstupu bez soli, nabídku syrových pokrmů, pokrmů nenáročných na přípravu a servírování a nabídky bez nápojů a jídel v jednorázových obalech (např. balená voda). Z výsledků vyplývá, že dotazující orientující se na environmentálně šetrné ubytování jsou ochotni vzdát se potřeb a věcí, kterých se ostatní jen tak vzdát nechtějí (při stejné ceně, jako má standardní nabídka hotelu). Vymění své pohodlí a potřeby za příspěví k lepšímu životnímu prostředí. Lze to vidět i na tabulce č. 10, kde většina respondentů odpovídala ve prospěch svých potřeb, pohodlí a věcí podle nich nutných ke každodennímu životu. S vyšší podporou environmentálně šetrného cestovního ruchu se priority mění.

Hodnoty H5.1, H5.4, H5.6, H5.7, H5.9 a H5.15 jsou blízké nule, což znamená, že ukazují na nezávislost na sumě H1.x.

Tabulka 12: Korelace s hodnotami H4a a H4b

	H4a	H4b		H4a	H4b
H5.1	-0,028127	0,007033	H5.11	-0,028127	-0,028557
H5.2	-0,002180	-0,009340	H5.12	-0,002180	-0,039305
H5.3	-0,018055	0,006010	H5.13	-0,018055	-0,034838
H5.4	-0,044324	-0,047512	H5.14	-0,044324	0,066825
H5.5	-0,119339	-0,040690	H5.15	-0,119339	0,052811
H5.6	-0,129960	-0,175490	H5.16	-0,129960	-0,012663
H5.7	0,019497	0,014205	H5.17	0,019497	-0,008699
H5.8	0,069304	0,075712	H5.18	0,069304	-0,017294
H5.9	0,035312	0,032958	H5.19	0,035312	-0,036085
H5.10	-0,095461	-0,042162			

Pearsonovým korelačním koeficientem byla zjišťována závislost hodnot H5.x s hodnotami H4a a H4b. S hodnotami H4a se závislost neprokázala, to znamená, že ochota akceptovat uvedené skutečnosti H5.1 - H5.19 při stejné ceně, jako má standardní nabídka hotelu či restaurace, nezávisí na počtu navštívených hotelů v posledních dvou letech.

Co se týče závislosti hodnot H4b, tak byla zaznamenána závislost pouze u jednoho parametru. Čím méně ekologicky zaměřených hotelů respondenti navštívili, tím více jsou ochotni akceptovat instalované úsporné hlavice sprch s omezeným průtokem vody při stejné ceně. Je tedy možné, že navštívili opravdu tak málo hotelů, že jim úsporné hlavice sprch s omezeným průtokem vody nevadí nebo změnu ani nepocítily. Tedy ochota akceptovat uvedené skutečnosti H5.1 - H5.19 za daných podmínek, nezávisí na počtu navštívených „zelených“ hotelů v posledních dvou letech.

Tabulka 13: Korelace s hodnotou H7.4, H7.3 a H7.2

	H7.4	H7.3	H7.2
H5.1	0,090324	0,054084	0,062567
H5.2	0,090272	-0,023102	-0,027144
H5.3	-0,013888	0,030884	-0,057563
H5.4	0,131495	-0,073089	0,055393

H5.5	0,098412	0,103804	-0,115225
H5.6	0,084611	-0,112825	-0,127367
H5.7	0,068711	-0,019954	-0,080097
H5.8	0,085761	-0,059263	-0,192722
H5.9	0,046583	-0,116261	-0,139957
H5.10	-0,085631	0,016083	-0,049273
H5.11	-0,075259	0,031383	-0,029936
H5.12	-0,070739	-0,126025	0,039349
H5.13	-0,024901	0,084094	0,002846
H5.14	0,018460	0,048970	-0,107097
H5.15	-0,004867	0,021058	-0,237567
H5.16	-0,133737	0,063001	-0,016357
H5.17	0,038477	-0,126585	0,150826
H5.18	0,009932	-0,015440	0,068022
H5.19	0,002302	-0,008130	-0,002076

Korelačním koeficientem jsme vypočítali nezávislost u prvních dvou parametrů (jak u H7.3, tak i u H7.4). Ochota akceptovat uvedené skutečnosti při stejné ceně jako má standardní nabídka hotelů, nezávisí s délkou dovolené ani s výdaji během dovolené.

Závislost byla zjištěna až u hodnot H7.2, a to u čtyř parametrů (H5.8, H5.9, H5.15, H5.17). Týká se to automatických vypínačů světel a úsporných zdrojů světla v pokojích a na chodbách, které mohou vadit se zvyšujícím se věkem. Starší lidé nejsou zvyklí na bílé světlo, jejich oči jsou přivyklé na žlutou žárovku. Automatické vypínače světel jsou pro starší generaci novinkou, na kterou si taktéž musí zvyknout, jelikož jsou konzervativní a jejich vztah k technice je velmi obezřetný. Stejně tak neochota akceptovat stromy, kryjící výhled z okna hotelu, který často vyhledávají. Ochota akceptovat uvedené skutečnosti při stejné ceně jako má standardní nabídka hotelů se snižuje se zvyšujícím se věkem. U H5.17 je tomu naopak, kdy s rostoucím věkem roste ochota akceptovat nabídku bez technologicky náročných pokrmů na přípravu, což by mohlo mít spojitost s nynějším raw boomem (syrová strava), kdy si starší lidé s bohatými zkušenostmi uvědomují, jak je důležité jíst zdravě.

Tabulka 14: Korelace s hodnotou H7.1

H5.1	-0,131369
H5.2	-0,132102
H5.3	-0,056073
H5.4	0,078652
H5.5	-0,084002
H5.6	-0,042439
H5.7	-0,124867
H5.8	-0,147809
H5.9	-0,192454
H5.10	0,052318
H5.11	0,071929
H5.12	0,045724
H5.13	0,026591
H5.14	-0,133046
H5.15	-0,075925
H5.16	0,045264
H5.17	0,026664
H5.18	-0,105812
H5.19	-0,013283

Vazba na kritérium pohlaví byla zjištěna Spearmanovým pořadovým korelačním koeficientem. Závislost se prokázala pouze u dvou parametrů, a to u automatických vypínačů světel a úsporných zdrojů světla. Větší ochotu akceptovat v pokojích a na chodbách automatické vypínače světel (např. pohybové) a instalované úsporné zdroje světla (např. LED) při stejné ceně jako má standardní nabídka hotelů či restaurace, mají muži. Neochota akceptovat automatické vypínače světel u žen souvisí s jejich větší opatrností a strachem ve tmě. Větší obliba instalovaných úsporných zdrojů světla (např. LED) u mužů než u žen, může mít spojitost s větší znalostí technologie a lepší adaptací na neobvyklé zdroje světla.

7.4 Míra přijatelnosti využití strukturované nabídky šetrného stravování

Další část se zaměřovala na preference návštěvníka, zda by i při zvýšené ceně ubytování a stravování (jako má standardní nabídka hotelů), volil hotel nebo restauraci, orientovanou na šetrné postupy.

Tabulka 15: Průměrné hodnoty části H6

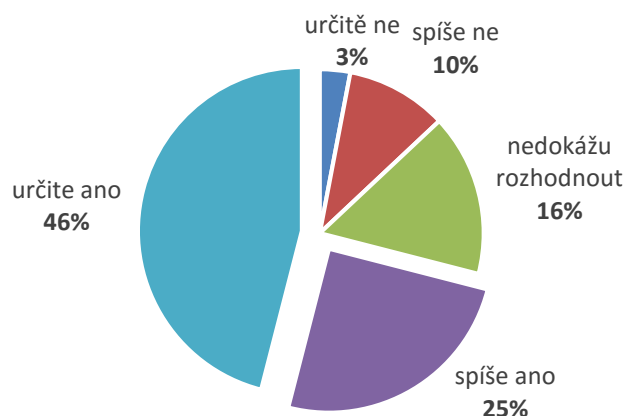
H6.1	H6.2	H6.3	H6.4	H6.5	H6.6	H6.7	H6.8	H6.9	H6.10	H6.11
2,70	3,33	3,17	3,00	3,28	2,96	3,15	3,06	2,99	3,21	3,63

Největší průměrnou hodnotu mělo tvrzení H6.11, které vypovídá o tom, že i při zvýšené ceně ubytování a stravování cca o 25 %, by respondent volil hotel s restaurací nabízející stravování vyrobené z lokálních zdrojů (od místních farmářů). Kladnou odpověď vyplnilo 64 % respondentů. Dokazuje to stále zvyšující zájem o farmářské výrobky (např. prodej ze dvora). Vysokou průměrnou hodnotu mělo tvrzení o dešťové vodě, která by v hotelu byla zachycována a dále využívána na další spotřebu, například na zalévání. Většina respondentů má nejspíš doma nebo na své chalupě barel, který jim samotným zachycuje vodu a který se stal v posledních letech velice oblíbeným prvkem každé zahrady. Takže respondenti určitě vědí, jak velké množství vody se tímto krokem dá ušetřit. V otázce třídění odpadu, včetně bioodpadu z restaurace, převládaly spíše kladné odpovědi (přes 40 %). Avšak zápornou odpověď zakroužkovalo 30 % respondentů, stejný počet se nemohl rozhodnout. Lidé se odpad naučili třídít více než v minulých letech, přesto výsledek není tak jednoznačný.

Nejmenší průměrnou hodnotu zaznamenalo tvrzení o recyklaci odpadní vody. Zápornou odpověď zakroužkovala polovina respondentů. Bohužel prvek návštěvníci nepocítí tak jako například lokální suroviny a ani není výsledek tak očividný jako třeba u třídění odpadu. Pokud jde např. o bazén, návštěvníci mají určitě obavy o důkladnou recyklaci, bojí se zápachu nebo jim může vadit pocit, že se koupají v recyklované odpadní vodě. Dále by návštěvníci nezaplatili více ani za hotel kryjící spotřebu energie z vlastních solárních panelů umístěných na zemi a z vlastní větrné elektrárny. Zajímavé je, že

kladnou odpověď na hotel kryjící spotřebu energie z vlastních solárních panelů umístěných na zemi vyplnilo pouze 35 %. Ale solární panely umístěné na střeše tolik nevadí, protože toto tvrzení pařilo k tvrzením s vyšší průměrnou hodnotou. Kladnou odpověď zaznamenala polovina. Návštěvníci určitě berou v potaz zabrané místo na zemi.

Graf 16: Nabízející stravování vyrobené z lokálních zdrojů

Vazba na segmentační kritéria byla zjištěna stejně jako u předchozí kapitoly Pearsonovým korelačním koeficientem. Závislých hodnot nevyšlo mnoho, proto jsou seskupeny v jedné tabulce. Porovnává se tedy vazba hodnot H6.x se sumou H1.x, s hodnotami H4a a H4b (počet navštívených hotelů a zelených hotelů), se středními intervaly hodnot H7.2 (věk), s hodnotami H7.3 (výdaje) a s H7.4 (délka dovoleně).

Tabulka 16: Korelace H6.x s ostatními hodnotami

	H1.x	H4a	H4b	H7.2	H7.3	H7.4
H6.1	0,258764	0,021792	0,111790	-0,133308	0,092827	-0,113955
H6.2	0,262142	-0,057944	0,009169	-0,101257	0,014480	0,111711
H6.3	0,277485	-0,013507	0,069449	-0,191291	-0,046515	-0,046467
H6.4	0,406630	0,077206	0,130762	-0,223137	0,013094	-0,172747
H6.5	0,308657	-0,025053	0,040169	-0,050498	0,094668	-0,049690
H6.6	0,319650	-0,051822	0,005581	-0,092641	0,003233	-0,030878
H6.7	0,276542	0,034014	0,011631	-0,151033	0,022208	-0,051665
H6.8	0,245664	-0,016275	0,050356	-0,014028	-0,075024	0,006709
H6.9	0,264743	-0,038385	-0,016256	-0,060934	-0,127679	0,001618
H6.10	0,302369	-0,003957	0,093734	-0,302458	0,128944	-0,120052
H6.11	0,333918	-0,023438	-0,000657	-0,108451	0,003498	-0,058853

Korelačním koeficientem byla vypočítána závislost se sumou H1.x u všech parametrů. Čím více jsou respondenti i přes zvýšenou cenu ubytování a stravování cca o 25 % (když ostatní parametry zůstanou stejné), ochotni volit hotel nebo restauraci šetrnější k životnímu prostředí, tím více souhlasí s finanční podporou environmentálně šetrného cestovního ruchu pokrytou veřejnými zdroji.

Hodnoty H4a, H4b a H7.3 jsou všechny nezávislé, proto se dá konstatovat, že volba hotelu nebo restaurace šetrnější k životnímu prostředí s vyšší cenou (ostatní parametry zůstávají stejné), nesouvisí s počtem navštívených hotelů, ani s počtem navštívených ekologicky šetrných hotelů během posledních dvou let a ani s výdaji na osobu během dovolené.

Pokud jde o věk, závislost se prokázala u čtyř hodnot. Závislost vypovídá o tom, že čím starší návštěvníci jsou, tím méně volí hotel se zvýšenou cenou při zachování standardních podmínek, která striktně třídí odpad, využívá „zelenou“ energii, kryje spotřebu energií z vlastních tepelných čerpadel a nabízí stravování v bio kvalitě. Starší lidé si nemyslí, že by měli platit více za striktní třídění odpadu, když si ho vytrídít mohou sami. Proto volba hotelu, kde si za to zaplatí a ještě více než u standardních hotelů, jim přijde zbytečná. Co se týče „zelené“ energie a vlastního krytí spotřeby energie tepelnými čerpadly, tak starší lidé opravdu nemají důvěru v moderní technologie a nevěří novějším vymoženostem, což se prokázalo. Stejně je to i u nabídky stravování v bio kvalitě, jelikož pojem bio je pro starší lidi stále pojmem novým. Celý život se bez biopotravin obešli, tak si určitě myslí, proč ne i teď.

S délkou dovolené se zjistila závislost u jednoho parametru a to u tvrzení H6.4, kde je hotel dražší díky využití „zelené“ energie. To znamená, že se zvyšující se délkou aktuální dovolené, se snižuje jejich ochota volit dražší hotel, přesto šetrnější k životnímu prostředí, s využitím „zelené“ energie (za kterou platí více svým dodavatelům). Souvisí to nejspíše s nedůvěrou v tento typ energie.

Na další část korelace se středními hodnotami věků byl opět využit Spearmanův pořadový korelační koeficient. Následující tabulka prokázala závislost jen u dvou parametrů. Znamená to, že větší ochotu volit dražší hotel i při zachování standardních podmínek jako má ostatní nabídka hotelů, přesto šetrnější k životnímu prostředí stravováním v bio kvalitě a z lokálních výrobků, mají muži. Je obecně známo, že ženy

jsou méně důvěřivé, a jak se jedná o jídlo, platí to dvojnásob. Jelikož se v domácnosti starají o stravování většinou právě ženy, tak mají přehled o prodáváných výrobcích a pečlivě vybírají, co koupí. Jestliže není důvěra v biopotraviny a lokální výrobky natolik velká, aby je kupovaly samy, tak je určitě nebudou kupovat ani pro své partnery nebo děti. Opatrnost souvisí také s mateřským pudem.

Tabulka 17: Korelace s hodnotou H7.1

H6.1	-0,054380
H6.2	-0,134438
H6.3	-0,077674
H6.4	-0,029121
H6.5	-0,042697
H6.6	-0,026261
H6.7	-0,020943
H6.8	-0,081456
H6.9	-0,087313
H6.10	-0,191163
H6.11	-0,149835

7.5 Srovnání zahraničních a domácích respondentů

Rozdíly mezi domácími a zahraničními návštěvníky byly zjištěny pomocí série t-testů. Porovnávány byly všechny části H2, H3, H5 a H6. Části H4 a H7 jsou porovnány na konci kapitoly grafy.

Pro H2.1 platí, že se odpovědi domácích od zahraničních liší (p-hodnota je menší než 0,05). Průměr domácích hodnot je 2,58 a průměr zahraničních je 3,45. To znamená, že zahraniční respondenti znají pojem environmentálně šetrného ubytování více než domácí. V ostatních otázkách se odpovědi domácích a zahraničních hostů příliš nelišily.

Tabulka 18: Srovnání části H2

	Průměr domácích	Průměr zahraničních	p - hodnota
H2.1 vs. ZH2.1	2,579882	3,451613	0,001976
H2.2 vs. ZH2.2	2,431953	2,741935	0,172134
H2.3 vs. ZH2.3	2,360947	2,645161	0,176856
H2.4 vs. ZH2.4	2,609467	3,000000	0,093338
H2.5 vs. ZH2.5	4,065089	4,290323	0,342549
H2.6 vs. ZH2.6	3,260355	3,548387	0,226399
H2.7 vs. ZH2.7	2,745562	3,193548	0,052227
H2.8 vs. ZH2.8	3,171598	3,580645	0,094585
H2.9 vs. ZH2.9	2,639053	2,806452	0,496959
H2.10 vs. ZH2.10	3,875740	4,258065	0,116080

V části H3 lze nalézt rozdíl v průměru ve dvou otázkách. A to v otázce týkající se biopotravin, kdy je zahraniční respondenti nakupují více než domácí (H3.2). Větší průměr u zahraničních respondentů byl také zaznamenán v otázce ekologicky šetrných produktů (H3.9). Zahraniční respondenti jsou více ochotni zaplatit za tyto produkty.

Tabulka 19: Srovnání části H3

	Průměr domácích	Průměr zahraničních	p - hodnota
H3.1 vs. ZH3.1	3,278107	3,709677	0,088808
H3.2 vs. ZH3.2	3,260355	3,451613	0,427594
H3.3 vs. ZH3.3	2,378698	3,129032	0,000990
H3.4 vs. ZH3.4	3,568047	3,935484	0,101928
H3.5 vs. ZH3.5	3,520710	3,806452	0,244665
H3.6 vs. ZH3.6	2,467456	2,741935	0,261382
H3.7 vs. ZH3.7	2,928994	2,903226	0,924436
H3.8 vs. ZH3.8	2,923077	3,161290	0,273606
H3.9 vs. ZH3.9	2,905325	3,354839	0,040956
H3.10 vs. ZH3.10	3,331361	3,451613	0,626189
H3.11 vs. ZH3.11	2,745562	3,193548	0,052227

Co se týče části H5, rozdílných průměrů již bylo více. Průměr zahraničních respondentů byl vyšší u 9 otázek. Zahraniční respondenti mají větší ochotu akceptovat různé prvky (které přímo i nepřímo přispívají k ochraně životního prostředí) při stejné ceně, jako má standardní nabídka hotelu či restaurace, než respondenti domácí. Jedná se o ochotu akceptovat nedesignovou recepci, menší vstupní halu hotelu, absenci prvků jako například fontána, absenci vany v koupelně pokoje, používání pouze jednorázových ručníků, travnaté a záhonové plochy před hotelem za cenu vzdálenějšího parkování, odstraňování sněhu ze vstupu bez soli a nabídku pokrmů nenáročných na energetickou spotřebu.

Tabulka 20: Srovnání části H5

	Průměr domácích	Průměr zahraničních	p - hodnota
H5.1 vs. ZH5.1	3,556213	4,161290	0,015721
H5.2 vs. ZH5.2	3,822485	4,290323	0,029818
H5.3 vs. ZH5.3	3,786982	4,290323	0,036604
H5.4 vs. ZH5.4	3,000000	3,580645	0,024325
H5.5 vs. ZH5.5	3,639053	3,870968	0,412975
H5.6 vs. ZH5.6	3,467456	3,935484	0,056195
H5.7 vs. ZH5.7	3,769231	4,096774	0,165145
H5.8 vs. ZH5.8	3,887574	4,161290	0,237718
H5.9 vs. ZH5.9	3,940828	4,387097	0,044571
H5.10 vs. ZH5.10	3,159763	2,935484	0,397302
H5.11 vs. ZH5.11	2,568047	3,193548	0,010786
H5.12 vs. ZH5.12	2,686391	3,000000	0,171134
H5.13 vs. ZH5.13	3,360947	3,741935	0,095870
H5.14 vs. ZH5.14	3,497041	4,096774	0,010700
H5.15 vs. ZH5.15	3,378698	3,677419	0,230945
H5.16 vs. ZH5.16	2,739645	3,290323	0,037595
H5.17 vs. ZH5.17	2,467456	2,967742	0,041076
H5.18 vs. ZH5.18	2,840237	3,290323	0,064966
H5.19 vs. ZH5.19	2,928994	3,387097	0,079576

Naopak v poslední části se průměry zase tak nelišily. Zahraniční respondenti se výrazně lišili pouze v jedné otázce (H6.6). I přes zvýšenou cenu ubytování (když ostatní parametry zůstanou stejné) by volili hotel kryjící spotřebu energie z vlastních solárních panelů umístěných na zemi. Na otázku odpovídali spíše ano, na rozdíl od českých respondentů.

Tabulka 21: Srovnání části H6

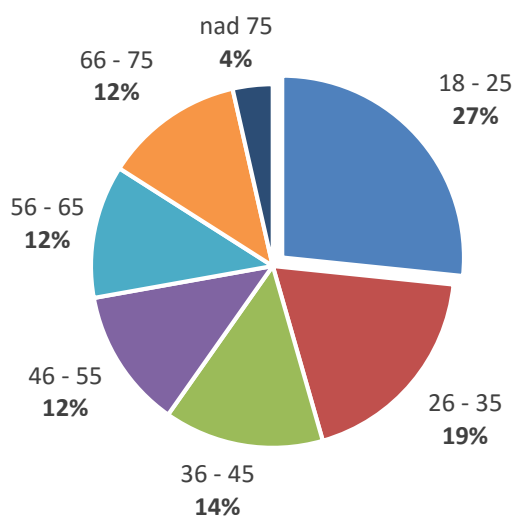
	Průměr domácích	Průměr zahraničních	p - hodnota
H6.1 vs. ZH6.1	2,674556	2,806452	0,582727
H6.2 vs. ZH6.2	3,319527	3,354839	0,875748
H6.3 vs. ZH6.3	3,106509	3,483871	0,078312
H6.4 vs. ZH6.4	2,982249	3,096774	0,597819
H6.5 vs. ZH6.5	3,224852	3,580645	0,118449
H6.6 vs. ZH6.6	2,852071	3,548387	0,003024
H6.7 vs. ZH6.7	3,130178	3,225806	0,667683
H6.8 vs. ZH6.8	3,023669	3,258065	0,262676
H6.9 vs. ZH6.9	2,976331	3,064516	0,688231
H6.10 vs. ZH6.10	3,189349	3,290323	0,668929
H6.11 vs. ZH6.11	3,562130	4,000000	0,081148

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 16 % zahraničních turistů. V následující části jsou uvedeny rozdíly ve struktuře dotazovaného vzorku mezi českými a zahraničními respondenty. Grafy domácích respondentů jsou uváděny vždy nalevo.

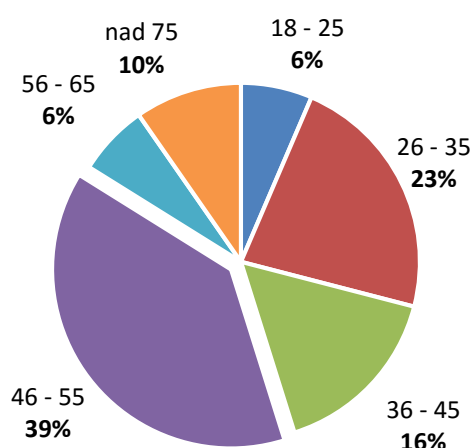
Co se pohlaví týče, muži i ženy byli zastoupeni stejným poměrem jak mezi domácími respondenty, tak mezi zahraničními. V dotazovaném vzorku převládali muži. U domácích s 51 % a u zahraničních s 55 %. České ženy měly 49% zastoupení a zahraniční 45%.

Věk domácích respondentů se poměrně liší od zahraničních. Z grafu lze vidět, že u českých respondentů převažuje věková skupina 18 – 25 let, zato u zahraničních s 39 % převažuje skupina 46 – 55 let. Ostatní skupiny jsou poměrně vyrovnané.

Graf 17: Věk domácích respondentů

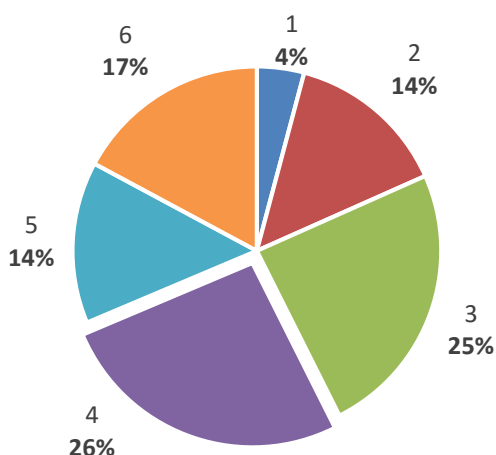

Graf 18: Věk zahraničních

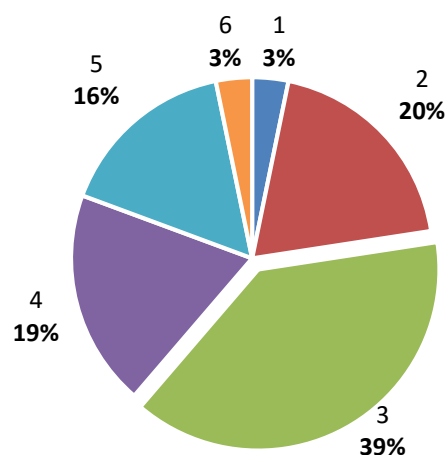

Výdaje na osobu během dovolené se liší zvláště v třetí, čtvrté a šesté cenové kategorii. Zatímco nejvíce domácích návštěvníků (26 %) se nebojí šáhnout do kapsy a utratí za svoji osobu na dovolené mezi 5 000 a 10 000 Kč, 39 % zahraničních návštěvníků překvapivě utratí pouze mezi 2 000 a 5 000 Kč. Stejnou částku ale utratí také 25 % českých návštěvníků. Větší rozdíl je také v poslední cenové skupině, kdy nad 15 000 Kč za osobu na dovolené utratí 16 % obyvatel České republiky a jen 3 % zahraničních návštěvníků.

Graf 19: Výdaje domácích

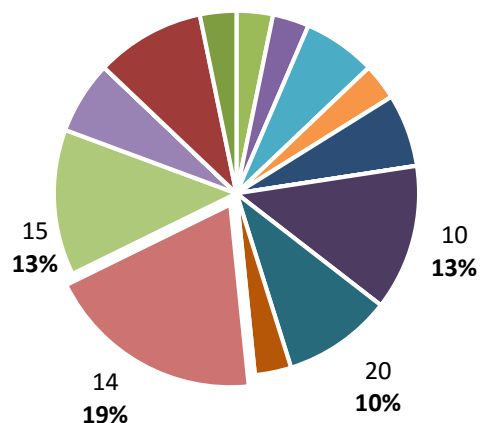
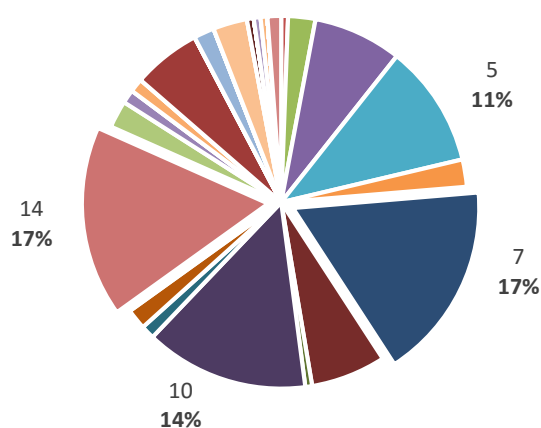
Graf 20: Výdaje zahraničních

Délka aktuální dovolené se pohybuje u domácích i zahraničních respondentů téměř kolem stejných dnů. U obou skupin vítězí 14 dní dovolené, která je pro většinu ideálním kompromisem v délce žádaného odpočinku. U zahraničních respondentů se přece jen na prvních místech objevují větší čísla jak u domácích.

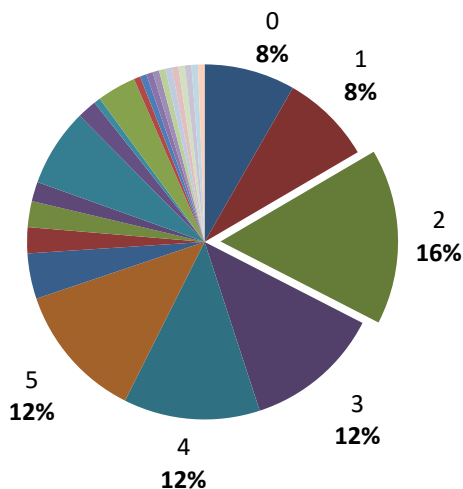
Graf 21: Délka dovolené domácích

Graf 22: Délka dovolené zahraničních

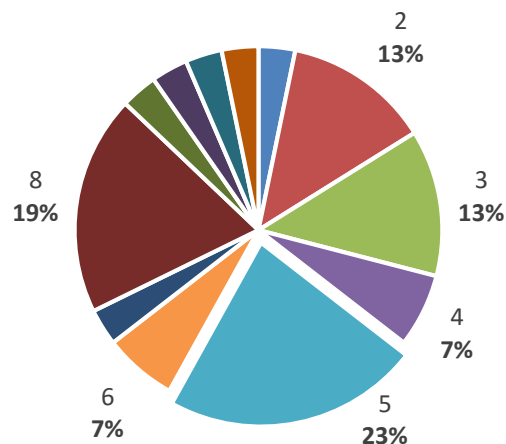

Počet navštívených hotelů, penzionů nebo jiných ubytovacích zařízení v posledních dvou letech se mezi srovnávanými lišil. Největší skupina domácích zastoupená 16 % respondenty v posledních dvou letech navštívila 2 hotely. Stejný počet hotelů navštívilo 13 % zahraničních respondentů, nebyl to však jejich největší podíl. Nejvíce zahraničních respondentů a to 23 %, navštívilo v posledních dvou letech 5 hotelů. U zahraničních se celkově objevovala větší čísla, proto s přehledem vedou v počtu navštívených hotelů. Na druhém místě s 19 % byl zaznamenán počet 8 hotelů navštívených v posledních dvou letech, dále s 13 % stejným podílem 2 a 3 navštívené hotely a 7 % respondentů navštívilo 4 a dalších 7 % 6 hotelů.

Graf 23: Hotely navštívené domácími

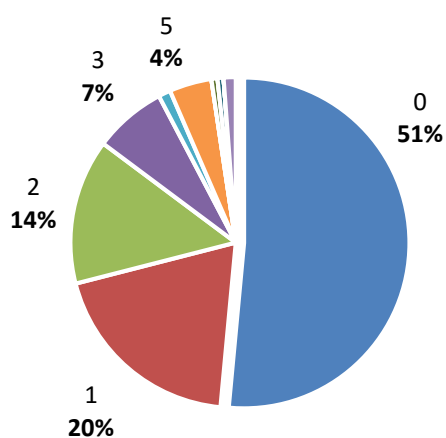

Graf 24: Hotely zahraničních

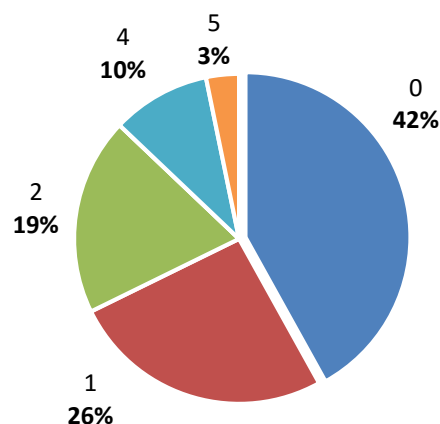

Z počtu navštívených hotelů, penzionů nebo jiných ubytovacích zařízení v posledních dvou letech, měli respondenti doplnit, kolik z nich bylo zjevně orientováno na ekologicky šetrné postupy. Bohužel stále převažuje neznalost tohoto pojmu, stejně tak jako minimální počet environmentálně šetrných ubytovacích zařízení jak v České republice, tak i v zahraničí. Proto 51 % domácích a 42 % zahraničních nenavštívilo nikdy hotel zaměřený ekologickým směrem. Zahraniční respondenti jsou na tom přece jen trochu lépe, důvodem bude určitě větší počet ekohotelů v zahraničí. Alespoň jeden ekohotel navštívilo 26 % zahraničních respondentů a 20 % domácích. Dva hotely orientované na ekologicky šetrné postupy poctilo svou návštěvou 19 % zahraničních turistů a 14 % českých.

Graf 25: Ekohotely navštívené domácími

Graf 26: Ekohotely zahraniční

8 DISKUSE

Diplomová práce se zabývala ekologickým zemědělstvím a ekologicky šetrným ubytováním v Kraji Vysočina. Vztah návštěvníků kraje k nabídce produktů ekologického zemědělství a ekologicky šetrnému ubytování byl zjištěn prostřednictvím dotazníkového šetření. Sesbíráno bylo 200 dotazníků, kde pohlaví a věkové skupiny byly rovnoměrně zastoupeny. Sběr probíhal v měsících červen až září roku 2015 a výsledky byly posléze zhodnoceny v programu Statistica 12.

V současné době nabývá ekologické zemědělství stále většího významu a v posledních letech se stalo nedílnou součástí agrární politiky našeho státu. Lidé si jsou čím dál více vědomi významu ochrany životního prostředí, a tak je vidět vzrůstající trend ekologického zemědělství v České republice. Vývoj výměry zemědělské půdy v ekologickém zemědělství jde od roku 1990 nahoru a v současné době hospodaří ekologicky 4 656 farem s výměrou 481 181 ha. Co se týče ploch v ekologickém zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy v Evropě, Česká republika patří mezi státy s největším podílem. Převažují stále trvalé travní porosty. Ovšem v současné době již není prioritou co nejvyšší počet ekozemědělců a největší plochy ekologicky obhospodařované půdy, ale největší pozornost patří kvalitě již vybudovaného systému, na které je potřeba pracovat. Co se týče výměry půdy v ekologickém zemědělství v Kraji Vysočina, tak ta se do roku 2014 výrazně zvýšila. V Kraji Vysočina se k 16. 3. 2016 nachází 301 ekologicky hospodařících subjektů a 30 výrobců biopotravin s platnou certifikací. Patří mezi ně např. Agroekofarma Kadeřávek, Biofarma Sasov, Kozí farma Dvůr Ratibořice a další. Pozitivní zprávou je, že ještě existují farmy, které ekologické zemědělství dělají z vlastního přesvědčení a ne jen kvůli dotacím a finančnímu přínosu. Na Vysočině se ale většinou jedná o malé rodinné farmy, které mají hospodářství jako hlavní zdroj obživy a ekologické zemědělství je vnitřně uspokojuje. Pro ekologické zemědělství se rozhodli, protože je to správné pro přírodu, lidi a zvířata. Také z důvodu šetrnějšího hospodaření s půdou, poskytnutí lepších podmínek zvířatům, protože je to jejich životní styl a cítí potřebu oprostit se ode všech chemických vstupů běžných v konvenčním zemědělství. Většina majitelů farem zmínila obtížnost této ekologické cesty. Nejen že je dražší, ale výnosy jsou poloviční. Složitější je také rostlinná výroba

z důvodu vhodného střídání plodin a uplatňování zásad bez použití chemie. V podpoře těchto malých podniků bych viděla příležitost jak udržet ekologické zemědělství v kraji na vysoké úrovni. Mezi další problém, se kterým se farmáři v Kraji Vysočina potýkají, patří pracovní síla. Zmiňují, že je těžké sehnat šikovné lidi a zaplatit je. Co se týče podniků, které vozí své produkty mimo kraj, například do Brna, mají problémy hlavně s opožděnou sezónou na Vysočině. Zde začíná sezóna o 14 dní až měsíc později a v Brně už tato zelenina dávno je. Přesto farmáři na Vysočině patří po většinou mezi spokojené zemědělce, protože oproti zemědělcům, kteří se certifikaci vyhýbají, mají s bioprodukty konkurenční výhodu. Poptávka po produkci neustále roste. Zemědělci v kraji se snaží dělat maximum pro své zviditelnění a pro prodej svých výrobků. Jde hlavně o různé akce, jako např. Poznej svého farmáře nebo Dny otevřených dveří nebo prodej ze dvora. Někteří farmáři se také snaží spolupracovat s většími firmami jako je třeba Sonnentor nebo supermarketů a hypermarketů. Ekologické zemědělství bývá také často spojeno s agroturistikou, kdy mnoho ekofarmářů poskytuje ubytování a další služby na své ekologické farmě. Rozšíření služeb na agroturistické a aktivní podílení na akcích mohou být vedle prodeje ze dvora zásadní kroky k dalšímu zviditelnění farem, proto bych takové postupy doporučila menším podnikatelům na Vysočině, k zlepšení jejich situace na trhu.

Prostřednictvím dotazníku bylo zjišťováno, jestli by návštěvníci Kraje Vysočina během dovolené měli zájem o návštěvu ekofarmy, a zda by měli zájem se aktivně podílet na jejím chodu. Respondenti mají velký zájem navštívit ekofarmu, bohužel o aktivním podílení na jejím chodu už tolik slyšet nechtějí. Naopak zájem během dovolené navštívit ekofarmu a ochutnat, popř. koupit jejich regionální produkty či místní speciality respondenti mají. Je vidět, že lokální potraviny lákají čím dál více. Lidé rádi konzumují potraviny, jež vidí vyrábět sami na vlastní oči. Farmáři by zájmu měli využít, nabízet exkurze farem, prohlídky pozemků a poskytovat a šířit informace o ekologickém zemědělství dál. Regionální produkty se budou lépe prodávat, když farma zorganizuje v rámci exkurze ochutnávku nebo workshop, kde návštěvníci uvidí např., jak se vyrábí kozí sýr apod. V místních specialitách vidím nevyužitou příležitost, kterou mají možnost farmáři dál rozvinout. Pokud by návštěvníci projevili i nadále velký zájem, rozhodně bych přemýšlela o rozšíření sortimentu. Co se týče biopotravín, je trh v ČR stále málo rozvinutý. Povědomí nakupujících o tom, co je bio nebo eko je nízké, nicméně se neustále

zlepšuje. V evropských státech je poptávka po biopotravinách nepoměrně vyšší a stabilnější, ale všude roste. To potvrdilo dotazníkové šetření, kde se ukázalo, že zahraniční respondenti nakupují biopotraviny více než domácí. Konkrétně trh s rostlinnými bioprodukty má větší tradici a je rozvinutější, zatímco prodej biomasa je zatím ve svých začátcích. Jelikož je ekonomicky mnohem problémovější, uchování masa a přeprava je značně náročná. Proto prodej biomasa je většinou realizován prostřednictvím prodejce ze dvora. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že respondenti nedávají přednost biopotravinám před konvenčními. Mezi hlavní důvody proč lidé nenakupují biopotraviny, patří určitě jejich vysoká cena oproti konvenčním a také nedůvěra spotřebitelů, jestli jsou bioprodukty opravdu bez použití chemie. Ovšem více než polovina respondentů je ochotna zaplatit více za ekologicky šetrné produkty, bohužel ale biopotraviny nenakupují v takové míře, jak by se dalo čekat. Otázkou, která spotřebitele také trápí je, výběr místa nákupu biopotravin. Volbou může být distribuce biopotravin prostřednictvím velkých obchodních řetězců (supermarkety), specializovaných prodejen (farmářské prodejny nebo zdravé výživy), prodejce ze dvora (přímo na farmě) nebo rozvozem až do domu. Pravdou zůstává, že možnosti, reklamu a počet zákazníků mají velké obchodní řetězce mnohem větší, ale lidský faktor, poradenství a osobní přístup k zákazníkovi je lepší v menších obchodech. Zákazníci chtějí znát původ svých potravin a chtějí vidět, odkud přesně potraviny pochází. S tím také souvisí zájem respondentů navštívit farmy a ochutnat místní speciality.

Ekologicky šetrné ubytování je v České republice stále pojmem novým. Většina odborníků se shoduje na tom, že se v roce 2009 čekal větší rozmach ekohotelů. Oblast, kterou jsem se zabývala, je poměrně složitá. V Kraji Vysočina totiž nenajdeme ani jeden ekologicky certifikovaný hotel, ale existuje zde spousta hotelů, které řídí svůj provoz na určité ekologické úrovni prostřednictvím třídění odpadu, upozorňování hostů na možnost výměny prádla méněkrát než jednou denně, kartového systému, samostatného vytápění na pokojí, automatických spínačů světla na chodbách a také prostřednictvím restaurace, kde se vaří z lokálních surovin a beze zbytků.

Ekologické hotely jsou šetrné k životnímu prostředí, manažeři takových hotelů zavádějí programy, které šetří vodu a snižují pevný odpad a zároveň šetří peníze, aby pomohli ochránit naši jedinečnou Zemi. Celkově je jich v České republice 5, z toho 3

držící Ekoznačku EU, 1 s ekoznačkou ČR Ekologicky šetrné služby a 1 držící loga obě. V porovnání s celoevropským průměrem si nevedeme špatně, i když s Itálií nebo Francií se rovnat nemůžeme. Itálie je se 190 ekologickými hotely a 26 ekologickými kempy evropskou velmocí v této oblasti.

Přechodu na certifikaci se většina hotelů a penzionů v Kraji Vysočina brání. Myslí si, že certifikaci nepotřebují a že její získání a udržení je finančně, administrativně i časově náročné. Požadavky jsou náročné a proces zavádění moc složitý. V České republice jim chybí i odborné poradenství, kam by se v případě neznalostí mohli obrátit. Některé hotely si o evropské certifikaci myslí svoje a považují ji dokonce za byrokratickou šikanu. Většina hotelových manažerů, kteří pracují v hotelu bez certifikace, bere stále ekoznačení s rozpaky. Jsou přesvědčení, že jen malé množství hostů takové ubytování vyhledává a obávají se, že by se jim vynaložené úsilí a finance nevrátily. Je opravdu těžké přejít z klasického hotelu na ekologický. Myslím, že pro ty, kteří chtějí hotel zaměřený na šetrný přístup k životnímu prostředí, je vždy z hlediska následného provozu i investiční náročnosti praktičtější, vzniká-li tato myšlenka společně s výstavbou hotelu. Při této variantě je mnohem jednodušší rozhodnout, kde bude umístěno technologické zázemí, kudy povedou sítě a především vybavit hned zpočátku hotel ekologickými detaily bez nutnosti náročné výměny starých typů za nové. I přesto, že z dotazníku vyplynulo, že návštěvníci o takový typ ubytování zatím zájem moc nemají, myslím, že do budoucna se přechod klasického hotelu na ekologický vyplatí. Zatím ovšem moc ne.

Přestože je povědomí o ochraně životního prostředí v cestovním ruchu větší a větší, je stále velké procento lidí, kteří pojem environmentálně šetrné ubytování neznají. Bohužel respondenti ani nevědí, kde by takový typ ubytování mohli najít, což by se dalo výrazně zlepšit lepším marketingovým plánem a propagací. Ministerstvo místního rozvoje a zvláště jednotlivé kraje (hlavně ty, zaměřené na cestovní ruch) by mohli zapracovat na vzniku poradenství týkajícího se ekologicky šetrného ubytování, které by zlepšilo povědomí o tomto pojmu u nás a posléze i zvýšilo počet takových zařízení. Podle dotazníků je veřejná podpora environmentálně šetrného cestovního ruchu z veřejných zdrojů vnímána negativně, což by se větší informovaností návštěvníků mohlo změnit. Určitě to souvisí s neznalostí pojmu, protože ve chvíli, kdy respondenti pojem znali a věděli, o co jde, jejich podpora v dotazníku byla větší. Znají problematiku, takže ví, na

co přesně a kam by veřejné finance mířily. Celkově můžeme tvrdit, že čím více je jejich chování v každodenním životě environmentálně zaměřené, tím více se jim zamlouvá podpora environmentálně šetrného cestovního ruchu veřejnými prostředky.

V případě počtu navštívených hotelů, penzionů a jiných ubytovacích zařízení byla nejčastější odpověď 2 navštívené hotely během posledních dvou let. Respondenti měli doplnit větu, kolik z těchto navštívených hotelů bylo orientováno na šetrné postupy. Přesně polovina respondentů nenavštívila nikdy v životě takový typ hotelu a jeden ekologicky šetrný hotel navštívila pětina dotázaných. Malý počet souvisí s všeobecnou neznalostí pojmu environmentálně šetrný hotel. Otázkou ovšem zůstává, zda to byly opravdu hotely certifikované nebo měly jen v koupelně cedulku s možností výměny prádla méněkrát jak jednou denně, a proto hostům připadaly ekologické. Zahraniční respondenti jsou na tom lépe, důvodem bude určitě větší počet ekohotelů v zahraničí.

Z úvodní části dále vyplynulo, že si o dovolené rozhoduje každý respondent sám a jestli využije nabídky environmentálně šetrného ubytování a stravování během dovolené, je zcela na jeho rozhodnutí. Většina respondentů se snaží šetřit vodu, energii vypnutím světel a také recyklují odpad. Respondenti mají raději potraviny a nápoje na přírodní bázi, bez umělých barviv a konzervačních látek a jsou za ně ochotni zaplatit více („éčkoví strašáci“ fungují). Při nakupování ale bohužel návštěvníci nemyslí na ochranu životního prostředí. V této oblasti určitě ještě máme co zlepšovat. Podle mého názoru by bylo dobré zavést u konkrétních produktů, které jsou na přírodní bázi, cedulky s krátkým textem jak šetří životní prostředí. Informovanější spotřebitelé budou o svém nákupu více přemýšlet.

Ochotu akceptovat různé prvky (které přímo i nepřímo přispívají k ochraně životního prostředí) při stejné ceně, jako má standardní nabídka hotelu či restaurace, je větší u návštěvníků, kteří se orientují environmentálním směrem. Vymění své pohodlí a potřeby za přispění k lepšímu životnímu prostředí. S vyšší podporou environmentálně šetrného cestovního ruchu se priority mění. Respondenti nejsou ochotni akceptovat pouze prvky, které by ohrozily nějakým způsobem jejich pohodlí nebo zdraví (hlavně starší lidé). Celkově jsou mladší lidé ochotni akceptovat prvků více. Muži více akceptují technologické prvky než ženy. Bylo zjištěno, že ochota nesouvisí s počtem navštívených hotelů, délkou dovolené a ani s výdaji během dovolené. U zahraničních respondentů byla

zaznamenána větší ochota akceptovat uvedené prvky. Souvislost vidím v tom, že zahraniční respondenti mají ochranu životního prostředí více zažitou než my.

Další část se zaměřovala na preference návštěvníka, zda by i při zvýšené ceně ubytování a stravování (jako má standardní nabídka hotelů), volil hotel nebo restauraci, orientovanou na šetrné postupy. Respondenti by volili při těchto podmínkách hotel s restaurací nabízející stravování vyrobené z lokálních zdrojů. Dokazuje to stále zvyšující zájem o farmářské výrobky (např. prodej ze dvora). V otázce třídění odpadu, včetně bioodpadu z restaurace, převládaly spíše kladné odpovědi. Lidé také souhlasí se zachycováním dešťové vody, která by byla v hotelu dále využívána na další spotřebu. Většina respondentů má nejspíš doma nebo na své chalupě barel, který jim samotným zachycuje vodu a který se stal v posledních letech velice oblíbeným prvkem každé zahrady. Takže respondenti určitě vědí, jak velké množství vody se tímto krokem dá ušetřit. Co ale nejsou ochotni akceptovat při zvýšené ceně, je hotel, který recykluje odpadní vodu a dále ji využívá. Pokud jde např. o bazén, návštěvníci mají určitě obavy o důkladnou recyklaci, bojí se zápachu nebo jim může vadit pocit, že se koupají v recyklované odpadní vodě. Je proto potřeba, návštěvníky informovat jakým způsobem je recyklace odpadní vody provedena a utvrdit je v tom, že je opravdu nezávadná. Dále by návštěvníci nezaplatili více ani za hotel kryjící spotřebu energie z vlastních solárních panelů umístěných na zemi. Zajímavé je, že kladnou odpověď na hotel kryjící spotřebu energie z vlastních solárních panelů umístěných na zemi vyplnilo malé procento respondentů, ale solární panely umístěné na střeše tolik nevadí. Návštěvníci určitě berou v potaz zabrané místo na zemi. Proto rozhodne-li se hotel pro solární panely, dotazníkové šetření je jasným důkazem toho, že by jej měl umístit na střeše hotelu. Celkově z výsledků vyplynulo, že čím více jsou respondenti ochotni volit hotel při zvýšené ceně, tím více souhlasí s finanční podporou environmentálně šetrného cestovního ruchu pokrytou veřejnými zdroji. To znamená, že by se hotelový management měl soustředit hlavně na segment turistů environmentálně zaměřených. Reklamu by měl soustředit do míst, kde se takoví lidé pohybují.

9 ZÁVĚR

V Kraji Vysočina je zemědělství tradičním odvětvím a má pro oblast velký význam. Myslím, že právě proto Kraj Vysočina představuje také velmi vhodné místo pro ekologické zemědělství. Hlavně pokud zde budou i nadále lidé, kteří ekologicky hospodaří z vlastního přesvědčení. Budoucnost dalšího vývoje ekologického zemědělství dnes ovšem nelze přesně odhadnout. Na jedné straně je zde pořád málo certifikovaných výrobců biopotravin, na druhé straně počet nejen jich, ale i ekofarem stále roste. Dotační programy v rámci agroenvironmentálně – klimatických opatření Programu rozvoje venkova jsou velkou motivací pro začínající farmáře. To vše hovoří ve prospěch dalšího pozitivního vývoje v oblasti ekologického zemědělství. Na druhou stranu ve chvíli, kdy se dotační politika ekologického zemědělství zastaví, je jen otázkou času, kolik farem nadále přežije a bude chtít provozovat ekofarmu pouze z vlastního přesvědčení. Nejspíše ale ani změny v dotacích nepovedou k transformaci ekologických farem na konvenční. Nárůst ploch se možná zastaví, ale ve prospěch zkvalitnění ekozemědělství. Podle slov mnoha farmářů se odbyt neustále zlepšuje, takže myslím, že z tohoto důvodu ekologické zemědělství ohroženo není a jeho služby se budou zkvalitňovat. Ekologické zemědělství bude bezpochyby zaujímat i nadále v Kraji Vysočina významné postavení. Je třeba si uvědomit, že zemědělci jen neprodukují potraviny, ale podílí se významně na údržbě krajiny a zachování příznivého životního prostředí.

Odvětví cestovního ruchu neustále roste a turistů každým rokem přibývá. Tento růst přináší nespočet pozitivních aspektů, ale bohužel sebou nese také svá negativa. V první řadě jde o ohrožování ekosystémů a přírodních zdrojů. Proto důležitost hotelů, které se zaměřují na ekologii, roste a environmentálně šetrné ubytování bude hrát v budoucnu velkou roli. Hotely po celém světě vzhledem k jejich počtu, můžou významně přispět k řešení některých globálních problémů životního prostředí. Hotel, který se stane „zeleným“, zvýší povědomí o problematice nejen v rámci personálu, okolí, ale hlavně bude předávat rady a zkušenosti svým hostům s cílem snížit dopad na životní prostředí. Je důležité, aby hotely vycházely ze situace na trhu a aby svými ekologicky šetrnými přístupy přesvědčily zákazníka natolik lákavým způsobem, aby právě tuto službu vyhledával a vracel se k nim. Čím dál více lidí spěje zpět k přírodě a zastává

environmentální postoje, a tak bude mít certifikace velký význam v konkurenčním boji v budoucnosti. Z certifikace plynou i výhody pro zaměstnance, kteří se pak sami ve svém osobním životě podílejí na ochraně životního prostředí. Kromě toho jak vidí péči hotelu o ochranu životního prostředí bez ohrožení obchodu, mají pocit, že jsou zaměstnání v kvalitním a dobře řízeném podniku. To zvyšuje jejich motivaci, výkonnost a věrnost svému podniku. To se pak pozitivně projeví v kvalitě jimi poskytovaných služeb.

Zelené hotely jsou v České republice zatím raritou, nicméně lze říci, že tomu tak do budoucna nejspíše nezůstane, a že si hotelová zařízení uvědomí veškeré výhody, které jim přinese certifikace. Je důležité zapracovat na povědomí zákazníků o tomto pojmu, kteří ho zatím neznají a nevědí, co od takového typu ubytování očekávat, a přesvědčit je, že takové ubytování je ubytování budoucnosti. V takovém případě pojem environmentálně šetrné ubytování nebude ničím neznámým mezi běžnými zákazníky, ale naopak vyhledávanou podmínkou hostů. Každý hotel by měl do budoucna více pracovat na tom, aby příliš nezatěžoval přírodu.

10 SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ

Literární zdroje

ČERVENKA, J., KOVÁŘOVÁ, K. *Biopotraviny*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 111 s., 2005. ISBN 80-213-1404-4.

GOELDNER, C., RITCHIE, J. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0298-2.

HORNER, S., SWARBROOKE, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada, c2003. ISBN 80-247-0202-9.

KOPTA, D., KOUŘILOVÁ, J., PŠENÍČEK, J. *Dotace v zemědělství z hlediska komplexního pohledu a s přihlédnutím k ekologickému zemědělství*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s. r. o., 2009. ISBN 978-80-7204-637-9

KŘÍŽEK, F., NEUFUS, J. *Moderní hotelový management: nejnovější poznatky a trendy v řízení hotelů : komplexní informace o hotelovém provozu a jeho organizaci : optimalizace provozu s ohledem na ekologii a etiku : případové studie a příklady*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3868-0.

Ministerstvo zemědělství: *Právní předpisy pro ekologické zemědělství a produkci biopotravin*. Praha, 152 s, 2015.

MOUDRÝ, J. *Bioprodukty*. Vyd. 1. Praha: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, 1997. ISBN 80-7105-138-1.

MOUDRÝ J. a kol. *České biopotraviny*, Nadace pro ekologické zemědělství FAO, Praha, 1995.

Právní předpisy pro ekologické zemědělství a produkci biopotravin 2015. Praha: MZe, 2015. ISBN 978-80-7434-240-0.

ŠARAPATKA, B., URBAN, J. a kol. *Ekologické zemědělství: učebnice pro školy i praxi, I. díl.* 1. vyd. Praha: MŽP, 2003. 280 s. ISBN 80-7212-274-6.

ŠARAPATKA, B., URBAN, J. a kol. *Ekologické zemědělství: učebnice pro školy i praxi, II. díl.* 1. vyd. Šumperk,: PRO-BIO, 2005. 502 s. ISBN 80-903583-0-6.

ŠARAPATKA, B., URBAN, J. *Ekologické zemědělství v praxi.* Šumperk: PRO-BIO, 2006. 502 s. ISBN 80-87080-00-9.

PETR, J., DLOUHÝ, J. *Ekologické zemědělství.* 1. vyd. Praha: Brázda, 1992. 305 s. ISBN 80-209-0233-3.

VALEŠKA, J., KOTĚRA, J. *Ekologické zemědělství a bioprodukty: Otázky a odpovědi pro ekoporadny.* Praha: PRO-BIO LIGA, 2010. ISBN 978-80-904223-2-2.

Internetové zdroje

Agroekofarma Kadeřávek: *Jehněčí biomaso* [online] c2012, [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.jehneci-bio.cz/agroekofarma-kaderavek/>

AGRO - Měřín: *Zemědělská výroba* [online] c2016, [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://www.agro-merin.cz/zemedelska-vyroba>

AGRONAVIGATOR: *Legislativa ekologického zemědělství* [online] c2013, [cit. 2015-06-23]. Dostupné z: <http://www.agronavigator.cz/default.asp?ids=417&ch=1&typ=2&val=417>

ABCERT *Certifikace ekologického zemědělství a bioprodukce* [online] c2015, [cit. 2015-06-23]. Dostupné z: <http://www.abcert.cz/index.php>

Amylon, a.s.: *Bioprodukty* [online] c2016, [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://www.amylon.cz/retail/vypis-produktu/bioprodukty>

Asociace soukromého zemědělství ČR: *Věda versus zemědělství* [online] c2014, [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.asz.cz/cs/regiony/pelhrimov/veda-versus-zemedelstvi.html>

Sustainable Business Associates: *Best environmental practices for the hotel industry* [online] c2016, [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://www.sbaint.ch/spec/sba/download/BGH/SBABGEHOTELLERIEENG2008.pdf>

Bio-info, on-line vzdělávání: *Definice a principy ekologického zemědělství* [online] c2016, [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://www.bio-info.cz/vzdelavani/on-line-vzdelavani/definice-a-principy-ekologickeho-zemedelstvi-1>

Biofarma Sasov: *O biofarmě* [online] c2009, [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://biofarma.cz/cz/o-biofarme>

Bioinstitut: *Ekozemědělci přírodě* [online] c2014, [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: <http://www.bioinstitut.cz/ekozemedelci.html>

Biokont, *kontrolní organizace ČR a SR* [online] c2009, [cit. 2015-06-25]. 2009, Dostupné z: http://www.biokont.cz/images/o_spolecnosti_20130930.pdf

BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol. s r.o., [online] c2013, [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: http://www.bureauveritas.cz/wps/wcm/connect/bv_cz/local/home/our-services/inspection-audits

Business info: *Charakteristika Kraje Vysočina* [online] c2011, [cit. 2015-07-21]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-kraje-vysocina-2102.html#zem>

CENIA – Česká informační agentura životního prostředí: *Ekologicky šetrná služba* [online] c2008, [cit. 2015-07-21]. Dostupné z: [http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/\\$pid/CENMSFQUR826](http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/$pid/CENMSFQUR826)

CENIA – Česká informační agentura životního prostředí: *Jak ekoznačení funguje* [online] c2010, [cit. 2015-07-21]. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/ekoznaceni/jak-ekoznaceni-funguje>

CENIA – Česká informační agentura životního prostředí: *Aktuální seznam označených výrobků a služeb ekoznačkou* [online] c2016, [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/ekoznaceni/seznam-esv>

CENIA – Česká informační agentura životního prostředí: *Zelený hotel* [online]. c2008, [cit. 2015-07-21]. Dostupné z: [http://www.cenia.cz/web/www/webpub2.nsf/\\$pid/CENMSFNQR910/\\$FILE/zeleny_hotel_final_k%20tisku.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/webpub2.nsf/$pid/CENMSFNQR910/$FILE/zeleny_hotel_final_k%20tisku.pdf)

Green Hotels Association: *why should hotels be green?* [online]. c2016, [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.greenhotels.com/index.php#a>

Jídlo a radost: *Sexy odpad* [online]. c2016, [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://jidloaradost.ambi.cz/clanky/sexy-odpad>

Kozí dvorek: *Život na kozím dvorku* [online]. c2016, [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://www.kozidvorek.cz/zivot-na-kozim-dvorku/>

EAGRI *Biopotraviny* [online]. c2015, [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/biopotraviny/>

EAGRI *Ekologické zemědělství* [online]. c2015, [cit. 2015-07-18]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/>

EAGRI *Loga pro ekologické zemědělství* [online]. c2015, [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/loga-a-znaceni/>

EAGRI, *Ministerstvo zemědělství: Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011-2015* [online]. c2010, [cit. 2015-07-18].

Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/93837/Akcni_plan_2011_2015_EZ.pdf

EAGRI *Přehled ekologických subjektů* [online]. c2016, [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/Prehled.aspx?stamp=635732606120205938>

EAGRI *Publikace a dokumenty: Ekologické zemědělství* [online]. c2015, [cit. 2016-02-18]. <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/publikace-a-dokumenty/ekologicke-zemedelstvi/>

EAGRI *Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský* [online]. c2010, [cit. 2015-07-18]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal>

EAGRI *Základní statistické údaje* [online]. c2001-2015, [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/StatistikaPocetEP.aspx?stamp=14374143742>

Ekozemědělství: *Aktuality* [online]. c2015, [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.ekozemedelstvi.cz/aktuality/diky-rostoucimu-zajmu-o-biopotraviny-se-zvysil-celkovy-obrat-trhu-s-nimi-na-2-7-mld-korun/>

Enviweb: *Náročná cesta ekoznaček* [online]. c2011, [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/printclanek/archiv/85465/>

EU Ecolabel: *The Ecolabel Catalogue* [online]. c2016, [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/ecat/>

Europa: *Product group and criteria* [online]. c2016, [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html>

Fabrika hotel: *Eko program Fabrika hotelu* [online]. c2016, [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://fabrikahotel.cz/fabrika-hotel/eko-program-fabrika-hotelu>

Finanční noviny: *Loni v Česku přibylo 7,3 pct výrobců biopotravin* [online]. c2016, [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.financninoviny.cz/zpravy/loni-v-cesku-pribylo-7-3-pct-vyrobcu-biopotravin/1319313>

Hempoint: *O nás* [online]. c2016, [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.hempoint.cz/cs>

Hotel Antoň: : *Hotel* [online]. c2016, [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.hotel-anton.cz/>

Hotel Jelínkova vila: : *Hotel* [online]. c2016, [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.jelinkovavila.cz/cs/hotel>

Hotel Mánes: : *Ubytování Vysočina* [online]. c2016, [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.hotel-manes-svratka.cz/ubytovani-vysocina>

HRABALOVÁ, A., 2015: Vývoj a trendy ekologického zemědělství a biopotravin v ČR [Online] 2015 Dostupné z: <http://docplayer.cz/11416469-Vyvoj-a-trendy-ekologickeho-zemedelstvi-a-biopotravin-v-cr.html>

HRABALOVÁ, A., HANDLOVÁ, J., WOLMUTHOVÁ, P., 2007: *Vývoj ekologického zemědělství v zemích střední a východní Evropy v letech 1997 až 2004*. Buletin VÚZE [Online] 2007 Dostupné z: <http://www.asz.cz/cs/aktualne-z-asz/vyvoj-ekologickeho-zemedelstvi-v-zemich-stredni-a-vychodni-evropy-v-letech-1997-2004.html>

Chadimův mlýn: *Biofarma* [online]. c2009, [cit. 2016-2-5]. Dostupné z: <http://www.chadimmlyn.cz/cs/biofarma/>

IFOAM Organic landmarks: *History* [online]. c2013, [cit. 2015-6-5]. Dostupné z: <http://www.ifoam.bio/en/about-us/history>

KEZ *Kontrola ekologického zemědělství* [online]. c2013, [cit. 2015-07-18]. Dostupné z: <http://www.kez.cz/nabidka-sluzeb>

Kraj Vysočina: *Vítejte na Vysočině* [online]. c2008, [cit. 2015-7-23]. Dostupné z: http://www.krvysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=4000086&p1=1205

Kozí mléko.: *Kozí farma* [online]. c2016, [cit. 2016-2-22]. Dostupné z: <http://www.kozimleko.cz/37/kozi-farma>

LACRUM VELKÉ MEZIŘÍČÍ, a.s.: *O nás, aktuality* [online]. c2015, [cit. 2016-3-22]. Dostupné z: <http://www.lacrumvm.cz/o-nas>

Ministerstvo pro místní rozvoj: *Green management* [online]. c2007, [cit. 2015-7-23]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/40090ab2-4f67-4a85-bce4-c1e78310772f/GetFile36.pdf>

Ministerstvo životního prostředí: *Technická směrnice, kterou se stanovují požadavky a ekologická kritéria pro propůjčení ochranné známky ubytovacím službám pro turisty* [online]. c2013, [cit. 2015-7-23]. Dostupné z: http://www1.cenia.cz/www/sites/default/files/432013_0.pdf

Motel Velký Rybník: : *Ubytování* [online]. c2016, [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.motelvr.cz/ubytovani>

Nakupujte lokálně: *Šrůtkova ekologická farma* [online]. c2015, [cit. 2016-3-21]. Dostupné z: <http://www.nalok.cz/farmy/srutkova-ekologicka-farma>

Nazeleno: *Ekologické hotely v Česku? Žádný boom se zatím nekoná* [online]. c2013, [cit. 2015-7-23]. Dostupné z: <http://www.nazeleno.cz/bio/ekologicke-hotely-v-cesku-zadny-boom-se-zatim-nekona.aspx>

Penzion Kadeřávek a Chalupa U Potoka: *O nás* [online]. c2012, [cit. 2016-3-21]. Dostupné z: <http://www.chalupa-vysocina.cz/>

Penzion Klokočí: *Rodinný penzion na Vysočině* [online]. c2016, [cit. 2016-2-21]. Dostupné z: <http://www.pension-klokoci.cz/rodinny-penzion-na-vysocine>

Petr Marek: *O nás* [online]. c2013, [cit. 2016-3-21]. Dostupné z: <http://www.marek-gasconne.cz/o-nas/>

POEX Velké Meziříčí, a.s.: *O nás* [online]. c2010, [cit. 2016-3-21]. Dostupné z: <http://www.poex.cz/o-nas/>

Rodinný pivovar Bernard a.s.: *Příběh* [online]. c2016, [cit. 2016-3-21]. Dostupné z: <http://www.bernard.cz/cs/pribeh/pivovar.shtml>

Rodinná ekofarma Husák [online]. c2010-15, [cit. 2016-3-21]. Dostupné z: <http://www.ekofarmahusak.eu/index.html>

Státní zemědělský intervenční fond: *Program rozvoje venkova 2014-2020* [online]. c2014, [cit. 2016-3-21]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/prv2014>

StatSoft: *Elektronická učebnice statistiky* [online]. c2016, [cit. 2016-1-11]. Dostupné z: <http://www.statsoft.cz/podpora/elektronicka-ucebnice-statistiky/>

11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK A OBRÁZKŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vývoj výměry zemědělské půdy v ekologickém zemědělství v ČR

Tabulka 2: Výměra půdy v ekologickém zemědělství v Kraji Vysočina

Tabulka 3: Přehled ekologicky šetrného ubytování v České republice

Tabulka 4: Povinné požadavky k udělení ekoznačky

Tabulka 5: Percepce veřejné podpory

Tabulka 6: Průměrné hodnoty části H2

Tabulka 7: Průměrné hodnoty části H3

Tabulka 8: Výsledky regrese se závislou proměnnou (součet H1.x)

Tabulka 9: Výsledky regrese se závislou proměnnou (součet H1.x)

Tabulka 10: Průměrné hodnoty části H5

Tabulka 11: Korelace se sumou H1.x

Tabulka 12: Korelace s hodnotami H4a a H4b

Tabulka 13: Korelace s hodnotou H7.4, H7.3 a H7.2

Tabulka 14: Korelace s hodnotou H7.1

Tabulka 15: Průměrné hodnoty části H6

Tabulka 16: Korelace H6.x s ostatními hodnotami

Tabulka 17: Korelace s hodnotou H7.1

Tabulka 18: Srovnání části H2

Tabulka 19: Srovnání části H3

Tabulka 20: Srovnání části H5

Tabulka 21: Srovnání části H6

Seznam grafů a obrázků

Graf 1: Vývoj výměry zemědělské půdy v ekologickém zemědělství v ČR

Graf 2: Počet výrobců biopotravin od roku 2001 do 16. 3. 2016

Graf 3: Počet ekozemědělců hospodařící v Kraji Vysočina od 1. 1. 2001 do 20. 3. 2016

Graf 4: Počet ekologických subjektů hospodařící podle okresů v roce 2016

Graf 5: Počet výrobců biopotravin v Kraji Vysočina od 1. 1. 2001 do 20. 3. 2016

Graf 6: Počet výrobců biopotravin podle okresů v roce 2016

Graf 7: Věk respondentů
Graf 8: Výdaje na osobu během dovolené
Graf 9: Délka aktuální dovolené
Graf 10: Počet navštívených hotelů v posledních dvou letech
Graf 11: Počet navštívených ekologicky šetrných hotelů v posledních dvou letech
Graf 12: H2.10 Rád/a ochutnám, popř. koupím, regionální produkt z ekofarmy
Graf 13: H3.3 Nakupuji biopotraviny
Graf 14: Ochota akceptovat instalované úsporné zdroje světla (např. LED)
Graf 15: Ochota akceptovat nabídku pouze pokrmů nenáročných na energ. spotřebu
Graf 16: Nabízející stravování vyrobené z lokálních zdrojů
Graf 17: Věk domácích respondentů
Graf 18: Věk zahraničních
Graf 19: Výdaje domácích
Graf 20: Výdaje zahraničních
Graf 21: Délka dovolené domácích
Graf 22: Délka dovolené zahraničních
Graf 23: Hotely navštívené domácími
Graf 24: Hotely zahraničních
Graf 25: Ekohotely navštívené domácími
Graf 26: Ekohotely zahraniční

Obrázek 1: Evropské logo pro biopotraviny (EAGRI, 2015)

Obrázek 2: Národní grafický znak pro biopotraviny (EAGRI, 2015)

Obrázek 3: Předpokládané alokace finančních prostředků do jednotlivých oblastí (SZIF, 2014)

Obrázek 4: Logo prodejny RYNEK (AGRO Měříň, 2016)

Obrázek 5: Oficiální značení ekologicky šetrného ubytování (Zdroj: CENIA, 2008)

Obrázek 6: Štítek ekologického hotelu (Zdroj: Simona Sedláčková)

Obrázek 7: Cedulka v hotelu (Zdroj: Jan Kos)

12 PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník

Příloha 2: Fotografie zemědělských subjektů v Kraji Vysočina

Příloha 3: Technická směrnice Ministerstva životního prostředí

Příloha 1: Dotazník

ENVIRONMENTÁLNĚ ŠETRNÉ UBYTOVÁNÍ

Stránka 1 z 2

Dobrý den, dovolujeme si Vás požádat o účast v anketě, jejímž cílem je poznání zájmu návštěvníků různých míst Čech a Moravy o ohleduplné způsoby trávení dovolené. Na zodpovězení Vám bude stačit cca 10 minut. Anketa je anonymní. Vypíšte prosím všechny otázky, jinak nebude možné Vaše odpovědi vyhodnotit a Váš čas s vyplňováním bude promarněn. Děkujeme.

H1. Veřejnou podporu environmentálně šetrného cestovního ruchu financovanou z veřejných zdrojů nebo např. z poplatků za nedodržování stanovených environmentálních limitů považují za:

(kroužkujte prosím jedno číslo u všech dvojic; 1 = nabídka na mě působí charakterem uvedeným vlevo; 7 = nabídka na mě působí charakterem uvedeným vpravo; 4 = nedokážu rozhodnout)

H1.1 důležitou	1 2 3 4 5 6 7	nedůležitou	H1.6 přitažlivou	1 2 3 4 5 6 7	nepřitažlivou
H1.2 nudnou	1 2 3 4 5 6 7	zajímavou	H1.7 fascinující	1 2 3 4 5 6 7	obyčejnou
H1.3 podstatnou	1 2 3 4 5 6 7	nepodstatnou	H1.8 bezcennou	1 2 3 4 5 6 7	hodnotnou
H1.4 vzrušující	1 2 3 4 5 6 7	nezáživnou	H1.9 uchvacující	1 2 3 4 5 6 7	nezajímavou
H1.5 nic neznamenající	1 2 3 4 5 6 7	hodně znamenající	H1.10 nepotřebnou	1 2 3 4 5 6 7	potřebnou

H2. Vyjádřete, prosím, míru, se kterou pro Vás platí následující tvrzení:

(odpovědi kroužkujte; 1 = určitě ne; 2 = spíše ne; 3 = nedokážu rozhodnout; 4 = spíše ano; 5 = určitě ano)

H2.1 Slyšel/a jsem již pojem environmentálně šetrné ubytování.	1	2	3	4	5
H2.2 Většina lidí, kteří jsou pro mě důležití, si myslí, že bych měl/a volit nabídku environmentálně šetrného ubytování a stravování během dovolené.	1	2	3	4	5
H2.3 Většina lidí, kteří jsou pro mě důležití, chtějí, abych volil/a nabídku environmentálně šetrného ubytování a stravování během dovolené.	1	2	3	4	5
H2.4 Lidé, jejichž názoru si cením, by preferovali environmentálně šetrné ubytování a stravování během dovolené.	1	2	3	4	5
H2.5 Jestli využiji nabídky environmentálně šetrného ubytování a stravování během dovolené, je zcela na mém rozhodnutí.	1	2	3	4	5
H2.6 Jsem přesvědčen, že, kdybych chtěl/a, tak mohu využít nabídku environmentálně šetrného ubytování a stravování během dovolené.	1	2	3	4	5
H2.7 Mám prostředky, čas i příležitost využít nabídky environmentálně šetrného ubytování a stravování během dovolené.	1	2	3	4	5
H2.8 V rámci dovolené bych měl/a zájem o návštěvu ekofarmy.	1	2	3	4	5
H2.9 V případě návštěvy ekofarmy mám zájem se aktivně podílet na jejím chodu.	1	2	3	4	5
H2.10 Rád/a ochutnám, popř. koupím, regionální produkt (místní specialitu) z ekofarmy.	1	2	3	4	5

H3. Vyjádřete, prosím, míru, se kterou pro Vás platí následující tvrzení vtaahující se k Vašemu každodennímu životu:

(odpovědi kroužkujte; 1 = určitě ne; 2 = spíše ne; 3 = nedokážu rozhodnout; 4 = spíše ano; 5 = určitě ano)

H3.1 Dávám přednost potravinám/nápojům na přírodní bázi, bez umělých barviv a konzervačních látek.	1	2	3	4	5
H3.2 Jsem ochoten/a zaplatit více za potraviny/nápoje na přírodní bázi, bez umělých barviv a konzervačních látek.	1	2	3	4	5
H3.3 Nakupuji biopotraviny.	1	2	3	4	5
H3.4 Šetrím vodu.	1	2	3	4	5
H3.5 Šetrím energii vypnutím světel.	1	2	3	4	5
H3.6 Upřednostňuji oblečení vyrobené z organické bavlny (bio bavlny).	1	2	3	4	5
H3.7 Dávám přednost kosmetickým produktům na přírodní bázi.	1	2	3	4	5
H3.8 Ochrana životního prostředí je pro mne při rozhodování o koupi důležitá.	1	2	3	4	5
H3.9 Jsem ochoten/ochotna zaplatit více za ekologicky šetrné produkty.	1	2	3	4	5
H3.10 Dbám na recyklovatelnost obalových materiálů.	1	2	3	4	5
H3.11 Jsem ochoten/a zaplatit více za výrobek v ekologickém obalu.	1	2	3	4	5

H4. Prosím, odhadněte počet navštívených hotelů (penzionů a jiných ubytovacích zařízení) v posledních dvou letech _____, z nich bylo na šetrné postupy zcela zjevně orientováno _____.

ENVIRONMENTÁLNĚ ŠETRNÉ UBYTOVÁNÍ

Stránka 2 z 2

H5. Při stejné ceně, jako má standardní nabídka hotelu či restaurace, jsem ochotna/ochoten akceptovat:
(odpovědi kroužkujte; 1 = určitě ne; 2 = spíše ne; 3 = nedokážu rozhodnout; 4 = spíše ano; 5 = určitě ano)

H5.1 Nedesignovou recepci.	1	2	3	4	5
H5.2 Menší vstupní halu hotelu.	1	2	3	4	5
H5.3 Absenci prvků jako jsou např. fontány, projekční plochy, televize v hale.	1	2	3	4	5
H5.4 Absenci klimatizace ve veřejných prostorech hotelu.	1	2	3	4	5
H5.5 Absenci vany v koupelně pokoje (jen sprcha).	1	2	3	4	5
H5.6 Instalované úsporné hlavice sprch s omezeným průtokem vody.	1	2	3	4	5
H5.7 Instalované úsporné splachovače WC.	1	2	3	4	5
H5.8 V pokojích a na chodbách automatické vypínače světel (např. pohybové).	1	2	3	4	5
H5.9 V pokojích a na chodbách instalované úsporné zdroje světla (např. LED).	1	2	3	4	5
H5.10 Používání pouze jednorázových ručníků.	1	2	3	4	5
H5.11 Výrazně omezenou výměnu ložního prádla a vybavení koupelny.	1	2	3	4	5
H5.12 Omezování vytápění / klimatizace na pokojích při přetížení elektrické sítě apod.	1	2	3	4	5
H5.13 Snahu informovat mne o možnostech úspor a šetrném nakládání s odpady.	1	2	3	4	5
H5.14 Travnaté a záhonové plochy před hotelem za cenu vzdálenějšího parkování.	1	2	3	4	5
H5.15 Stromy, kryjící částečně výhled z okna hotelu či restaurace.	1	2	3	4	5
H5.16 Odstraňování sněhu ze vstupu bez soli (povrch zůstane kluzký).	1	2	3	4	5
H5.17 Nabídku pouze pokrmů nenáročných na energetickou spotřebu (syrové potraviny).	1	2	3	4	5
H5.18 Nabídku bez pokrmů technologicky náročných na přípravu a servírování.	1	2	3	4	5
H5.19 Nabídku bez nápojů a jídel v jednorázových obalech (např. balená voda).	1	2	3	4	5

H6. I při zvýšené ceně ubytování a stravování o cca 25 %, když ostatní parametry zůstanou stejné, volím hotel nebo restauraci:

(odpovědi kroužkujte; 1 = určitě ne; 2 = spíše ne; 3 = nedokážu rozhodnout; 4 = spíše ano; 5 = určitě ano)

H6.1 Recyklující odpadní vody s využitím např. v bazénech.	1	2	3	4	5
H6.2 Zachycují dešťovou vodu, kterou využívají např. na zalévání a na WC.	1	2	3	4	5
H6.3 Striktně třídící odpad, včetně bioodpadu z restaurace.	1	2	3	4	5
H6.4 Využívající „zelenou“ energii (tj. za kterou platí více svým dodavatelům).	1	2	3	4	5
H6.5 Kryjící spotřebu energií z vlastních solárních panelů umístěných na střeše.	1	2	3	4	5
H6.6 Kryjící spotřebu energií z vlastních solárních panelů umístěných na zemi.	1	2	3	4	5
H6.7 Kryjící spotřebu energií z vlastních tepelných čerpadel.	1	2	3	4	5
H6.8 Kryjící spotřebu energií z vlastního bioplynu z biomasy.	1	2	3	4	5
H6.9 Kryjící spotřebu energií z vlastní větrné elektrárny.	1	2	3	4	5
H6.10 Nabízející stravování v BIO kvalitě.	1	2	3	4	5
H6.11 Nabízející stravování vyrobené z lokálních zdrojů (= od místních farmářů).	1	2	3	4	5

H7. Na závěr prosím označte

- H7.1** pohlaví: žena, muž
H7.2 věk: 18-25, 26-35, 36-45, 46-55, 56-65, 66-75, nad 75
H7.3 Výdaje na osobu během dovolené:
 do 1000 Kč, 1000-2000 Kč, 2000-5000 Kč,
 5000-10000 Kč, 10000-15000 Kč, nad 15000 Kč
H7.4 Délka aktuální dovolené: _____ dní.

Děkujeme za Váš čas
a vážíme si Vaší spolupráce.

© Josef Navrátil, Roman Švec, Stanislav Martinát, Kamil Pícha, Jaroslav Knotek

Autoři: J. Navrátil, R. Švec, S. Martinát, K. Pícha, J. Knotek, 2015

Příloha 2: Fotografie zemědělských subjektů v Kraji Vysočina
Agroekofarma Kadeřávek

(Zdroj: <http://www.jehnecki-bio.cz/ubytovani/>)

Rodinná ekofarma Husák

(Zdroj: <http://www.ekofarmahusak.eu/galerie.html>)

Biofarma Marek (zleva Blonde de Aquitaine, Gasconne)

(Zdroj: <http://www.marek-gasconne.cz/fotogalerie/>)

Šrůtkova ekologická farma

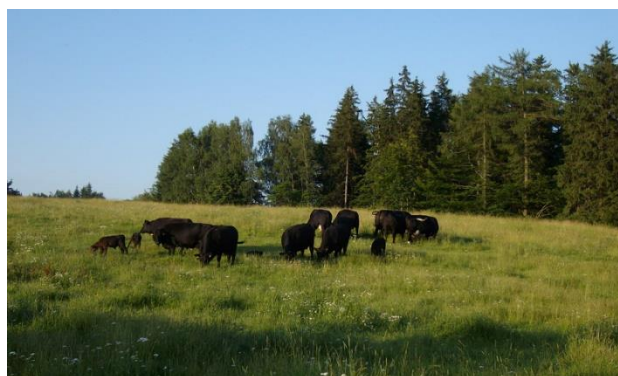
(Zdroj: <http://www.asz.cz/cs/regiony/pelhrimov/veda-versus-zemedelstvi.html>)

Biofarma Sasov

(Zdroj: <http://biofarma.cz/cz/fotogalerie>)

Chadimův mlýn

(Zdroj: <http://www.chadimmlyn.cz/cs/fotogalerie/>)

Kozí farma Dvůr Ratibořice

(Zdroj: <http://www.kozimleko.cz/fotogalerie>)

Kozí dvorek

(Zdroj: <http://fotogalerie.kozidvorek.cz/index.php?g=4>)

Příloha 3: Technická směrnice Ministerstva životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí

Technická směrnice

č. 43 – 2013

kteřou se stanovují požadavky a ekologická kritéria pro propůjčení
ochranné známky ubytovacím službám pro turisty

Ubytovací služby pro turisty

Cílem stanovení požadavků a kritérií Národního programu označování ekologicky šetrných výrobků a služeb pro ubytovací služby pro turisty je omezení hlavních dopadů na životní prostředí tří fází životního cyklu služby (nákup, poskytování služby, odpady). Jedná se zejména o podporu:

- omezování spotřeby energie,
- omezování spotřeby vody,
- omezování produkce odpadu,
- využívání obnovitelných zdrojů a látek, které jsou méně nebezpečné pro životní prostředí,
- komunikace a vzdělávání v oblasti životního prostředí.

Technická směrnice č. 43 - 2013 a požadavky stanovené pro hodnocení ubytovacích služeb pro turisty jsou harmonizovány s odpovídajícími předpisy pro udělování ekoznačky v zahraničí. Konkrétně s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 ze dne 25. listopadu 2009 o ekoznačce EU, které stanoví, že ekoznačka může být udělena produktu (výrobku nebo službě) s vlastnostmi, které mu umožňují přispívat ke zlepšení klíčových environmentálních aspektů a že kritéria pro udělení ekoznačky se stanovují podle kategorií výrobků nebo služeb.

Kritéria jsou harmonizována s Rozhodnutím EU č. 2009/578/ES, které stanovuje ekologická kritéria pro udělení ekoznačky EU ubytovacím službám pro turisty.

1 Definice pojmů

Pro účely této technické směrnice:

Stravovací služby zahrnují snídani.

Tělovýchovné a rekreační aktivity/zařízení zahrnují sauny, plavecké bazény a veškerá další taková zařízení, která se nacházejí v ubytovacím areálu.

Horskou chatou se rozumí turistické ubytovací zařízení vhodné k poskytnutí chráněného noclehu horolezcům a horským turistům v odlehlých horských oblastech.

Zelené plochy zahrnují parky a zahrady volně přístupné hostům.

2 Vymezení kategorie

Kategorie „ubytovací služby pro turisty“ zahrnuje poskytování chráněného ubytování s noclehem za poplatek v náležitě vybavených pokojích, v nichž se nachází alespoň jedno lůžko, nabízeného jako hlavní služba turistům, cestujícím a nájemníkům.

Poskytování chráněného ubytování s noclehem může zahrnovat poskytování stravovacích služeb, tělovýchovných a rekreačních aktivit a/nebo zelených ploch.

3 Základní požadavky

3.1 Ubytovací služby pro turisty musí splňovat předpisy týkající se ochrany životního prostředí, zejména:

- zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů.

3.2 Ubytovací služby pro turisty musí splňovat platné technické, bezpečnostní, zdravotní, hygienické a jiné předpisy, vztahující se na poskytování a provozování služeb tohoto typu.

Zejména musí být zaručeno, že:

- stavební konstrukce jsou postaveny legálně a respektují veškeré příslušné zákony nebo předpisy platné v oblasti, kde jsou postaveny, zejména pak ty, které se týkají ochrany krajiny a biologické rozmanitosti,
- stavební konstrukce respektují platné právní předpisy, které se týkají úspor energie, vodních zdrojů, úpravy vody a zneškodňování odpadních vod, sběru a zneškodňování odpadů, oprav a údržby zařízení, bezpečnostních a zdravotnických nařízení,
- podnik provozuje svou činnost a je zaregistrován v souladu s požadavky vnitrostátních a/nebo místních právních předpisů a jeho personál je legálně zaměstnán a pojištěn.

4 Specifické požadavky – environmentální kritéria

Specifické požadavky a environmentální kritéria jsou uvedena v oddílech A (povinná kritéria) a B (volitelná kritéria) přílohy této technické směrnice.

Aby mohla být ubytovacím službám pro turisty udělena ekoznačka, musí ubytovací služby pro turisty splňovat všechna tato kritéria:

- a) musí spadat do vymezené kategorie „ubytovací služby pro turisty“;
- b) musí splňovat všechna kritéria stanovená v oddílu A přílohy této směrnice;
- c) musí splňovat dostatečný počet kritérií uvedených v oddílu B přílohy této směrnice, aby získaly požadovaný počet nejméně 20 bodů za hlavní službu.

Celkový požadovaný počet bodů se zvýší o 3 body za každou z následujících doplňkových služeb nabízených pod správou nebo ve vlastnictví ubytovacího zařízení pro turisty:

- stravovací služby (včetně snídaně),
- rekreační/tělovýchovné aktivity zahrnující služby sauny, bazénů a veškerých dalších takových zařízení, která se nacházejí v areálu ubytovacího zařízení pro turisty. Pokud rekreační/tělovýchovné aktivity zajišťuje fitcentrum, zvýší se požadovaný počet o 5 bodů namísto 3,
- zelené/venkovní plochy, k nimž patří parky a zahrady, které jsou volně přístupné hostům.

5 Posuzování a ověřování

Konkrétní požadavky na posuzování a ověřování jsou zvlášť uvedeny pro každé kritérium stanovené v oddílech A (povinná kritéria) a B (volitelná kritéria) přílohy této technické směrnice.

V případech, kdy je žadatel o ekoznačku povinen předložit prohlášení, dokumentaci, rozbor, zprávu o zkoušce nebo jiné doklady prokazující splnění kritérií, mohou být tyto doklady předloženy žadatelem nebo popřípadě jeho dodavatelem (dodavateli) atd.

Tam, kde je to možné, by zkoušky měly provádět příslušné akreditované laboratoře nebo laboratoře, které splňují požadavky normy ČSN EN ISO/IEC 17025 Všeobecné požadavky na způsobilost zkušebních a kalibračních laboratoří, způsobilé provádět příslušné zkoušky, dále akreditované certifikační orgány podle normy ČSN EN 45011 Všeobecné požadavky na orgány provozující systémy certifikace výrobků.

V případě potřeby lze použít i jiné zkušební metody než ty, které jsou u kritéria uvedeny, pokud je příslušný odpovědný orgán posuzující žádost (Agentura pro ekologicky šetrné výrobky a služby), přijme jako rovnocenné. Agentura může vyžadovat doplňkovou podpůrnou dokumentaci a může provádět nezávislá ověřování.

5.1 Splnění základních požadavků podle bodu 3 této směrnice musí být žadatelem prokázáno:

- čestným prohlášením, že s ním není vedeno správní řízení za porušování legislativních předpisů týkajících se životního prostředí a prohlášením o dodržování ekologických zásad při poskytování předmětné služby, resp. vyjádřením České inspekce životního prostředí, že s žadatelem není nebo nebylo vedeno správní řízení o pokutě.

5.2 Splnění specifických požadavků a ekologických kritérií podle jednotlivých bodů uvedených v příloze prokazuje žadatel způsobem popsaným u jednotlivých bodů.

Splnění specifických požadavků a ekologických kritérií posoudí příslušný odpovědný orgán posuzující žádost (Agentura pro ekologicky šetrné výrobky) na základě předložené dokumentace nebo výsledků zkoušek provedených nebo posouzených autorizovanou nebo akreditovanou osobou.

5.3 Při posuzování žádosti a kontrole dodržování požadavků a kritérií u žadatele bude vzato v úvahu zavedení uznaných systémů environmentálního managementu jako je certifikace podle ČSN EN ISO 14001 nebo registrace Programu EMAS podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009.

Rovněž bude vzato v úvahu zda má žadatel systém řízení kvality certifikovaný podle normy ČSN EN ISO 9001. V tomto případě nutnost kontroly, která může být Agenturou prováděna nahodile, odpadá.

6 Organizační záležitosti

Organizační záležitosti k podání přihlášky k výběrovému řízení pro propůjčení ekoznačky, ochranné známky „Ekologicky šetrná služba“, zajišťuje CENIA, česká informační agentura životního prostředí, Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10.

7 Platnost

Tato technická směrnice platí od 8.7.2013 do 30.11.2015.

V Praze dne 8.7.2013

Ing. Martin Frélich

I. náměstek ministra pro sekci fondů EU,
ekonomiky a politiky životního prostředí

PŘÍLOHA
technické směrnice č. 43-2013

ODDÍL A
POVINNÁ KRITÉRIA

Turistické ubytovací služby musí splňovat všechna kritéria uvedená v oddílu A přílohy této směrnice.

ENERGIE

1. Elektrická energie z obnovitelných zdrojů

Alespoň 50 % elektrické energie musí, v souladu se zákonem č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, pocházet z obnovitelných zdrojů energie.

Toto kritérium se nevztahuje na turistická ubytovací zařízení, která nemají přístup na trh nabízející elektrickou energii vyráběnou z obnovitelných zdrojů energie.

Závazná smluvní omezení (ustanovení předvídající sankce), která po dobu nejméně 2 let brání změně dodavatele energie, lze považovat za „nemožnost přístupu“ na trh nabízející elektrickou energii vyráběnou z obnovitelných zdrojů energie.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení od dodavatele elektrické energie (nebo s ním uzavřenou smlouvu) uvádějící povahu obnovitelného zdroje (obnovitelných zdrojů) energie, procentuální podíl dodávané elektrické energie, která pochází z obnovitelného zdroje a nejvyšší procentuální podíl, který může být dodán. Obnovitelnými zdroji se podle zákona č. 165/2012 Sb., rozumí obnovitelné nefosilní přírodní zdroje energie, jimiž jsou energie větru, energie slunečního záření, geotermální energie, energie vody, energie půdy, energie vzduchu, energie biomasy, energie skládkového plynu, energie kalového plynu z čistíren odpadních vod a energie bioplynu.

Pokud ubytovací zařízení pro turisty nemá přístup na trh nabízející energii z obnovitelných zdrojů, je nutno předložit dokumentaci dokládající žádost o dodávky elektriny pocházející z obnovitelných zdrojů energie.

2. Uhlí a těžké oleje

Jako zdroje energie se nesmí používat těžké oleje s obsahem síry vyšším než 0,1 % a uhlí. Toto kritérium se nevztahuje na uhlí do krbů pro dekorativní účely.

Toto kritérium platí pouze na turistická ubytovací zařízení, která mají samostatný systém vytápění.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria a uvede druh používaných zdrojů energie.

3. Energetická účinnost a výroba tepla

V případě instalování nového zařízení na výrobu tepla během doby platnosti ekoznačky se musí jednat o vysoce účinnou kogenerační jednotku (jak je definována v článku 3 a příloze III směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/8/ES), tepelné čerpadlo nebo účinný kotel. V posledním uvedeném případě musí účinnost takového kotle odpovídat označení čtyřmi hvězdičkami (přibližně 92 % při 50 °C a 95 % při 70 °C), měřeno podle směrnice Rady 92/42/EHS, případně podle příslušných výrobních norem a předpisů pro kotle, na které se uvedená směrnice nevztahuje.

Stávající teplovodní kotle na kapalná nebo plyná paliva, jak jsou definovány ve směrnici 92/42/EHS, musí splňovat normy účinnosti odpovídající označení nejméně třemi hvězdičkami podle uvedené směrnici. Stávající kogenerační jednotky musí být v souladu s definicí vysoké účinnosti uvedenou ve směrnici 2004/8/ES. Účinnost kotlů vyňatých z oblasti působnosti směrnice 92/42/EHS musí být v souladu s pokyny výrobce a s vnitrostátními a místními právními předpisy o účinnosti, avšak ani u takových kotlů (s výjimkou kotlů na biomasu) nesmí být akceptována účinnost nižší než 88 %.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží technickou specifikaci vypracovanou osobami odpovědnými za prodej a/nebo údržbu kotle s uvedením jeho účinnosti.

4. Klimatizace

Každý klimatizátor vzduchu pro domácnost zakoupený v době platnosti ekoznačky musí mít energetickou účinnost alespoň třídy A, jak je definována ve směrnici Komise 2002/31/ES, nebo musí mít rovnocennou energetickou účinnost. *Poznámka:* Toto kritérium se nevztahuje na klimatizační zařízení, která mohou využívat i jiné zdroje energie nebo pracují na principu vzduch-voda a voda-voda, případně na jednotky s výkonem (chladicím výkonem) vyšším než 12 kW.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží technickou specifikaci vypracovanou výrobcem nebo odbornými techniky odpovědnými za montáž, prodej a/nebo údržbu klimatizačního systému.

5. Energetická účinnost budov

Ubytovací zařízení pro turisty musí být v souladu s vnitrostátními právními předpisy a místními stavebními předpisy týkajícími se energetické účinnosti a energetické náročnosti budov.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží energetický certifikát podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/91/ES nebo průkaz energetické náročnosti budovy (výsledky energetického auditu provedeného nezávislým odborníkem na energetickou náročnost budov).

6. Izolace oken

Všechna okna ve vytápěných a/nebo klimatizovaných místnostech a společných prostorech musí mít odpovídající stupeň tepelné izolace podle místních předpisů a klimatických podmínek a musí zajišťovat odpovídající stupeň zvukové izolace.

Všechna okna ve vytápěných a/nebo klimatizovaných místnostech a společných prostorech přistavěných nebo zrenovovaných po získání ekoznačky musí být v souladu se směrnicí 2002/91/ES (články 4, 5 a 6) a směrnicí Rady 89/106/EHS a souvisejícími vnitrostátními technickými předpisy pro jejich provedení.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení odborného technika potvrzující splnění tohoto kritéria s uvedením součinitele prostupu tepla (hodnota U). U oken splňujících požadavky směrnice 2002/91/ES žadatel předloží energetický certifikát nebo prohlášení stavitele.

7. Vypínání topení nebo klimatizace

Pokud se při otevření oken topení a/nebo klimatizace automaticky nevypíná, musí být v místnosti hostu snadno dostupné upozornění, aby zavíral okno (okna), je-li zapnuto topení nebo klimatizace. Jednotlivé systémy vytápění nebo klimatizace pořízené po získání ekoznačky musí být opatřeny automatickým vypínáním při otevření oken.

Toto kritérium platí pouze pro ubytovací zařízení, která mají samostatný systém vytápění nebo klimatizace.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria případně spolu s textem upozornění pro hosty. Pokud se při otevření oken topení a/nebo klimatizace automaticky nevypíná, musí být host snadno dostupnou informací upozorněn, aby zavíral okna je-li zapnuto topení nebo klimatizace v místnosti.

8. Zhasínání světel

Jestliže místnosti nejsou vybaveny systémem automatického zhasínání světel, musí být v ubytovacím zařízení hostům snadno dostupné upozornění, aby při odchodu z místnosti zhasínali světla.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria a uvede způsoby informování hostů.

9. Energetická účinnost žárovek

a) Alespoň 80 % žárovek v ubytovacím zařízení pro turisty musí mít energetickou účinnost třídy A, jak je definována ve směrnici Komise 98/11/ES. Toto ustanovení se nevztahuje na svítidla, jejichž fyzikální vlastnosti neumožňují používání energeticky úsporných žárovek.

b) Veškeré žárovky nainstalované v místech, kde se předpokládá, že budou svítit více než pět hodin denně, musí mít energetickou účinnost třídy A, jak je definována ve směrnici 98/11/ES. Toto ustanovení se nevztahuje na svítidla, jejichž fyzikální vlastnosti neumožňují použití energeticky úsporných žárovek.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění obou částí tohoto kritéria a uvede třídu energetické účinnosti různých použitých žárovek.

10. Venkovní topidla

K vytápění venkovních prostorů, jako jsou například koutky pro kuřáky nebo venkovní stravovací prostory, musí ubytovací zařízení pro turisty využívat pouze přístroje napájené energií z obnovitelných zdrojů.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria a u přístrojů napájených energií z obnovitelných zdrojů uvede druh používaných zdrojů energie.

VODA

11. Průtok vody z kohoutků a ze sprch

Průměrná hodnota průtoku vody z kohoutků a sprch, s výjimkou kuchyňských a vanových kohoutků, nesmí překročit 9 litrů za minutu.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s příslušnou dokumentací a vysvětlením, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium.

12. Odpadkové koše na toaletách

Na všech toaletách musí být umístěn vhodný odpadkový koš a hosté musí být vyzváni, aby jej pro určité druhy odpadů používali namísto toalety.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s příslušnou dokumentací způsobu informování hostů.

13. Splachování pisoárů

Všechny pisoáry musí být vybaveny automatickým časovaným nebo ručním splachováním navrženým tak, aby nedocházelo k nepřetržitému splachování.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění kritéria spolu s dokumentací instalovaných pisoárů.

14. Výměna ručníků a ložního prádla

Při příjezdu je nutno hosty informovat o zásadách ochrany životního prostředí uplatňovaných v ubytovacím zařízení. Tyto informace musí zahrnovat vysvětlení, že ručníky a ložní prádlo se na pokojích mění na žádost hostů nebo standardně v takových intervalech, které stanoví zásady ochrany životního prostředí uplatňované v ubytovacím zařízení pro turisty nebo které vyžaduje zákon a/nebo vnitrostátní předpisy. To se týká pouze ubytovacích zařízení pro turisty, kde poskytované služby zahrnují i poskytování ručníků a/nebo prostěradel.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s příslušnou dokumentací způsobů informování hostů a plnění jejich požadavků provozovateli ubytovacího zařízení pro turisty.

15. Správné zneškodňování odpadních vod

Ubytovací zařízení pro turisty musí informovat hosty a personál o správném používání kanalizace, aby se do ní nevypouštěly látky, které by mohly bránit čištění odpadních vod v souladu s požadavky příslušné místní, národní nebo evropské legislativy. Pokud není k dispozici obecní plán nakládání s odpadními vodami, musí ubytovací zařízení poskytnout celkový přehled látek, které se nesmějí vypouštět spolu s odpadními vodami podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria a poskytne dokumentaci o připojení k místní čistírně odpadních vod nebo o jeho vlastním systému zpracování odpadních vod.

DETERGENTY A DEZINFEKČNÍ PROSTŘEDKY

16. Dezinfekční prostředky

Dezinfekční prostředky se smějí používat pouze v případech nezbytných ke splnění zákonem stanovených hygienických požadavků.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria a uvede, kde a kdy se dezinfekční prostředky používají.

ODPAD

17. Třídění odpadu prováděné hosty

Hosty je nutno informovat, jak a kde mohou třídít odpad podle optimálních místních nebo vnitrostátních systémů v oblasti, do níž ubytovací zařízení pro turisty patří. Vhodné nádoby na tříděný odpad musí být dostupné na pokojích nebo ve snadno dosažitelné vzdálenosti.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s příslušnou dokumentací způsobů informování hostů a vysvětlení, kde jsou nádoby na odpad v ubytovacím zařízení pro turisty umístěny.

18. Třídění odpadu

Odpad se musí třídít do kategorií, které mohou být odděleně zpracovávány místními nebo vnitrostátními zařízeními na zpracování odpadu, a zvláštní péči je nutno věnovat nebezpečnému odpadu, který musí být tříděn, shromažďován a zneškodňován podle přehledu uvedeného v rozhodnutí Komise 2000/532/ES, přičemž je nutno zajistit jeho vhodné zneškodnění. Tento seznam zahrnuje tonery, inkousty, chladicí a elektrická zařízení, baterie, úsporné žárovky, léčivé přípravky, tuky a oleje, jakož i elektrické spotřebiče uvedené ve směrnici 2002/96/ES a ve směrnici 2002/95/ES.

Pokud místní orgány nenabízejí tříděný sběr a/nebo zneškodňování odpadu, ubytovací zařízení pro turisty písemně oznámí příslušnému orgánu svou ochotu odpad třídít a své obavy vyplývající z toho, že žádný systém tříděného sběru a/nebo zneškodňování odpadů neexistuje. Pokud místní orgány nezajišťují

zneškodňování nebezpečných odpadů, musí žadatel předkládat každoročně prohlášení místních orgánů, že v místě neexistuje systém zneškodňování nebezpečných odpadů. Žádost o zajištění tříděného sběru a/nebo zneškodňování odpadu se místním orgánům předkládá každoročně.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria a uvede jednotlivé kategorie odpadu schválené místními orgány a/nebo předloží smlouvy uzavřené za tímto účelem se soukromými podniky. Žadatel případně každoročně předkládá příslušné prohlášení zaslané místním orgánům.

19. Výrobky na jedno použití

Nevyžaduje-li to zákon, nesmí být v ubytovacím zařízení pro turisty k dispozici toaletní potřeby na jedno použití (jejichž náplň nelze doplňovat), jako například šampony a mýdlo a další výrobky (které nelze opakovaně používat), jako například sprchovací čepice, kartáčky, pilníky na nehty a podobné výrobky. Pokud poskytování takových výrobků na jedno použití požaduje zákon, musí žadatel nabízet hostům obě varianty a vhodným způsobem hosty vyzývat k používání výrobků, které nejsou na jedno použití.

Jednorázové potřeby na pití (kelímky a sklenky), talíře a příbory lze používat pouze v případě, že jsou vyrobeny z obnovitelných surovin a že jsou biologicky rozložitelné a kompostovatelné dle ČSN EN 13432 Obaly - Požadavky na obaly využitelné ke kompostování a biodegradaci.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s příslušnou dokumentací a vysvětlením, jakým způsobem je toto kritérium splněno (včetně případných právních předpisů vyžadujících používání jednorázových výrobků), a přiměřenou dokumentaci výrobků umožňujících doplňování náplně, případně také spolu s informacemi vyzývajícími hosty k používání výrobků, které nejsou na jedno použití.

K prokázání skutečnosti, že jednorázové potřeby na pití (kelímky a sklenky), talíře a příbory splňují toto kritérium, je nutno předložit doklady o souladu s normou ČSN EN 13432.

20. Balení potravin podávaných k snídani

Nestanoví-li zákon jinak, nesmějí se k snídani nebo v rámci jiných stravovacích služeb podávat jednotlivě balené porce s výjimkou roztržitelných výrobků z mléčného tuku (jako je například máslo, margarín a tavený sýr), pomazánek z čokolády a arašídového másla a dietních nebo diabetických džemů a zavařenin.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria a podrobné vysvětlení, jakým způsobem je toto kritérium splněno, spolu s přehledem používaných výrobků podávaných v podobě jednotlivě balených porcí a příslušných právních předpisů, které to vyžadují.

JINÉ SLUŽBY

21. Zákaz kouření ve společných prostorech

Ve všech společně užívaných vnitřních prostorech musí být k dispozici nekuřácká oddělení.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria.

22. Veřejná doprava

Hostům i personálu musí být prostřednictvím hlavního komunikačního prostředku používaného v ubytovacím zařízení poskytovány snadno přístupné informace, jak se lze dostat do ubytovacího zařízení pro turisty a z něho veřejnou dopravou. Pokud neexistuje vhodná veřejná doprava, musí být rovněž poskytovány informace o dalších, z hlediska životního prostředí, vhodných dopravních prostředcích.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s kopiemi informačních materiálů poskytovaných hostům.

OBECNÝ SYSTÉM ŘÍZENÍ

Žadatelé, kteří používají systém řízení a auditu z hlediska ochrany životního prostředí registrovaný na základě nařízení EMAS nebo certifikovaný podle normy ČSN ISO 14001 automaticky splňují níže uvedená povinná kritéria obecného řízení s výjimkou kritérií 27,28, a 29 (sběr údajů a informace). V takových případech je registrace EMAS nebo certifikace ČSN ISO 14001 potvrzením splnění těchto kritérií.

23. Údržba a opravy kotlů a klimatizačních systémů

Údržba a opravy kotlů a klimatizačních systémů musí být prováděny kvalifikovanými odborníky podle norem IEC a podle použitelných vnitrostátních norem nebo podle pokynů výrobce, a to nejméně jednou ročně nebo i častěji, pokud to vyžadují právní předpisy nebo pokud je to nezbytné.

U klimatizačních systémů je nutno provádět údržbu (kontrolu netěsností a jejich odstranění) podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 842/2006, a to v závislosti na množství fluorovaného skleníkového plynu obsaženého v daném systému takto:

- nejméně jednou za každých dvanáct měsíců v případě systémů obsahujících 3 kg nebo více fluorovaných skleníkových plynů (to neplatí pro zařízení s hermeticky utěsněnou soustavou, která jsou příslušným způsobem označena a obsahují méně než 6 kg fluorovaných skleníkových plynů),
- nejméně jednou za každých šest měsíců v případě systémů obsahujících 30 kg nebo více fluorovaných skleníkových plynů,
- nejméně jednou za každé tři měsíce v případě systémů obsahujících 300 kg nebo více fluorovaných skleníkových plynů.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění všech částí tohoto kritéria včetně popisu kotlů a programu jejich údržby, údajů o osobách nebo podnicích zajišťujících tuto údržbu a popisu kontrol prováděných během údržby.

V případě klimatizačních systémů obsahujících 3 kg nebo více fluorovaných skleníkových plynů žadatel předloží záznamy o množství a typu fluorovaných skleníkových plynů obsažených v systému při instalaci, o veškerých případně přidaných množstvích a také o množství odčerpaném při údržbě, opravách a konečné likvidaci a poskytne rovněž identifikační údaje společnosti nebo technika, který opravu nebo údržbu provedl, spolu s daty konání a výsledky kontrol netěsností a příslušnými informacemi konkrétně identifikujícími jednotlivá pevná zařízení obsahující více než 30 kg fluorovaných skleníkových plynů.

24. Environmentální politika a program

Vedení ubytovacího zařízení pro turisty musí mít vypracovanou politiku ochrany životního prostředí a musí v tomto smyslu sestavit stručné prohlášení a přesný akční program, který zajistí uplatňování environmentální politiky.

Akční program musí stanovit environmentální cíle týkající se energie, vody, chemických látek a odpadu; tyto cíle musí být každé dva roky přezkoumány, přičemž se zohledňují volitelná kritéria a popřípadě také shromážděné údaje. V akčním programu musí být uvedena osoba zodpovědná v rámci ubytovacího zařízení za oblast životního prostředí, která je pověřena přijímáním potřebných opatření a dohledem nad plněním stanovených cílů. Environmentální politika musí být volně přístupná, aby se s ní mohla veřejnost seznámit. Je nutno zohlednit připomínky a informace od hostů získané prostřednictvím dotazníku nebo přehledu.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s kopií environmentální politiky nebo kopií prohlášení o environmentální politice a kopií akčního programu a uvede, jak se zohledňují podněty hostů.

25. Školení personálu

Ubytovací zařízení musí personálu poskytnout informace a školení včetně písemných postupů nebo příruček, aby se zajistilo provádění environmentálních opatření a aby se zvýšilo povědomí zaměstnanců o chování šetrném k životnímu prostředí. Zejména je nutno vzít v úvahu tyto činitele:

Ohledně úspor energie:

- Personál je nutno vyškolit, jak lze dosahovat úspor energie.

Ohledně úspor vody:

- personál musí být vyškolen, aby denně kontroloval, zda někde nejsou patrné viditelné netěsnosti, a případně přijímal nezbytná opatření.
- jestliže regionální nebo klimatické podmínky vyžadují zalévání květin a venkovní zeleně, je nutno toto provádět dříve, než slunce dosáhne vrcholu, nebo po jeho západu.
- personál je nutno informovat o zásadách ubytovacího zařízení pro turisty ohledně kritéria 14, které se týká výměny ručníků, a instruovat jej, jak zajistit jeho splnění.

Ohledně chemikálií:

- personál musí být vyškolen, aby nepřekračoval množství pracího, čistícího a dezinfekčního prostředku doporučené na obalu.

Ohledně odpadu:

- personál musí být vyškolen, aby shromažďoval, třídil a odváděl k řádné likvidaci odpad rozdělený do kategorií, s nimiž mohou místní nebo vnitrostátní zařízení na zpracování odpadu zacházet odděleně, jak to stanoví kritérium 18.
- personál musí být vyškolen, aby shromažďoval, třídil a odváděl k řádné likvidaci nebezpečný odpad uvedený v rozhodnutí 2000/532/ES a definovaný kritériem 18.

Novému personálu musí být poskytnuto odpovídající školení během prvních čtyř týdnů po nástupu do zaměstnání a veškerému personálu alespoň jednou ročně.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s podrobnými informacemi o programu školení a jeho obsahu, jakož i o účastnících, druhu a termínu jednotlivých školení. Žadatel předloží také kopie příslušných postupů a sdělení zaměstnancům týkajících se všech uvedených činitelů.

26. Informování hostů

Ubytovací zařízení musí hostům a účastníkům konferencí poskytovat informace o své environmentální politice včetně bezpečnostních a protipožárních předpisů a vyzývat je, aby přispívali k jejímu provádění. Informace poskytované hostům musí uvádět opatření přijímaná v rámci environmentální politiky ubytovacího zařízení pro turisty a informovat je o ekoznačce Společenství. Tyto informace musí být hostům podávány aktivní formou na recepci a spolu s nimi musí hosté obdržet dotazník, ve kterém budou moci vyjádřit své názory na environmentální aspekty ubytovacího zařízení pro turisty. Na viditelném místě, a především ve společných prostorech a v místnostech musí být umístěna upozornění vyzývající hosty, aby napomáhali plnění cílů v oblasti životního prostředí.

V jednotlivých oblastech je nutno přijmout tato konkrétní opatření:

Ohledně energie:

- případně hosty podle kritérií 7 a 8 informovat o vypínání vytápění, klimatizace a osvětlení.

Ohledně vody a odpadních vod:

- v koupelnách musí být umístěny patřičné informace pro hosty o tom, jak mohou přispět k úsporám vody v ubytovacím zařízení pro turisty.

- hosty je nutno vyzvat, aby personál informovali o každé případné netěsnosti.

- na toaletách musí být umístěny tabulky žádající hosty, aby k vyhazování odpadu namísto toalet používali odpadkové koše.

Ohledně odpadu:

- hosty je nutno informovat o zásadách ubytovacího zařízení pro turisty, pokud jde o snižování množství produkovaného odpadu a používání kvalitních alternativ namísto výrobků na jedno použití a výrobků ve formě jednotlivě balených porcí, a zároveň je nutno hosty vyzývat, aby v případě, kdy jakékoli právní předpisy vyžadují používání jednorázových výrobků, dávali přednost výrobkům, které nejsou na jedno použití.

- hosty je nutno informovat, jak a kde mohou třídít odpad podle optimálních místních nebo vnitrostátních systémů v prostorech, které ubytovacímu zařízení pro turisty patří, a kde se mohou zbavit nebezpečných látek.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s kopiemi informačních tabulek a upozornění pro hosty, popíše postupy šíření a shromažďování informací a dotazníků a uvede, jak se zohledňují podněty hostů.

27. Údaje o spotřebě energie a vody

Ubytovací zařízení pro turisty musí stanovit postupy sběru a kontroly údajů o celkové spotřebě energie (v kWh), o spotřebě elektrické energie a dalších druhů energie (v kWh) a o spotřebě vody (v litrech).

Sběr údajů se musí provádět pokud možno každý měsíc nebo alespoň jednou ročně, a to za dobu, kdy je ubytovací zařízení pro turisty v provozu, přičemž údaje musí být vyjádřeny také jako spotřeba za jeden nocleh a na 1 m² vnitřní plochy.

Ubytovací zařízení pro turisty musí každoročně sdělovat výsledky příslušnému subjektu, který posuzoval žádost, Agentuře pro ekologicky šetrné výrobky a služby.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění kritéria spolu s popisem postupů. Při podávání žádosti žadatel předloží údaje o výše uvedených spotřebách alespoň za předchozích šest měsíců (jsou-li k dispozici) a poté každoročně předkládá tyto údaje za předchozí rok nebo období, kdy bylo ubytovací zařízení pro turisty v provozu.

28. Sběr dalších údajů

Ubytovací zařízení pro turisty musí stanovit postupy sběru a kontroly údajů o spotřebě chemikálií vyjádřené v kilogramech a/nebo litrech s uvedením, zda se jedná či nejedná o koncentrát, a s uvedením množství vzniklého odpadu (v litrech a/nebo kilogramech netříděného odpadu).

Sběr údajů se musí provádět pokud možno každý měsíc nebo alespoň jednou ročně a údaje musí být vyjádřeny také jako spotřeba, respektive produkce za jeden nocleh a na 1 m² vnitřní plochy.

Ubytovací zařízení pro turisty musí každoročně sdělovat výsledky příslušnému subjektu, který posuzoval žádost, Agentuře pro ekologicky šetrné výrobky a služby.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s popisem postupů. Při podávání žádosti žadatel předloží údaje o výše uvedených spotřebách alespoň za předchozích šest měsíců (jsou-li k dispozici)

a poté každoročně předkládá tyto údaje za předchozí rok nebo období, kdy bylo ubytovací zařízení pro turisty v provozu. Žadatel přesně určí nabízené služby a uvede, zda se prádlo čistí na místě.

29. Informace uváděné ve spojení s ekoznačkou

Ve spojení s ekoznačkou se uvede následující text:

„Toto ubytovací zařízení pro turisty aktivně přijímá opatření k využívání obnovitelných zdrojů energie, úsporám energie a vody, omezení vzniku odpadů a zlepšení místního životního prostředí.“

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží ukázkou, ze které je patrný způsob použití ekoznačky, spolu s prohlášením o splnění tohoto kritéria.

ODDÍL B VOLITELNÁ KRITÉRIA

Požadovaný počet bodů

Každému z kritérií uvedených v tomto oddílu byla přiřazena hodnota vyjádřená v bodech nebo ve zlomcích bodu. Aby bylo možno udělit ubytovacímu zařízení pro turisty ekoznačku, musí získat alespoň 20 bodů.

Celkový požadovaný počet bodů se zvýší o 3 body za každou z následujících doplňkových služeb nabízených pod správou nebo ve vlastnictví ubytovacího zařízení pro turisty:

- stravovací služby (včetně snídaně),
- rekreační/tělovýchovné aktivity zahrnující služby sauny, bazénů a veškerých dalších takových zařízení, která se nacházejí v areálu ubytovacího zařízení pro turisty. Pokud rekreační/tělovýchovné aktivity zajišťuje fitcentrum, zvýší se požadovaný počet o 5 bodů namísto 3,
- zelené/venkovní plochy, k nimž patří parky a zahrady, které jsou volně přístupné hostům.

ENERGIE

30. Výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů energie (až 4 body)

Ubytovací zařízení pro turisty musí mít systém výroby elektrické energie využívající fotovoltaickou energii (sluneční panely), místní zdroje vodní energie, geotermální energii, energii z biomasy nebo větrnou energii, který dodává nebo bude dodávat alespoň 20 % celkové elektrické energie spotřebované za rok. (2 body).

Ubytovací zařízení pro turisty musí do rozvodné sítě dodávat čisté množství elektrické energie vyrobené z obnovitelných zdrojů energie (2 body).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s dokumentací systému výroby elektrické energie využívající fotovoltaickou, vodní, geotermální nebo větrnou energii či energii z biomasy a s údaji o potenciálním i skutečném výkonu a také dokumentaci toků elektřiny z rozvodné sítě a do ní, dokládající čistou výši případného přínosu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie do rozvodné sítě.

31. Energie z obnovitelných zdrojů energie (až 2 body)

Alespoň 70 % z celkové energie využívané k vytápění nebo chlazení místností nebo k ohřevu teplé užitkové vody musí pocházet z obnovitelných zdrojů (1,5 bodu, 2 body v případě, že 100 % energie používané v ubytovacím zařízení pro turisty k tomuto účelu pochází z obnovitelných zdrojů).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s údaji o energii spotřebované k vytápění místností a k ohřevu vody a s dokumentací dokládající, že alespoň 70 % nebo 100 % této energie pochází z obnovitelných zdrojů.

32. Energetická účinnost kotle (1,5 bodu)

Ubytovací zařízení musí být vybaveno kotlem označeným ekoznačkou „Ekologicky šetrný výrobek“ nebo kotlem se čtyřmi hvězdičkami, jak je definován v souladu s Nařízením vlády č. 25/2003 Sb., kterým se stanoví požadavky na účinnost nových teplovodních kotlů spalujících kapalná nebo plynná paliva.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění kritéria spolu s příslušnou dokumentací.

33. Emise NO_x z kotle (1,5 bodu)

Ubytovací zařízení musí být vybaveno kotlem označeným ekoznačkou „Ekologicky šetrný výrobek“ nebo kotlem, který musí být třídy 5 podle normy ČSN EN 297/A3 o emisích NO_x a musí emitovat méně než 70 mg NO_x/kWh (nekondenzační plynové kotle o jmenovitém výkonu až 120 kWh).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění kritéria spolu se zprávou nebo technickou specifikací vypracovanou odbornými techniky odpovědnými za prodej nebo údržbu kotle.

34. Dálkové vytápění (1,5 bodu)

Vytápění ubytovacího zařízení musí být zajištěno účinným dálkovým vytápěním, pro účely ekoznačky definovaným následovně:

Výroba tepla probíhá buď ve vysoce účinných kogeneračních jednotkách, jak jsou definovány ve směrnici 2004/8/ES a souvisejících rozhodnutích Komise, nebo v kotlích určených výhradně k vytápění, jejichž účinnost je stejná nebo vyšší než příslušná referenční hodnota stanovená rozhodnutím Komise 2007/74/ES, a kromě toho:

Potrubí rozvodné sítě dálkového vytápění musí splňovat požadavky příslušných norem pro taková potrubí.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s dokumentací o napojení na dálkové vytápění.

35. Kombinovaná výroba tepla a elektrické energie - kogenerace (1,5 bodu)

Elektrická energie a teplo pro ubytovací zařízení musí být zajištěny vysoce účinnou kogenerační jednotkou podle směrnice 2004/8/ES. Pokud má ubytovací zařízení pro turisty takovou kogenerační jednotku, musí jí vyráběné teplo a elektřina pokrývat nejméně 70 % celkové spotřeby tepla a elektřiny v ubytovacím zařízení. Dodávka se počítá postupem stanoveným ve směrnici 2004/8/ES.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s dokumentací zařízení pro kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie.

36. Tepelné čerpadlo (až 2 body)

Ubytovací zařízení pro turisty musí být vybaveno tepelným čerpadlem, které zajišťuje vytápění a/nebo klimatizaci (1,5 bodu). Ubytovací zařízení pro turisty musí mít tepelné čerpadlo s jinou národní ekoznačkou podle mezinárodní normy ISO 14024 typ I (2 body).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění kritéria spolu s dokumentací tepelného čerpadla.

37. Rekuperace tepla (až 1,5 bodu)

Ubytovací zařízení pro turisty musí mít systém rekuperace tepla pro jednu (1 bod) nebo dvě (1,5 bodu) z těchto kategorií: chladicí systémy, ventilátory, pračky, myčky nádobí, bazény, odpadní vody z hygienického zařízení.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění kritéria spolu s dokumentací systémů rekuperace tepla.

38. Regulace teploty (1,5 bodu)

Za možnost samostatně regulovat teplotu v každém společném prostoru a místnosti ubytovacího zařízení.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění kritéria spolu s dokumentací systémů regulace teploty.

39. Audity energetické náročnosti budov (1,5 bodu)

Ubytovací zařízení pro turisty musí být každé dva roky podrobena auditu energetické náročnosti prováděnému nezávislým odborníkem a musí uskutečnit nejméně dvě z doporučení ke snížení energetické náročnosti vyplývajících z auditu.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží zprávu z auditu energetické náročnosti a podrobně doloží, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium.

40. Klimatizace (až 2 body)

Všechny klimatizátory vzduchu pro domácnost instalované v ubytovacím zařízení pro turisty mají energetickou účinnost převyšující o 15 % minimální hodnotu potřebnou k zařazení do třídy A podle směrnice 2002/31/ES, resp. Vyhlášky č. 442/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování energetických spotřebičů energetickými štítky (1,5 bodu). Všechny klimatizátory vzduchu pro domácnost instalované v ubytovacím zařízení mají energetickou účinnost převyšující o 30 % minimální hodnotu potřebnou k zařazení do třídy A podle výše uvedených předpisů (2 body). Toto kritérium se nevztahuje na zařízení, která mohou využívat i jiných zdrojů energie nebo pracují na principu vzduch-voda a voda-voda, případně na jednotky s výkonem (chladicím výkonem) vyšším než 12 kW.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží příslušnou dokumentaci dokládající splnění tohoto kritéria.

41. Automatické vypínání klimatizace a vytápění (1,5 bodu)

Ubytovací zařízení musí mít instalovaný automatický systém, který vypne klimatizaci a vytápění při otevření oken.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží technickou specifikaci vypracovanou odbornými techniky odpovědnými za montáž, prodej nebo údržbu systému klimatizace.

42. Bioklimatická architektura (3 body)

Budovy v areálu ubytovacího zařízení musí být postaveny podle principů bioklimatické architektury.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení toho, jak ubytovací zařízení splňuje toto kritérium a poskytne příslušnou dokumentaci.

43. Energeticky účinné chladničky (1 bod), trouby (1 bod), myčky nádobí (1 bod), pračky (1 bod), sušičky prádla včetně bubnových sušiček (1 bod) a kancelářské přístroje (nejvýše 3 body)

a) (1 bod): Všechny chladničky pro domácnost musí mít energetickou účinnost třídy A+ nebo A++ v souladu s Vyhláškou č. 442/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování energetických spotřebičů energetickými štítky, všechny mrazící pulty a minibary musí mít energetickou účinnost alespoň třídy B.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží dokumentaci uvádějící energetickou třídu všech chladniček, mrazících pultů a minibarů.

b) (1 bod): Všechny elektrické trouby pro domácnost musí mít energetickou účinnost třídy A v souladu s Vyhláškou č. 442/2004 Sb.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží dokumentaci uvádějící energetickou třídu všech elektrických trub pro domácnost. Poznámka: Toto kritérium se nevztahuje na trouby, které nejsou napájeny elektrickou energií nebo jinak nespádají do působnosti příslušného předpisu (např. průmyslové trouby).

c) (1 bod): Všechny myčky nádobí pro domácnost musí mít energetickou účinnost třídy A v souladu s Vyhláškou č. 442/2004 Sb.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží dokumentaci uvádějící energetickou třídu všech myček na nádobí.

Poznámka: Toto kritérium se nepoužije na myčky nádobí, které nejsou zahrnuty ve Vyhlášce č. 442/2004 Sb., (např. průmyslové myčky).

d) (1 bod): Všechny pračky pro domácnost musí mít energetickou účinnost třídy A v souladu s Vyhláškou č. 442/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování energetických spotřebičů energetickými štítky.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží dokumentaci uvádějící energetickou třídu všech praček. Poznámka: Toto kritérium se nepoužije na pračky, které nejsou zahrnuty ve Vyhlášce č. 442/2004 Sb., (např. průmyslové pračky).

e) (1 bod): Alespoň 80 % kancelářských přístrojů (osobní počítače, monitory, faxy, tiskárny, skenery, fotokopírky) musí splňovat kritéria pro obdržení Energy Star stanovená v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 106/2008 o programu Společenství na označování energetické účinnosti kancelářských přístrojů štítky a v Rozhodnutí komise 2003/168/ES.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží dokumentaci o splnění kritérií pro obdržení Energy Star u kancelářských přístrojů nebo uvede osobní počítače a přenosné počítače, kterým byla udělena jiná národní ekoznačka.

f) (1 bod): Všechny elektrické bubnové sušičky musí mít energetickou účinnost třídy A podle směrnice Komise 1995/13/ES (2) ze dne 23. května 1995, kterou se provádí směrnice Rady 92/75/EHS, pokud jde o uvádění spotřeby energie na štítcích elektrických bubnových sušiček.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží dokumentaci uvádějící energetickou třídu všech elektrických bubnových sušiček a označí ty, kterým byla udělena ekoznačka. Poznámka: Toto kritérium se nevztahuje na elektrické bubnové sušičky, které nejsou zahrnuty ve směrnici 1995/13/EHS (např. průmyslové bubnové sušičky).

44. Elektrické sušiče rukou a vysoušeče vlasů s fotobuňkou (až 2 body)

Všechny elektrické sušiče rukou (1 bod) a vysoušeče vlasů (1 bod) musí být vybaveny fotobuňkou nebo jim musí být udělena národní ekoznačka podle ČSN ISO 14024 typu I.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží dokumentaci, jakým způsobem ubytovací zařízení splňuje toto kritérium.

45. Umístění chladniček (1 bod)

Chladničky v kuchyních, restauraci a baru musí být umístěny a nastaveny podle zásad úspor energie, aby se omezilo plýtvání energií.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium.

46. Automatické zhasínání světel v místnostech (1,5 bodu)

Automatický systém, který zhasíná světlo při odchodu hostů z místnosti, musí být instalován v 95 % místností v ubytovacím zařízení.

Posouzení a ověření: Žadatel musí předložit technickou specifikaci vypracovanou odbornými techniky odpovědnými za montáž a/nebo údržbu těchto systémů.

47. Časový spínač v sauně (1 bod)

Všechny sauny a turecké lázně musí mít časový spínač nebo postup určující, jakým způsobem má personál provádět zapínání a vypínání.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží technickou specifikaci vypracovanou odbornými techniky odpovědnými za montáž a/nebo údržbu těchto systémů.

48. Vyhřívání bazénu energií z obnovitelných zdrojů (až 1,5 bodu)

Energie pro ohřev vody v bazénu musí pocházet z obnovitelných zdrojů energie.

Nejméně 50 %: 1 bod, 100 %: 1,5 bodu.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s údaji o energii spotřebované na ohřev vody v bazénu a s dokumentací dokládající, jaké množství této energie pochází z obnovitelných zdrojů.

49. Automatické zhasínání venkovních světel (1,5 bodu)

Venkovní osvětlení, které není nezbytné z bezpečnostních důvodů, se musí po uplynutí určené doby zhasnout, případně se musí zapínat pomocí fotobuňky.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží technickou specifikaci vypracovanou odbornými techniky odpovědnými za montáž a/nebo údržbu těchto systémů.

VODA

50. Využívání dešťové vody (2 body) a recyklované vody (2 body)

a) (2 body): Dešťovou vodu je nutno shromažďovat a používat k jiným účelům než jako užitkovou nebo pitnou vodu.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou dokumentací a dostatečným ujištěním o naprostém oddělení rozvodného systému pitné a užitkové vody.

b) (2 body): Recyklovanou vodu je nutno shromažďovat a používat k jiným účelům než jako užitkovou nebo pitnou vodu.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou dokumentací a dostatečným ujištěním o naprostém oddělení rozvodného systému pitné a užitkové vody.

51. Automatické systémy pro zavlažování venkovních ploch (1,5 bodu)

Ubytovací zařízení pro turisty musí používat automatický systém, který optimalizuje dobu zavlažování a spotřebu vody při zavlažování venkovních rostlin/zeleně.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou dokumentací.

52. Průtok vody z kohoutků a ze sprchových hlavic (1,5 bodu)

Průměrná hodnota průtoku vody ze všech kohoutků a sprchových hlavic s výjimkou vanových kohoutků nesmí překročit 8 litrů za minutu.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou dokumentací.

53. Splachování toalet (1,5 bodu)

Alespoň 95 % toalet musí mít spotřebu nejvýše šest litrů vody na jedno spláchnutí.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou dokumentací.

54. Spotřeba vody myčkami nádobí (1 bod)

Spotřeba vody u myček nádobí (vyjádřená jako W (naměřená)) musí být nižší nebo se rovnat prahové hodnotě definované v níže uvedené rovnici za použití téže zkušební metody podle normy ČSN EN 50242 Elektrické myčky nádobí pro domácnost - Zkušební metody pro měření funkční schopnosti.

$$W(\text{naměřená}) \leq (0,625 \times S) + 9,25$$

kde: W (naměřená) = měřená spotřeba myčky v litrech na cyklus vyjádřená na jedno desetinné místo,

S = příslušný počet normovaných sad nádobí v myčce.

Toto kritérium se vztahuje pouze na myčky nádobí pro domácnost.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží technickou specifikaci vypracovanou odbornými techniky odpovědnými za výrobu, prodej nebo údržbu myček nádobí, nebo případně doklady o tom, že myčkám nádobí byla udělena jiná národní ekoznačka podle mezinárodní normy ISO 14024 Environmentální značení, typu I.

55. Spotřeba vody pračkami (1 bod)

Pračky používané v ubytovacím zařízení pro turisty jeho hosty, personálem nebo poskytovatelem prádelních služeb musí mít spotřebu nejvýše 12 litrů vody na kilogram prádla, měřeno podle normy ČSN EN 60456:1999 Pračky pro domácnost - Metody měření funkce, s použitím téhož normovaného cyklu pro bavlnu při 60 °C, který je stanoven ve směrnici Komise 95/12/ES.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží technickou specifikaci vypracovanou odbornými techniky odpovědnými za výrobu, prodej nebo údržbu praček, případně doklady o tom, že pračky mají udělenou jinou národní nebo regionální ekoznačku podle mezinárodní normy ISO 14024 typu I. Zařízení předloží technickou dokumentaci od svého poskytovatele prádelních služeb prokazující, že pračky splňují toto kritérium.

56. Teplota a průtok vody z vodovodních baterií (1 bod)

Alespoň 95 % vodovodních baterií musí umožňovat přesné a rychlé nastavení teploty a průtoku vody.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení jakým způsobem ubytovací zařízení splňuje toto kritérium a poskytne příslušnou dokumentaci.

57. Časové spínače u sprch (1,5 bodu)

Všechny sprchy v zařízeních pro personál, jakož i ve venkovních a společných prostorech musí být vybaveny časovým spínačem/fotobuňkou, které zajistí zastavení průtoku vody po uplynutí stanoveného času nebo v případě, že se sprcha nepoužívá.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení o tom, jak ubytovací zařízení splňuje toto kritérium a poskytne příslušnou dokumentaci.

58. Zakrytí bazénu (1 bod)

V noci, nebo pokud se napuštěný bazén nepoužívá déle než jeden den, musí být bazén zakrytý, aby se zabránilo ochlazení vody v bazénu a snížilo se odpařování vody.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou dokumentací.

59. Odstraňování náledí (až 1,5 bodu)

Pokud je nutné odstranit náledí z cest, musí se k tomu použít mechanické prostředky nebo písek či štěrk, aby v případě náledí nebo sněhu byly cesty v areálu ubytovacího zařízení pro turisty bezpečné (1,5 bodu).

Pokud se náledí odstraňuje chemickými prostředky, musí se používat materiál, který neobsahuje více než 1 % chloridových iontů (Cl-) (1 bod), nebo prostředky, kterým byla udělena jiná národní ekoznačka podle mezinárodní normy ISO 14024 typu I (1,5 bodu).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou dokumentací.

60. Údaje o tvrdosti vody (až 2 body)

V blízkosti prádelen/praček/myček nádobí musí být umístěna oznámení o tvrdosti místní vody (1 bod) umožňující hostům a personálu lépe dávkovat prací, mycí a čisticí prostředky nebo se musí používat automatický dávkovací systém (1 bod), optimalizující dávkování těchto prostředků podle tvrdosti vody.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s příslušnou dokumentací způsobů informování hostů.

61. Úspěšné pisoáry (1,5 bodu)

Všechny pisoáry musí používat systém bez vody nebo musí mít ruční nebo elektronický systém splachování, který umožňuje jednotlivé splachování každého pisoáru pouze po jeho použití.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobnou dokumentaci, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium.

62. Místní druhy vegetace používané pro novou venkovní výsadbu (1 bod)

Veškerou výsadbu stromů a živých plotů na venkovních plochách musí tvořit místní druhy vegetace.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou dokumentací vypracovanou příslušným odborníkem.

DETERGENTY A DEZINFEKČNÍ PROSTŘEDKY

63. Prací, mycí a čisticí prostředky (až 3 body)

Alespoň 80 % (v hmotnosti) prostředků na ruční mytí nádobí a/nebo mycích prostředků do myček nádobí a/nebo pracích prášků a/nebo univerzálních čisticích prostředků /nebo speciálních čističů hygienického zařízení a/nebo mýdel a šamponů, které ubytovací zařízení používá, musí mít udělenou jinou národní nebo regionální ekoznačku podle mezinárodní normy ISO 14024 Environmentální značky a prohlášení – Environmentální značení typu I. (1 bod za každou z uvedených kategorií výrobků, celkem nejvýše 3 body).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží údaje a dokumentaci (včetně příslušných faktur) uvádějící celková použitá množství těchto výrobků a množství výrobků, kterým byla udělena ekoznačka.

64. Vnitřní a venkovní malby a nátěry (až 2 body)

Alespoň 50 % barev a laků použitých na vnitřní a/nebo venkovní malby a nátěry budov ubytovacího zařízení musí mít udělenou jinou národní nebo regionální ekoznačku podle mezinárodní normy ISO 14024 Environmentální značky typu I. (1 bod za vnitřní malby a nátěry, 1 bod za venkovní malby a nátěry).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží údaje a dokumentaci (včetně příslušných faktur) uvádějící celková použitá množství těchto výrobků a množství výrobků, kterým byla udělena ekoznačka.

65. Podpora alternativ k umělým podpalovačům pro grilování (1 bod)

Namísto umělých podpalovačů pro grilování nebo ohniště se v areálu ubytovacího zařízení pro turisty musí prodávat alternativní výrobky, jako je řepkový olej nebo výrobky z konopí.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria.

66. Bazény: dávkování dezinfekčních prostředků (1 bod) nebo přírodní/ekologická koupaliště (1 bod)

Bazén musí být vybaven systémem automatického dávkování, který k dosažení optimálního hygienického výsledku spotřebuje minimální množství dezinfekčního prostředku (1 bod) nebo koupaliště musí být přírodního typu, kde hygienu a bezpečnost koupajících se osob zaručují pouze přírodní prvky (1 bod).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží technickou dokumentaci systému automatického dávkování nebo doklady o typu ekologického/přírodního koupaliště a jeho údržbě.

67. Mechanické čištění (1 bod)

Ubytovací zařízení musí mít přesné postupy pro provádění čištění bez použití chemických prostředků, např. s použitím výrobků na bázi mikrovláken nebo jiných nechemických čisticích materiálů nebo postupy s podobnými účinky.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení splňuje toto kritérium, případně spolu s příslušnou dokumentací.

68. Ekologické zahradnictví (2 body)

Zelené plochy musí být udržovány buď bez používání pesticidů nebo podle zásad ekologického zemědělství dle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení jakým způsobem ubytovací zařízení splňuje toto kritérium, případně spolu s příslušnou dokumentací.

69. Prostředky odpuzující hmyz a škůdce (až 2 body)

Architektonický návrh ubytovacích zařízení a hygienické zásady (například výstavba na pilotách, aby se zabránilo průniku potkanů a krys do budovy, používání sítí a spirál proti komárům) musí zajistit, aby používání prostředků odpuzujících hmyz a škůdce bylo v ubytovacím zařízení pro turisty omezeno na skutečně nezbytné minimum (1 bod).

Pokud se používají prostředky odpuzující hmyz a škůdce, musí se jednat pouze o látky, které jsou povoleny pro ekologické zemědělství (ve smyslu zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství či nařízení (ES) č. 834/2007) nebo látky, kterým byla udělena jiná ekoznačka podle normy ISO 14024 typu I (1 bod).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium, případně spolu s příslušnou dokumentací.

ODPAD

70. Kompostování (až 2 body)

Ubytovací zařízení musí třídit organický odpad, zahradní odpad (1 bod), kuchyňský odpad (1 bod) a musí

zajistit, aby byl zkompostován podle předpisů místních orgánů (např. místní správou, samotným ubytovacím zařízením nebo soukromým podnikem).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení jakým způsobem ubytovací zařízení splňuje toto kritérium, případně spolu s příslušnou dokumentací.

71. Nápoje v jednorázových obalech (2 body)

V prostorech, které jsou ve vlastnictví ubytovacího zařízení nebo pod jeho přímou správou, se nesmějí nabízet nápoje v jednorázových obalech.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria a uvede, které jednorázové výrobky tohoto typu jsou případně nabízeny, popřípadě právní předpisy, které vyžadují jejich použití.

72. Zneškodňování tuků a olejů (až 2 body)

V ubytovacím zařízení musí být instalovány odlučovače tuků a tuky nebo oleje z pečení, smažení nebo fritování se musí shromažďovat a příslušným způsobem zneškodňovat (1 bod).

Hostům je nabízeno řádné zneškodnění tuků nebo olejů z vlastní spotřeby (např. v apartmánech) (1 bod).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení jakým způsobem ubytovací zařízení splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou dokumentací.

73. Použitý textil, nábytek a ostatní výrobky (až 2 body)

Použitý nábytek, textil a ostatní výrobky, jako např. elektronická zařízení, je nutno v souladu s příslušnými zásadami ubytovacího zařízení či vnitrostátními předpisy, darovat charitativním organizacím (2 body) nebo prodat jiným sdružením, které tyto předměty shromažďují a znovu rozdělují.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení jakým způsobem ubytovací zařízení splňuje toto kritérium, spolu s odpovídající podpůrnou dokumentací od příslušných sdružení.

JINÉ SLUŽBY

74. Zelené střechy (2 body)

Alespoň 50 % střech budov v ubytovacím zařízení pro turisty, které se k tomu hodí (rovné střechy nebo střechy s malým úhlem sklonu) a neslouží k jiným účelům, musí být zatravněno nebo osázeno rostlinami.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou dokumentací.

75. Komunikace a vzdělávání v oblasti životního prostředí (až 3 body)

Ubytovací zařízení pro turisty musí hosty informovat o místních opatřeních v oblasti ochrany biologické rozmanitosti, krajiny a přírody (1,5 bodu). Vzdělávání v oblasti ekologie musí být součástí zábavního programu hostů (1,5 bodu).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou dokumentací.

76. Zákaz kouření ve společných prostorech a místnostech (až 1,5 bodu)

Kouření musí být zakázáno ve 100 % vnitřních společných prostorů a nejméně v 70 % místností (1 bod) nebo nejméně v 95 % (1,5 bodu) místností ubytovacích zařízení pro turisty.

Posuzování a ověřování: Žadatel uvede počet pokojů a označí ty, ve kterých se nesmí kouřit.

77. Jízdní kola (1,5 bodu)

Hosté musí mít k dispozici jízdní kola. (Nejméně 3 jízdní kola na každých 50 pokojů).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží vysvětlení jakým způsobem ubytovací zařízení splňuje toto kritérium.

78. Převoz hostů do ubytovacího zařízení pro turisty (1 bod)

Hostům, kteří přicestují veřejnou dopravou, musí být nabízena možnost přepravy do ubytovacího zařízení pro turisty ekologickými dopravními prostředky, například elektromobily nebo saněmi taženými koňmi.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium, a ukázkou způsobu informování hostů.

79. Vratné nebo znovu naplnitelné láhve (až 3 body)

Ubytovací zařízení pro turisty musí nabízet nápoje ve vratných nebo znovu naplnitelných lahvích: nealkoholické nápoje (1 bod), pivo (1 bod), vodu (1 bod).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou podpůrnou dokumentací od dodavatelů lahví.

80. Používání dobíjecích a znovu naplnitelných výrobků (až 2 body)

Ubytovací zařízení pro turisty musí používat pouze dobíjecí baterie v dálkových ovladačích televizorů (1 bod) a/nebo znovu naplnitelné kazety na toner do tiskáren a fotokopírek (1 bod).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení, jakým způsobem ubytovací zařízení pro turisty splňuje toto kritérium, spolu s příslušnou podpůrnou dokumentací od dodavatelů baterií a/nebo od organizací, které zajišťují opětovné plnění kazet tonerem.

81. Papírové výrobky (až 3 body)

Alespoň 80 % toaletního papíru a absorpčního papíru a/nebo kancelářského papíru a/nebo potíštěného papíru používaného v ubytovacím zařízení pro turisty musí mít národní nebo regionální ekoznačku podle mezinárodní ISO 14024 typu I (1 bod za každou z uvedených tří skupin papírových výrobků).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží údaje a dokumentaci (včetně příslušných faktur) uvádějící použitá množství těchto výrobků a množství výrobků s ekoznačkou.

82. Předměty dlouhodobé spotřeby (až 3 body)

Alespoň 30 % z každé skupiny předmětů dlouhodobé spotřeby, které se nacházejí v ubytovacích zařízeních pro turisty, včetně nájemních ubytovacích zařízení (např. ložní prádlo, ručníky, ubrusy, osobní počítače, přenosné počítače, televizory, matrace, nábytek, pračky, myčky nádobí, chladničky, vysavače, podlahové krytiny, žárovky), musí mít udělenou českou ekoznačku „Ekologicky šetrný výrobek“ nebo jinou národní nebo regionální ekoznačku podle mezinárodní normy ISO 14024 Environmentální značky a prohlášení - Environmentální značení typu I., (1 bod za každou z nejvýše tří skupin předmětů dlouhodobé spotřeby).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží údaje a dokumentaci s uvedením počtu takových předmětů, které vlastní, a počtu těch, které mají ekoznačku.

83. Místní potravinářské výrobky (až 3 body)

Při každém jídle, včetně snídaně (1,5 bodu), musí být nabízeny alespoň dva potravinářské výrobky, které pocházejí z místních zdrojů a odpovídají danému ročnímu období (platí pro čerstvé ovoce a zeleninu).

Případně musí být zakázána konzumace místních ohrožených druhů, jako jsou určité druhy ryb a koryšů, divoké zvěře, a také garnátů, kteří pocházejí z chovů ohrožujících mangrovové porosty (1,5 bodu).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s příslušnou dokumentací.

84. Ekologické potraviny (až 2 body)

Hlavní složky alespoň dvou jídel (1 bod) nebo všech nabízených jídel včetně snídaní (2 body), musí pocházet z ekologického zemědělství jak je definováno ustanoveními zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, nebo musí být vyprodukovány v souladu s kritérii pro udělování ekoznačky I typu podle mezinárodní normy ISO 14024.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s příslušnou dokumentací.

85. Kvalita vzduchu v interiérech (až 4 body)

Ubytovací zařízení pro turisty musí zajistit optimální kvalitu vzduchu v místnostech s použitím jednoho nebo obou těchto opatření:

- místnosti a společné prostory musí odpovídat požadavkům stanoveným v bodě 3 přílohy I směrnice 89/106/EHS a musí obsahovat pouze barvy, dekorace, nábytek a další materiály mající ekoznačku podle mezinárodní normy ISO 14024 typu I pro výrobky s nízkými emisemi škodlivin (2 body).

- vzduch v místnostech a společných prostorech musí být bez vůní, prostředadla, ručníky a textilie je nutno prát v neparfémovaných pracích prostředcích (1 bod) a úklid se musí provádět za použití neparfémovaných mycích a čistících prostředků (1 bod).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s příslušnou podpůrnou dokumentací. Pokud jde o požadavek týkající se nepoužívání vůní, za dostatečný se považuje seznam složek neparfémovaných pracích, mycích a čistících prostředků.

OBECNÝ SYSTÉM ŘÍZENÍ

86. Registrace EMAS (3 body) nebo certifikace ISO (2 body) ubytovacího zařízení

Ubytovací zařízení musí být zaregistrováno v systému řízení a auditu z hlediska ochrany životního

prostředí (EMAS) (3 body) nebo musí mít certifikaci podle normy ISO 14001 (2 body).
Posuzování a ověřování: Žadatel předloží doklad o registraci EMAS nebo o certifikaci ISO 14001.

87. Registrace EMAS (1,5 bodu) nebo certifikace ISO (1 bod) dodavatelů

Alespoň jeden z hlavních dodavatelů výrobků nebo poskytovatelů služeb pro ubytovací zařízení musí být zaregistrován v systému EMAS (1,5 bodu) nebo musí mít certifikaci podle normy ISO 14001 (1 bod).
Posuzování a ověřování: Žadatel předloží důkaz o registraci EMAS nebo o certifikaci ISO 14001 alespoň jednoho ze svých hlavních dodavatelů.

88. Splnění povinných kritérií subdodavatelů (až 4 body)

Pokud doplňkové stravovací služby nebo rekreační/tělovýchovné činnosti zajišťují subdodavatelé, musí tyto služby splňovat všechna povinná kritéria uvedená v této příloze, která se vztahují na danou konkrétní službu (2 body za každou stravovací službu a/nebo každé tělovýchovné/rekreační zařízení v areálu ubytovacího zařízení pro turisty).

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží příslušnou dokumentaci smluv se subdodavatelé dokládající jejich plnění povinných kritérií.

89. Elektroměry a vodoměry (1 bod)

Ubytovací zařízení musí být vybaveno doplňkovými elektroměry a vodoměry, aby bylo možné měřit spotřebu různých činností nebo zařízení, např. jednotlivých místností, služeb prádelny a stravovacích služeb a/nebo konkrétních přístrojů, například chladniček, praček apod.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží podrobné vysvětlení o tom, jak ubytovací zařízení splňuje toto kritérium a popřípadě poskytne analýzu evidovaných údajů.

90. Doplňková opatření v oblasti životního prostředí (maximálně 3 body)

Buď:

a) Doplňková opatření v oblasti životního prostředí (až 1,5 bodu za každé, nejvýše 3 body)

Vedení ubytovacího zařízení musí přijmout doplňková opatření, která nejsou zahrnuta v žádném z uvedených kritérií v tomto oddílu nebo oddílu A, aby se zlepšilo působení ubytovacího zařízení na životní prostředí. Příslušný orgán, který posuzuje žádost, Agentura pro ekologicky šetrné výrobky, přidělí těmto opatřením určitý počet bodů, přičemž se nepřekročí 1,5 bodu za opatření.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží prohlášení o splnění tohoto kritéria spolu s úplným popisem každého doplňkového opatření, o kterém se žadatel domnívá, že by mělo být vzato v potaz.

nebo

b) Udělení ekoznačky (3 body)

Ubytovacímu zařízení musí být udělena jiná národní nebo regionální ekoznačka podle mezinárodní normy ISO 14 024 Environmentální značky a prohlášení - Environmentální značení typu I.

Posuzování a ověřování: Žadatel předloží důkaz o udělení ekoznačky.

Zdroj: http://www1.cenia.cz/www/sites/default/files/432013_0.pdf